KAIS.KÖN.HOF- BIBLIOTHEK
81.180-B
Neu-

Digitized by Google

ÖNB
+Z316613700

81180-B.

Digitized by Google

Digitized by Google

NA USPOMENU

PETDESETGODIŠNJICE MISNIČTVA NAŠEGA
UČENOGA, MUDROGA I SVETOGA

LAVA XIII

KATOLIČKOGA PAPE,
ŠTO JE SVETE SLOVĚNSKE APUŠTOLE

ĆIRILA I METODA

UZVISIO NA ČAST CĚLOKUPNE
ISUSOVE CRKVE

EVANDJEOSKA RAZMATRANJA ZA SVE
NEDĚLJE.

IZDAO
IVAN BARBALIĆ, KAPELAN.

Tiskarna L. Bontempo u Poli.

Digitized by Google

Digitized by Google

Predragomu Isusu

Kô što ja jesam u Tvoje ime propovědao Tvoje rěči u ovoj labinskoj crkvi, tako ih sada prikažujem Tvojemu imenu. Tebi indi, Isuse, poklečke predajem ova razmatranja, kô što sam ih čuo i od drugih Tvojih slugah. Primi ih, Gospodine, i daj, da koriste onim, kojim za ljubav su tiskana. Ako je u njih štoto neskladna, to prosti mojoj neumići svedjer pripravnoj izpraviti.

Molim i Tebe, Isusova majko Marijo, da obratiš milostiv pogled na prinešeni darak Tvomu Sinu, Isusu.

U Labinu, na malu Gospu 1887.

Digitized by Google

Digitized by Google

ZA I. NEDĚLJU GOSPODNJEGA DOŠAŠĆA.

Sv. Vandjelje sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje s ložjom pomoću dva nauka. Prvi nauk: kakvi će biti najbliži znakovi skončanju světa te sveobćenitoga suda. Drugi pako nauk: kakve će imati misli, osobito pravednici o tom sigurnom sudu.

I.

Prvi nauk: kakvi će biti najbliži znakovi skončanju světa te sveobćenitoga suda, pripověda sv. V: « Biti će znamenja na suncu i na měsecu i na zvězdah, i na zemli stiskati će se narodi radi straha od talabuke mora i valovah, i pogibati će ljudi od bojazni i čekanja, što će stići vasioni svět, jere će se

Digitized by Google

nebeske sile potresti. Itada će viděti čověčjega Sina dolaziti u oblaku s golemom oblašću i s veličanstvom. »

Opisuje nam se strahoviti prizor, kada će doći božji sudac, Isus, sudit na svršetku světa sve ljude. Tada će sunce, što je tolikim zločam světilo, potamněti; blědi měsec, tihi svědok tolikim lupežtinam i nečistoćam, se sakriti; zvězdah nestati, a zemlja se tresti. More pako će uzkipěti, te prěći svoje medje; životinje od bleska i grmljenja navaljivati na ljude: svi življi će se obratiti u pranačela te prouzročiti čověnčanstvu strah i trepet, osvetjujuć mu se, jer ih je zlouporabio.

Na onaj isti način ko što muž skida s nevěrne žene sve zlato i srebro joj darovano; dà, oduzimlje joj i ono, što joj potrebno, tako isto će učiniti te oboružati sva stvorenja Gospodin, na nekako pedepsa nevěrnoga čověka.

Veličanstven biti će tada Gospodnjev dolazak, a ne tih i snižen, kô je to bio pred devetnajst věkovah. Jer pratiti će ga milijuni nebeskih krěpostih, pred kojimi će se vijati veličajni barjak: sv. križ, preslavno drvo našega odkupljenja: jednim veselje, a drugim žalost. U njegovoj pratnji slěditi će ga slavan apoštolski kor, da slavi pobědu nad grěhom, a osobito će sjati ob njegovu desnu u krasnoj, kraljićinoj odori, majka mu děva Marija.

Oblast veliku će tim pokazati, kako će u migu oka i na glas trublje uzkrisiti sve mrtve od prvoga

Digitized by Google

Adama do zadnjega mu sina na tako, da se prikažu telesa dobrih světla, a opakih tamna; kako će ih andjeli u hip razlučiti prve na desnu, a druge na lěvu, i kako će svatko moći čitati u knjigah dušev-nosti i najskrovitije tudje misli te se sasvim osvě-dočiti o božjoj pravici.

Oblastnim glasom izreći će grešnikom nisu bili sami Fariseji uběljeni grobovi niti je bio sam Faraun, što me nepriznade! Ja vam nemogoh više učiniti ne-go se roditi te umrěti za vas. Kad jeste grešili, vas trpljah i milosrdno mučah, sada oštro sudim opasan svojim svemogućstvom. Zato velim pravednim: blago-slovljeni, dodjite u moje kaljestvo, a vam opakim: prokleti, odlazite u věčni oganj!

II.

Drugi nauk: kakve će imati misli, osobito pra-vednici o tom sigurnom sudu, pripověda sv. V: « A kada to počne bivati, uzgledajte i glave si podignite; jerbo vam se približuje odkup. I reče im prispodobu: Gledajte smokvenicu i sve drvlje: Kada puste pu-pove, znajte, da je blizu lěto. Tako i vi, kad vidite, da oto biva, znajte, da je blizu božje kraljestvo. Zai-sto velim vam, da ovaj naraščaj neće proći, dok se sve to nepripeti. Nebo će i zemlja proći, ali moje rěči neće proći. »

Pravedni će se veseliti kô što se vesele obko-ljeni te zatvoreni u kakvoj tvrdjavi videći neprijatelj-sku vojsku odlaziti, a njihovu slavodobitno se publi-

Digitized by Google

žati. Veselo razgledaju okô tvrdjave, kamo jesu topovi udarali te se razbijali, i sladko se spominju, koliko jesu žestokih nasrtajah odbili i koliko se jur glada naužili. Tako isto će se uzradovati blagoslovljeni, slobodni tělom i dušom od trostrukoga neprijatelja, blagošljivljajuči svoja trpljenja i poniženja, što su ih strpljivo preboléla.

Doćim će paklenjaci kunuci od srama vapiti: srušite se na nas brdine te pokrijte nas! Mi ludi se dobrim rugasmo; al eto, oni su božji sinovi i baštenici te ubrojeni medju nebesčane, a mi na věke odvrženi od božjega lica na muke!

Zemlja će i nebo minuti; ali božje rěči će se izpuniti. Nu kada? Kô što su pupovi navěstnici lěta, tako će biti spomenuti najbliži znakovi predtěc božjemu došašću te presigurnomu obćenomu sudu.

Zato da nas pred cělim světom nezadesi u onom strašnom dnevu kada se bude uzdrmalo te treslo nebo i zemlja, paklena odsuda, běžimo sada oda zla i činimo dobro polag svoje možnosti moleći: Gospodine, obrati svoje milosrdne oči, da neizgorimo věčnimi ognji.

Amen.

ZA II. NEDĚLJU GOSPODNJEGA DOŠAŠĆA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk: sv. Ivan Krstilelj trpi; drugi pako: trostruko je zato hvaljen.

Digitized by Google

I.

Prvi nauk: sv. Ivan Krstitelj trpi, prip. sv. V: « Ivan u tamnici. »

Veruge i maharunska tamnica je plaća, Ivane, za tvoje trudove i postove! Nije li o tebi, tvoj otac Zakarija u proročkom duhu pěvao, da ćeš biti prorok Svevišnjega i nisi li bio u majčinoj utrobi sv. Jelisave posvetjen? Nisu li te božanstvena usta proglasila najvećim svetcem, što ga samrtna majka rodila?

Nu mi se nečudimo: ti stradaš radi pravice, i većma poslušaš nebeskoga Gospodara, boreć se za istinu, da ukineš sablazan i na najvišem městu, karajuć Iruda kralja ovako: nepristoji se tebi, světla kruno, držati ženu brata si Filipa u svojih dvorovih!

Zato tamnica ti, Ivane, jest na čast i ures, kô što je bila svim božjim prijateljem, što su dali svoj život za bratju svoju.

Tko pako većma čuti bolne udarce ti ili pako krvoskruni Irud na svojem prěstolju?

Istina ti nevidiš sjajnoga sunca; nu njemu je potamněna pamet s nečistoće: tvoje srdce pokojno miruje; njegovo u bludu izgara.

Razsvětljen u razumu i zadovoljan srdcem šalješ svoja dva ućenika, da se ojače u věri, k Isusu, pitat ga: jeda li je on spasitelj světa? A on im priměrno odgovori: « slěpi vide, hromi hode, gubavi su očšćeni, gluhi čuju, mrtvi se ustaju, ubogim se navěšćuje evandjelje, i blago mu ga, tko se nesmuti o meni.

Digitized by Google

Hćaše reći: dojavite Ivanu, da ja činim božja dĕla, čudesa, zato ona razgovĕtno govore, da ja jesam obećani Mesija. Možemo li mi, ako nas tko zapita, jeda li jesmo u istinu krštjani, ovako krštjanskimi dĕli odgovoriti?

II.

Drugi nauk: sv. Ivan Kritstelj zato je trostruko hvaljen.

Na ovome svĕtu il se koga previše il premalo hvali. Stari Grci hvaljahu svoga Alcibijada, maratonskoga pobĕditelja; Rimljani svoje Scipijone, a naš Dalmatinac, frâ Andrija Kačić-Miošić u svojoj pĕsmarici hvali Kastriotića i ine junake.

Nu što jesu ljudske pohvale napram Isusovim, što se davaju Ivanu, božjemu junaku?

Prva mu hvala glasi: što ste izišli u pustinju vidĕt? trstiku vĕtrom zanihanu?

Ko da bi rekao: revan i gorljiv je Ivan, da mi pripravi srdca te odstrani svaku opaćinu. Radi toga značajano i stalno uči, kara i nikakvo niti laskilo niti strašilo nedostojnoga Iruda ga nepригne. Rĕčju: Ivan može po latinski o sebi reći: frangar, non flectar. Druga pohvala: što ste izišli vidĕt? čovĕka tanahno odĕvena? Nuto, koji se tanahno odĕvaju, u kraljskih dvorovih bivaju.

Eno Ivana, gdĕ umrtvuje i kroti svoje tĕlo, kuću si duši; hrani ga divalj med i skakavci; pije jordan-

Digitized by Google

sku hladnu vodu; pokriva ga hrapava velbludska koža, a tišti mu bokove kožan pojas.

Tretju pohvalu nastavlja sv. V: „Ili dà što ste izišli vidět? proroka? Dà velim vam ja, i više nego proroka. Otaj bo je, o kom je pisano: „Eto ja šaljem svoga angjela pred tobom, koj će ti pripravljati put pred tobom.“

Kako li uzvišena je Ivanova služba i mnogočastnija nego li proročka, jer uz druge Žide je krstio Isusa, navěštjuć svim pokoru, a nanj kažuć prstom govoreći: Evo Jaganjac božji, što oduzimlje grěhe světa!

Zato nemislimo lahkoumno dospěti onamo, gdě je sv. Ivan Krstitelj, nehoteći biti stalni v trpljenju te gorljivi u uměstnu karanju. Osobito krotimo tělo te navěštjujmo andjelskim si življenjem Isusa, eda nas jednoć pred svimi množtvi pohvali.

Amen.

ZA III. NEDĚLJU GOSPODNJEGA DEŠAŠĆA.

Sv. Vandjelje sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk: ponizni Ivan Krstitelj neizticˇe niti svoje časti niti sposobnosti; drugi pako: u svojoj službi sebe ponizuje, a Isusa uzvisuje.

I.

Prvi nauk: ponizni Ivkrstitelj neizticˇe niti svoje časti niti sposobnosti, prip. sv. V: „Židovi opremiše

Digitized by Google

iz Jerusalema svećenike i djake k Ivanu, da ga zapitaju: tko si ti? I on prizna i nezataji, pak prizna: Nisam ja Krist. Zapitaše ga: Što si dakle? Jesi l'Ilija? i reče: Nisam. Jesi li prorok? I odgovori: Nisam. Rekoše mu dakle: Tko si, da odgovorimo onim, što su nas opremili? Što veliš o sebi? Ja sam, reče, glas vapijućega.... I oti poslanici bijahu izmed Farisejah."

Videći neki Židovi, kako Ivan, častna roda, strogo i odtudjen světu žive, veoma ga štovahu te mišljahu, da je on obećani ili Krist ili Ilija ili prorok. Nu Fariseji, iz kojih je sastajab učeno poslanstvo, dodjoše lukavo ga pitat. Mogoše se nešto sětjati, kako ga je pred trideset godinah majka čudnovato u svojoj starosti porodila te kako mu je otac oněmio nevěrovav adjelskoj rěči.

Prem da Krstitelj pozniva ujihovu zlobnu naměnu, po tri puta ponizno im odgovara zgoljnu istinu: ja nisam ni Krist ni Ilija u njegovom licu ni obećani prorok. Vaša slavna imena i čaštjenja, što mi ih izkazujete, meni nikako nepripadaju.

Dapače sakriva Ivan svoje sposobnosti i vrline, dobro znadući, što je o njem njegov otac uzpěvao progovoriv u onoj uzvišenoj pěsni „Blagoslovljen" i što su o njem izrekla božanstvena usta.

Dakle mogô je bez svakoga hvastanja udariti u druge odgovore. Nù što odgovara? Ono što proreče Isaija pred 700 godinah: ja jesam samo glas onomu, što će zapuštenim narodom, sědećim u smrtnoj tami, uzvapiti, da se prenu na nov život.

Digitized by Google

Kô što Krstitelj prima hladnokrono ljudsko čaštjenje te ga skoro prezire, isto tako malo zanj ima mariti krštjanin. Naslovi, časti i dostojanstva jesu dim te mogo nas ćasovito zaslěpiti. Do njih se znadu popeti te dovinuti i nedostojnici, a jedino dobra děla, a ne uzvišenja vode u nebo.

Dà poniznik neodkriva svojih izovstnostih, što su kadšto ljudem, al uvěk Bogu poznate. Svatko ugodno želi mirisiti cvět medju trnjem sakrit te neozledjen ni rukom ni nogom čověčjom ni živirskim dnahom. Svatko milo ljubi s lěpote i vrědnosti dragi kamen i biser, što provoga redko krije zemaljska utroba, a drugoga školjka u morskoj dubini.

II.

Drugi nauk: Ivkrstitelj u svojoj službi sebe ponizuje, a Isusa uzvisuje, prip. sv. V: „Zašto dakle krstiš, kada nisi ni Krist ni Ilija ni prorok? Odvrati im Ivan i reče: Ja krstim vodom, ali posred vas stoji, što ga vi nepoznajete. To je onaj, što će doći za mnom, koj je postao preda mnom, kojemu ja nisam dostojan odrěšiti remenah sa njegove obuće.“

Fariseji znahu iz predaje, da glavna zadaća Mesiji bude krstiti. Dadoše se neki medju njimi od Ivana krstiti s nakanom, da se ih vidi; većina pako htědoše mu zabraniti taj čin vanredne oblasti, govoreći mu, zašto krstiš kada nisi krist ni Ilija ni prorok?

Digitized by Google

Nů on im umiljeno odgovara: Ja perem samo vodom vaša telesa, i moje pranje u toliko vam koristi, u koliki voljno te pokorno věrujete u Isusa. Moje pranje navěštjuje sv. krst, što će děleć vam milost ćistiti grěhe u savěstih. To svetotajstvo će urediti posrednik izmedju Boga i ljudih. Vi ga nepoznajete, jer neživete po njegovoj volji te grěšite. Prem da jesam ja kô ćověk od njega stariji, to postade on preda mnom: jest ujedno vekoviti Bog. Ja mu nisam dostojan učiniti niti nojmanju službicu, što bi bila, odvozati mu remena š njegovih postolah.

Prave li Ivanove poniznosti! Sama sebe istinski spozniva: tko je i što vrědi njegova služba!

Zato neobzirajmo se na tudja ćaštjenja odkrivajući si zasluge i sposobnosti, što ih napokon imamo jedino pripisati daritelju Bogu. U svojem zvanju sebe ponizujmo, u uzvišujmo te hvalimo poput Ivana samoga Isusa.

Amen.

ZA IV. NEDĚLJU GOSPODNJEGA DOŠAŠĆA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje propověd Ivana Krstitelja: kako se dostojno slavi Isusov dolazak.

Sv. Krstitelj propověda Židovom govoreć: želi li tko medju vami dostojno dočekati Mesiju, neka se pripravi krštjenjem pokore. To znači, neka uzbudi

Digitized by Google

u sebi podpuno i dospěveno pokajanje, da mu se oproste grěsi. Što mu valjade činiti, navodi Ivan ne svoje, nego Isaijine rěči, sasvim razumljivo.

Hoteć kakav kralj posětiti svoj grad, što čine njegovi gradjani? Pripravljaju u napréd putove, kud će proláziti. Kako? Ako je gdě nizko, nahita se zemljom; gdě opet visoko, snizi se ma i olovom; ako je tlo krivudasto te nejednako, to se za uravna i ugladi.

Isto tako imamo se pripraviti te očistiti si savěsti u sv. izpovědi, želimo li mi, da dodje u naša srdca nebeski kralj, il pako da ga primimo sa željom, na duševni način, što premnogo koristi.

U tu svrhu pred Božićem vapijem ja vam krštjanom ovdě u crkvi, ne pustim srdcem, kô što je vapio sv. Krstitelj u pustinji: pripremite put Gospodinu! Živite u svako doba uslěd božjih i crkvenih zapověstih, naročito sada, hoćete li u pravu veselju božićevati. Prodjite se grešnoga puta, kojim su mnogi trčali, ali žalostno zaglavili nehotěvši se povratiti.

Tako trčahu širokim putem predpotopljani, što ih je uzalud karao starac Noa; nù izgiboše.

Trčahu dvadeset i četiri tisuče Židovah, što su se měšali s Madijankami; nù pomor ih iztrěbi sa zemlje.

Trčahu i veselo plesahu neki Židovi oko zlatnoga teleta; nù levijeve sablje im odrubiše glave.

Drugu, sretnu četu, što se vratja sa žalostnoga puta, predvodi David u pokornoj vrěći plačuć te uzdišuć: Jaoh ga meni, jer sam do sad trčao najmrzkijim putem!

Digitized by Google

Za njim vidimo mnoge, što jadikuju te suze rone; nù najizrazitiji primĕr nam daje izgubljeni sin. Jedva stupa, gò i blĕd, ničice na kolĕna pada govoreći: otče, primi me kô jednoga od najamnikah svojih, a nezovi me svojim sinom!

Mi svi jesmo putnici putujnći u stalnu otačbinu. Njezin tĕsan put nam kaže te pomaže sam Bogočovĕk svojimi primĕri i opomenami. Njegov nauk nam svĕtli poput svĕće na našem tamnom te pogibeljnom putovanju, da nezalutamo te da nas nepoždru crne zvĕri.

Blago nam neokaljanim na putu, što hodimo u Gospodnjem zakonu; jesmo li se nevoljno oda njega odalečili, evo nam Isaijinoga lĕka!

Jeda li je medju nami koja duša nalika dolini, prazna dobrih dĕlah i sdvojna uslĕd svakojaka trplĕnja, nju spokorenu će novorodjenče božje ukrĕpiti te uzdići.

Nosi li tko glavu poput huma, visoko, jer imade šta zemaljska, će ga poniženi Spasitelj učiti, da velike nejednakosti u družtvenom životu imadu se krštjanskom ljubavlju izjednačivati.

Imade li tko srdce razrovano s nečistoće, hrapavo i jadljivo, milostivo će ga dolazeći Odkupitelj porositi, da se oplemeni i krĕpostmi uresi.

Zato pravom pokorom podpunoma te korènito uklonimo sve zaprĕke, želimo li u čistoj radosti te dostojno slaviti Božićev dolazak.

Amen.

Digitized by Google

PROGOVOR ZA BOŽIĆ, POD DRUGOM ILITI PASTIRSKOM MISOM.

O sretna, tri puta presretna noći, světlija i sjajnija od svakoga běloga dana, jer u tebi se porodi istinita světlost, što prosvětluje svakoga čověka dolazećega na ovaj svět! Koj budi ljudski budi andjeoski jezik i razum može te dostojno pohvaliti!

Ti si, noći, bila obećana u zemaljskom raju; ti očekana od praotacah; ti po prorocih prorokovana, pak si eto nakon četiri tisuće godinah porosila, procvala i osvanula donesavši nam neizgovorivu te preljubeznu milost i dobrotu. U ovoj noći postade Rěč pût, nastani se med nami te podade nam pravicu i uljudbu. O noći, ti si nas nadarila darom, čigova věra bě razglašena čitavim světom!

Noćas vesele se svetci, jer dobivaju zasluženu plaću; raduju se grešnici, jer im se pruža prilika spasu; uzkliktuje i ista němа životinja, kamenje i drvlje, jer se oslobadja staroga prokletsva: noćas svako světa stvorenje, ima veselje, za Isuva rodjenje.

U pônoći oglasiše andjeli obsěnuti božanskim sjajem pastirom veliku radost govoreći: pastiri tecite, svoja stada pustite te se poklonite novorodjenomu kralju, što ga majka u jasle stavljaše. Na to odgovoriše pastiri, kô što smo čuli netom u izpěvanom vandjelju: predjimo žurno do Betlehema, da vidimo, što nam je Gospodin obznanio.

Digitized by Google

Tako isto hajdemo i mi sa svojom pameću tamo u Betlehem, te učimo se u onoj štalici posluhu, siromaštvu i poniženju.

Eno děva Marija iz kraljske, davidove krvi s prečistim zaručnikom Josipom putuje usrěd mrazne te ledene zime, jer poslušna i na zapověd poganskoga cara Avgušta. On zapověda popis svoga carstva; zato svaki neka ide u rodno si město se zapisat. Neizpričava se ona noseća s težkoće puta ni sa studeni. Jeda li pako mi poslušamo ovako Cara carevah, što nam zapověda u svojih zapovědih? Koliko putih možemo doći k sv. misi, ali se izpričamo nevremenom!

Pod kasnu večer děva Marija i njezin zaručnik stigoše u Betlehem, te najprvo uztražiše stan da prenoće. Negostoljubivi Betlemitjani nehtědoše im ga dati pod krovom. Još živad pozniva svoga gospodara. Pridje on u svoje i radi svojih, svoji ga neprimiše. Lisice imadu svoje luknje, da zaklone si glave, a za ćověčjega i božjega Sina neimade města u kući te u gostionici.

Zato děva Marija i Josip sklone se u jednu staju, da prenoće. Pak eto čuda neviděna i nečuvena, po božjem danju, porodi se Spasitelj, krist Gospodin, Bogočověk, drugo lice presv. Trojstva u siromaštvu i poniženju, da smuti našu pohlepu za bogatstvom i našu oholost.

O stajo, učiono svake mudrosti! U tebi se Bog ponizi zaradi naše ljubavi, da nas uzvisi; snidje na zemlju, da nas odvede u nebo; učini se umrlim, da

Digitized by Google

nam daruje svoju neumrlost. Htěde město obrati medju životinjami u jaslih, da nas prestavi medju nebeske andjele. Htěde nejak oda zime drhtati, da nas užge plamenom svoje ljubavi. Htěde da mu se najprvo ne mogućnici i carevi poklone, nego priprosti te pošteni pastiri, jer on ljubi dobre i pobožne, pak bili oni kako mu drago siromašni. Zato jesu pastiri prvi dostojni bili se pokloniti te pomoliti božjemu novorodjenčetu pelenami obvitomu i položenomu u jaslih.

I mi, što pripadamo skoro svi pastirskomu stališu, dodjosmo od dalekih selah, da mu se poklonimo poput onih svetnih pastirah. Oni mu se ćudjahu videći ga kô najveća siromaha položena u jaslih. I vi ćete ga na skoro vidčti, ali ne u jaslih, nego u mojih rukuh, te ćete mu se čuditi, kako je on ponižen te sakrit pod slikom hlěba. Čudjaše mu se ujegova majka, što ga je čudnovato porodila. I mi se čudimo, kako se je moglo ujegovo uputjenje dogoditi od děvice majke, što je slagala u svom srdcu poznate joj tajne s andjeoskimi hvalospěvi te s pastirskimi pokloni. A nada sve ga ona ljubljaše i milovaše.

I mi pastiri, ako želimo ući u njegovo kraljestvo treba da ga ljubimo i milujemo. Sinoćna poslanica nam to tumači. Treba da se odrečemo bezbožnosti i světovnih požudah, pa da trězmeno i pravedno i bogoljubno živemo na ovom světu čekajući slavno uzkrsnutje. Živimo trězno krsteći svoje tělo i zatajivajući same sebe. Živimo pravedno nečineći nijednomu

Digitized by Google

kvara niti u imetku niti u dobru glasu. Živimo napokon bogoljubno služeći Bogu svako vrěme čistoćom i molitvami.

Pastiri poklonivši se božjemu dětencu povratiše se slaveći i hvaleći Boga za sve, što bijahu čuli i viděli. Tako isto proslavimo ga te mu se i mi poklonimo govoreći:

Zdravo, novorodjeno božje detešce, Odkupitelju světa! Mi svi obećujemo dati. Ti stan i prebivalište u našima prsima te nigdar neodtěrati. Te sa svojimi grěsi, kō što jesu Te odagnali nezahvalni Betlemitjani. Zato ćemo trězno, pravedno i bogoljubno živěti.

Zdravo, bogorodice, prelěpa Marijo, majko novorodjenoga Isusića, ti děvica pred porodom, u porodu i po porodu jesi š njim dělila sve radosti i žalosti, smiluj nam se, ako nismo niti slični onim pastirom.

Zdravo, napokon i ti sv. Josipe, odhranitelju te skrbitelju božjega sinčića, što si bio u onoj štalici, u onoj crkvici, moli svedjer za nas, a navlastito u zadnjem času našega življenja, da uzmognemo s Tobom na věke poput noćašnjih andjelah pěvati: slava, slava, Bogu na visini!

Amen.

Napomena. *Ovdě prva misa se čate uslěd dozvole sv. stolice na badnji dan po podne o šestom sahtu. Poslušat ju dolaze ljudi iz gradića. Pastirska iliti druga misa na Božić biva o šestom sahtu u jutro te k njoj*

Digitized by Google

dodje sila seljanah, što su i tri sahta odaljeni, da mogu naški pod orguljami pěvati „u se vrěme godišća...“

ZA NEDĚLJU POD OSMINOM BOŽIĆNOM.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri pohvale o dětencu Isusu. Prvu pohvalu mu izreče sv. Šimun; drugu sv. Ana, a tretju sv. evandjelista Luka.

I.

Prvu pohvalu Šimunovu, prip. sv. V: Evo gle, ovaj postavljen je za propast i za uzkrsnuće mnogim u Israelu, i za nišan protuslovju — a i samu tvoju dušu probosti će mač — eda budu očitovane misli mnogih srdacah.“

Po Mojsijevu zakonu svaka žena rodivša mužko, směla je u crkvu istom poslě 40 danah noseć po zakonu odredjeni prikaz, da do tada nečista bude očišćena. I Marija premda bezgrešno začeta te vazda neoskvrnjena, i ona se iz poniznosti tomu pravilu pokorila. I nuto, pravedni i bogoljubni Šimun, ganut po sv. Duhu, došadši u hram, uze Isusa u svoje naručje govoreći o njem, da će suditi, proslaviti i trplěti.

Isus suditi će te kazniti grešnika, što unj nevěruje te se pokorno neizpověda niti pričeštjuje.

Digitized by Google

Věruje li pako unj te prima dostojno njegove milosti vojujuć pod zastavom njegovoga križa, u ničem mu se neprotiveć, toga će zaista uzkrisiti te proslaviti.

S Isusom trpléla je i njegova majka u duši. Kakvu trplénju, o sionska kći, da te s prorokom prispodobimo: tvoja bo žalost bi kô veliko more? Mi joj duševno mučeničtvo ponavljamo s grěsi te očitujemo, da neljubeći njezinoga sinčića niti nje neljubimo.

Zatim reče Simun: Sad je, da odpustiš svoga slugu, Gospodine, po svojoj réči u miru; ćim su viděle moje oči tvoga Spasa, štono si ga izneo pred lice svim narodom, da bude světlo za objavu poganom i za slavu Israelskomu narodu.

II.

Drugu pohvalu Aninu, prip. sv. V: „I tuj bijaše Ana, proročica...; ona bijaše veoma postarila, iza kako je proživéla sedam godinah s mužem poslé svoga děvojačtva; i ona bijaše udova od 84 godine, koja se nemicaše iz crkve, postom i molitvom služeći Bogu obnoć i obdan. I ota nadošavši u isti čas zahvaljivaše Gospodinu i govoraše o njem svim, koji izčekivahu Israelov odkup.“

Koje su bile pohvale sv. Ane: koja njezina svetčana govorenja? Čini mi se, da ota starica je zaslužila viděti Isusića tim, što si je udovlju čistoću sačuvala te vršila i ine kréposti.

Digitized by Google

Mogla je od prilike ovako govoriti: Gledajte vi, što ćekate utěhu Israelu, ono dětence, što ga sv. Šimun u naručaju drži. Ono jest obećani nam Mesija, Gospodinov Pomazanik: pravi Bog. Ja mu zahvaljujem i blažena jesam, što mogu radostno te spokojno sklopiti si oči, jer jesam ga doživlěla te viděla.

III.

Tretju pohvalu Lukinu, prip. sv. V: „A děte rastijaše i jačaše puno mudrosti, i bijaše u njem Božja milost.“

Božje dětence podloži se obćenoj ljudskoj naravi, prem je bilo u svem najsavršenije. Njegova božja narav se neměnja niti nebroji godinah niti napreduje u krěposti.

Njegova pako čověčja narav rastijaše, krepljaše te kazivaše postupno te sve jasnije svoju božansku mudrost pred ljudmi i pred svojim jednosućnim te suvěčnim Otcem.

Kako ćemo odgovarati otim trostrukim pohvalam dětenca Isusa?

Uzdignimo svoj glas sa sv. Šimunom te ga molimo, da nas neodsudi.

Recimo mu, ako smo starci više se zadržujući u njegovoj crkvi: blago nam, što se š njegovimi sredstvi možemo bez svakoga straha preseliti u bolji život!

Napokon napredujmo ne samo u svojih godinah, nego u mudrom vršenju svojih dužnostih te u nje-

Digitized by Google

govom spoznanju, da budemo ljubki ljudem, a osobito njemu, dragomu Isusu.

Amen.

ZA NEDĚLJU POD OSMINOM BOŽIĆNOM, U KOJU UPADA OSMINA SV. STĚPANA, PRVOGA MUČENIKA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk: Bog nijednoga čověka te nijednoga naroda nigdar nezapušta; drugi pako, ako nije prvlje i većkrat od njega zapušten.

I.

Prvi nauk: Bog nijednoga čověka te nijednoga naroda nigdar nezapušta, prip. sv. V: „Eto, ja šaljem k. vam proroke i mudarce i pisce, i njih ćete nekoje ubijati i razpinjati, nekoje bičevati po svojih sbornicah, te progoniti od grada do grada: da se na vas obori sva nevina krv, štono bi prolivena na zemlji od krvi Abela pravednika sve do.... Zaisto vam velim, da će sve to zastići ovaj naraščaj.“

Bog slaše u svako doba Židovom sad proroke, da bi im njegove tajne te prětnje proricali; sad mudarce, da bi ih oštro karali te na pokoru pozivali; sad pisce, da bi ih Mojsijev zakon učili. Ali kako oni odgovarahu božjoj skrbi? Ubijahu božje poslanike,

Digitized by Google

medju kojimi napominjem Isaiju, učenike i samoga božjega Sina, Isusa.

Zato zabaštiniše zlobu svojih predjah i jesu pred Bogom odgovorni ne samo za svoje grěhe, nego za svu nevinu krv prolitu, jer nisu se htěli poboljšati.

Jednako skrbi Bog i za nas krštjane. Dava i nam više i niže svetjenstvo, eda nas vodi, uči njegove istine te děli njegove utěhe i milosti.

Istina, mi ih neubijamo. Imade i medju nami dobrih krštjanah, kòšto bijaše i dobrih Židovah. Ali žalosti! Nas se grdi, ruži i mrži ustmeno i pismeno proti svakomu razlogu, i gdě nastojimo izkorěnuti zlo, a usijati krěpost.

Zato nedopustio predobri Bog, da se i na nas obore kazni, što zastižu Židove do daljnih njihovih narašćajah!

II.

Drugi nauk: ako nije prvlje te većkrat od njega zapušten, prip. sv. V: „Jerusaleme, Jerusaleme što proroke ubijaš te one kamenuješ, koji su k tebi poslani: koliko putah htědoh okupiti tvoja čeda, kako to kokoš okuplja svoje piliće pod krila, i nisi hotio? Eto ostaviti će vam se kuća vaša pusta. Jer kažem vam: Odsada me nećete viděti, dok nerećete: Blagoslovljen, koj dolazi na Gospodnje ime.“

Dragi Bog bez prestanka nastavljaše šiljati Židovom providne andjele u čověčjem kipu, da im nekako izcrpi svoju dobrotu. Današnja poslanica nam

Digitized by Google

riše takva andjela: sv. Stěpana. To židovče obratjeno na krštjansku věru moli, uči jednokrvnu si bratju, a děli medju njihove siromahe milostinju. Ona pako kivna nanj škriplje zubmi, goni ga kô zločinca izvan grada te ga kamenuje. A sv. Stěpan pod gomilom šumeća kamenja preporuča svoju dušu Isusu, a za svoje kamenovatelje glasno moli: Gospodine, neprisudi im ovoga grěha!

Isto tako nas, tvrde Faraune, Bog pozivlje na pokoru kô kokoš svoje piliće. Nosi nas kô orô svoje mlade na krilih ljubezne si milosrdnosti od jedne godine u drugu, da neumremo u svojih grěsih.

Nù ako mi za zdravlja nemarimo za njegove opetovane pozive, to zaisto će nas zapustiti poput okorělih Židovah. Istom na sudu ćemo priznati svoju nemarnost te reči: Blagoslovljen, istinit i pravedan jest Isus, što dolazi platit svakomu polag njegovih dělah.

Amen.

ZA NEDĚLJU POD OSMINOM BOŽIĆNOM, U KOJU UPADA DAN SV. MLADENACAH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva dogadjaja. Prvi dogadjaj: Isusovo progonstvo i njegov povratak; drugi pako, umorstvo nevine dětčice i njihovo preselenje u nebo.

Digitized by Google

I.

Prvi dogadjaj, Isusovo progonstvo i njegov povratak, prip. sv. V: „Gospodnji angjel ukaza se u snu Josipu i reče mu: Ustani se, te uzmi děte i njegovu mater pak umakni u Misir, i postoj ondě, dok ti se ja oglasim. Jerbo Irud tražiti će děte, da ga pogubi. I on se ustade, uze obnoć děte i mater mu, pak se skloni u Misir, i osta tamo do Irudove smrti, da se izpuni, što bijaše Gospodin rekao po proroku govorećem: Iz Misira zvao sam si svoga Sina."

Okrutni kralj Irud podje u trag za nejakim děteščem Isusom, da ga pogubi. Nù mu se umakne u Misir, jer nije nadošlo vrěme njegove smrti.

Irud će imati do věka si naslědnikah. Isusu radi o glavi svaki, tko progoni mu sluge, zapovědi, nauk i svetotajstva. Sam Isus reče: Šavle, Šavle, zašto me progoniš? A on odgovori: Tko si? A ovaj: Ia sam Isus, što ga ti progoniš; težko je tebi kopitati se proti žacalu.

I sada Isus trpi progonstvo u svojem naměstniku; u učionah, gdě ga gone; u crkvenih dobrih, gdě mu plěne; u svetjenstvu, gdě mu ga sile u vojarne.

Jeda li misle ti novi Irudovci, da iztěravši ga će biti sretniji? Da neće izjesti i njih črvi, kô što izjedoše živa Iruda? Da se neće napokon Isus povratiti te nastaniti u Nazaretu, da bude prozvan Nazarencem?

Mi gledajmo pospěšiti njegov povratak molitvom u ona kraljestva, gdě jednom bijaše, naglašujući ovu

Digitized by Google

prošuju Otče naša: pridji kraljestvo tvoje!

Jesmo li ga pako mi grěhom po nesreći odagnali, to molimo ga, da se k nam povrati eda se i u nas izpuni proročtvo: Iz daleka Misira dozvan k nam dodje!

II.

Drugi dogadjaj, umorstvo nevine dětčice i ujihovo preselenje u nebo, prip. sv. V: „Tada Irud viděv, da su se š njim mudraci rugali, razgněvi se žestoko, te razposla i pogubi svu dětcu, što bijahu u Betlehemu i po svih mu kotarih, od i izpod dvě godine, polag vremena što ga bijaše izpitao od mudaracah. Tada se izpuni, što je rečeno po proroku Jeremiji ovako: Čuo se glas po Rami, silan plač i kukanje; Rakel, kako oplakuje svoje sinove, niti se uzdade utěšiti, jerbo ih več neima.“

Irud pokla naměsto Isusa mnogo židovske dětce, što nebijahu ništa kriva, nego što bijahu živa. Ona okupaše se u svojoj krvi, te se očistiše iztočnoga grěha. Te silom odtrgane, prve ružice iza zimskoga leda preseliše se u nebo, i mi ih nazivljemo sv. mladenci. Njihov plač kratak u pokolju proměni se u věčni směh; suze njihove lěpe majke Rakelke pretvoriše se u drago biserje. Znadijaše ona, da će njezini andjelići kô světlucajuće zvězdice na nebeskom svodu za nju Boga moliti. Plakaše ona večma te ridaše nad propaštju njezinih progoniteljah te krvnikah.

Digitized by Google

Isto tako plače naša prelěpa majka, sv. crkva videći pokolj svoje nedužne dětce, gdě im se oskvrunje čistoća duše zlim priměrom ili govorom. Znade za ove rěči svoga Zaručnika: koj smuti ikoga izmed ovih malašnih, što unj věruju, a njihovi andjeli čuvari svakda vide lice nebeskoga Otca, dobro bi mu bilo, da mu se o vrat oběsi mlinarski žrvanj, i da ga ponore u morsku dubinu.

Zato pazimo, da neprezremo ikojega, a da sami postanemo u čednosti te čistoći naliki nevinoj dětčici, želimo li sa sv. mladenci pěvati u nebu njihovu novu pěsmu.

Amen.

ZA I. NEDĚLJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada pročitano nam predctavlja na naše razmatranje dvě dužnosti. Prva dužnost je roditeljska napram svojoj dětci; druga pako, dětčja napram svojim roditeljem.

I.

Prvu dužnost roditeljsku, prip. sv. V: „Kadno bi Isusu dvanaest godinah, uzadjoše mu roditelji u Jerusalem po navadi na blagdan; i kad su minuli dani oti te oni se vraćahu, zaosta dětčak Isus u Jerusalemu, i neopaziše mu roditelji. Misleći pako, da

Digitized by Google

je on medju putnim družtvom, prevališe dan hoda i stadoše ga tražiti medju rodjaci i znanci. I nenašavši ga, obrnuše natrag u Jerusalem, da ga potraže. I dogodi se, nakon tri dana nadjoše ga u hramu, gdě posred učiteljah sědi, i sluša ih te izpituje. I kojigod su ga čuli, svi osupnuše nad razumom i nad njegovimi odgovori.“

Evo roditeljske dužnosti, kako se krštjanski odgaja dětca, i to ne rěčju, sto izgine, nego izgledom, što prešine!

Katolički roditelji neuče si samo dětće moliti se Bogu, nego ih sami vode u crkvu, da pobožno prisustvuje sv. misi. Paže na žensku, s kim se druže; ako siromaška, u kakve kuće se davaju u službu.

Majke, što su ponajviše doma, skrbe za dětčju nevinost, jer se nemože pričekivati bogatu žetvu, ako je slana cvětje popalila. Tako skrbljaše francuzka kraljica Bijanka za svoga Ludovika; a Monika moljaše za svoga razkalašenoga Avguština, dočim mu otac poganski nije se za ino brinuo, nego da mu sin postane učenim, slavnim te bogatim.

I sada imade poganskih otacah mislećih, da su izpunili svoju dužnost spram svoga deteta, kad su mu providěli za tělesni život što su mu dali nešto imanja ili dali ga naučiti kakvu zanatu.

Ima poganskih pedagogag iliti odgojiteljah, što bi radi da dětca znadu čitati, pisati i računati: rěčju ma i sve světovne nauke uz nekoliko molitvicah samo da uzmognu zemaljski najčestitije živěti.

Digitized by Google

Ima poganskih političarah, što sěde u saborih te kroje zakone, da se od učionah odaleči katolički katekizam, a da se uvede u njegovo město nekakav ugladjen humanizam.

Jeda li je čověk na světu, da skrbi za tělo i za zemlju, a ne većma za dušu i za nebo? Jeda li se može u učilištih postići uzvišeni cilj nebeskoga spasa razvojem i svih čověćjih silah, ako Isus nesědi posred učiteljah te se ga nesluša? Jeda li razuman zakonodavac traži izvan katoličke crkve te izvan njezinoga nauka i odgoja pravo domoljublje iliti patriotizam, što iziskuje uztrajno požrtvovanje i savěstno zatajanje za dobro svoje uže i šire domovine?

II.

Drugu dužnost dětčju, prip. sv. V: „Gle, tvoj otac i ja raztuženi tražasmo te. A on reče njima: Zašto me tražaste? Zar neznadijaste, da je meni naći se u svem, što se moga otca tiče?... I sadje š njima te dodje u Nazaret, i bijaše im podložan.“

Krštjanska dětca iz ljubavi podlagaju se svojim roditeljem. U njihovih potrebah i starih danih su im nogah, ruka i oko: utěha, pomoć i světlost. Pri tome nezaborave, da je njihovo srdce stvoreno više za Boga i njegovu slavu. To takodjer pokaza dětčak Isus govoreći si majci od prilike ovako; predraga, zemaljska majko, ja vas štujem i ljubim; nu vi dobro znate, da ja imadem nebeskoga otca, što ga više ljubin, poslušam te š njim boravim.

Digitized by Google

Tako, kad vam napovědem krstjanski nauk za prvu pričest, treba, otci, prem imate pune ruke posla te zanj tražite težake, da vi šiljete dětcu za jedan saht, nauku i molitvi nebeskoga otca.

Kaže li koje vam děte volju i želju bolje te savršenije služiti nebeskomu otcu u popovskom ili monaskom staližu, to nevaljade mu se protiviti.

Roditelju! Učite svoju dětcu božjemu strahu, dobro se pred njom ponašajući, da ih, nesablaznite te da vam na sudu nebudu pred svimi rekla: roditelji, vi nas ubiste svojim opakim življenjem, zato dodjite i vi s nami na věke žalostno se mučiti.

Dětco! Budite podložni svojim roditeljem; štujte ih, a navlastito pomagajte ih u njihovoj bolesti i starosti, da budete blagosloveni ovdě, a zastalno na nebu, věčnim životom.

Amen.

ZA II. NEDĚLJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada prvčitano nam predstavlja na naše razmatranje tri okolnosti. Prva okolnost: ženitba je svetotajstvo; druga: posredovanje preblažene děvice Marije; tretja pako, zabave umerene su dopustene.

I.

Prvu okoluost, ženitba je svetotajstvo, prip. sv. V: „Bila svatba u Kani Galilejskoj, i bijaše tamo

Digitized by Google

Isusova mati. A bi pozvan takodjer Isus i njegovi učenici na svatbu.“

Isus počasti pirnike svojom prisutnoštju. Pokaza, da je zakon ne samo dopušten, nego sveto tajstvo.

Sv. Pavô piše, da je bolje biti neoženjenim, jer da u zakonu nastaju težbobe i skrbi. Neženja može se više brinuti i promrišljati ob onom, što je Gospodnje. Nu nastavlja savětujuć, da čověku, što ima pùtena jada te nemože biti svet tělom i duhom, bolje je zakoniti se, da negori nečisto, te neide napokon izgarat u věčni oganj.

Kakva pako ima biti katolička ženidba? Sv. V. odgovara, da se ima na nju pozvati Isus. To tumači apuštol narodah: ženidba neka je učinjena u Gospodinu, na podlozi medjusobne ljubavi i časti med mužkarcem i ženskom doživotno, da sliči nerazdružívû vezu, što obstoji izmed krista i njegove crkve te u ovoj čini veliko otajstvo.

Papa Eugen IV. označuje, da valja ona ženidba, što se sklapa pred plovanom ili njegovim zaměnikom i pred dvoma svědocima iza trojnih napovědih. Čemu napovědi? Da se odkriju zapréke budi crkvene budi državne. Radi ovih zadnjih neka se děvojke nedadu varati od mladićah, što pripadaju vojničtvu, jer ih nemogu zakoniti.

Čujem govoriti, da se može za novce kupiti dopust, kad se tko s kojekakva razloga ženi u rodbinu. Ono par dukatah ili škudah neide u džep sv. Otcu, nego za troškove njegove pisarne. Navode li se u

Digitized by Google

prošnji lažiuzroke, da izvabe dopust, to nevaraju niti Boga niti sv. Otca popu, nego same sebe, jer njihov zakon nevalja pred Bogom, što sve vidi te znade.

Nije li zakon, zvao se i gradjanski, skopljen polag svih crkvenih propisah, to ga crkva smatra pukom kurvarijom, a nezakonita mu čeda kopiladju. Katolički zakon donaša zadovoljstvo i sreću, gdě se zakoni slobodno, znadući krštjanski nauk, u čistoći te u Isusovû družtvu. Nestane li gděgdě i u njega pirnoga vina, može si ga natrag izprositi, jerbo nebo mu je obećalo istinit mir i obilan blagoslov.

II.

Drugu okolnost, posredovanje prebl. děvice Marije, prip. sv. V: „I kad smanjkalo vino, reče Isusova mati njemu: Nemaju vina. I odvrati joj Isus: Što je meni s tobom ženo? Još nije moj čas stigô. Veli mu mati poslužnikom: Štogod vam reče, učinite. A bijaše tamo šest vodenih kamenicah naměšćenih po navadi za pranje... Veli im Isus: Napunite kamenice vodom. I napuniše ih sve do vrška.“

Oto Isusovo prvo čudo u kani Galilejskoj, gdě je pretvorio vodu u vino, ima se pripisati posredovanju preb. děcice Marije. Nju radi bezgrěšnosti i neoskvrnjenosti vidim prilikovanu u onoj čistoj golubici, što ju je Noa iz kovčega pustio, te nije osmradila svojih noguh. Gledam ju u onoj Esteri, što je umilostivila kralja Asvera, da nije zlikovac Aman pobio

Digitized by Google

te iztrèbio Židove. Tako moli ona za krštjanski puk, da ga neprijatelj nepotre.

Ako dobar sin usliša pristojnu molbu svoje majke, kako da neusliša njene njezin sin? Dakle Marija razumě ga, da će čudo učiniti, prem je rekao, da još nije stigò njegov čas. Zato ona veli poslužnikom, neka čine, štogod im reče.

Sv. Bernard; njezin štovalac, slaveć joj mogućnost, piše, da na njene molbe i njezinimi rukama Isus uděluje svaku milost.

Zato utičimo se k njoj, zagovornici, u svih svojih potrebah, da posreduje za nas u svoga Sina, da sveto živeći budemo uživali věčni život.

III.

Tretju okolnost, uměrene zabave su dopuštene, prip. sv. V: „Svaki čovèk izprva dobrim vinom dvori, a kada se zapiju, onda što je lošije; a ti si dobro pričuvao sve dosada.“

Stari svat govori polag židovske navade. Iznašahu gostom izprva bolje vino, kašnje pako gore. Njihovu navadu Isus preobrati te nam razglasi red, uslěd kojega nas ćeka bolje uživanje na drugom světu. Zato neka nitko radi same slasti te strasti niti jede niti pije. To bolje nam tumači jur spomenuti apuštol govoreći: koj uživa ovaj svět, da ga umèreno uživa, kan' da neuživa; koj ima ženu, da bude, kan' da neimade. Jerbo lice ovomu světu naglo nestaje.

Digitized by Google

Zato naše zabave neka budu tako udešene, da može kod njih prisustvovati i prestidna Isusova majka te da su prělaz nebeskim.

Amen.

ZA III. NEDĚLJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě molitve. Prva molitva je gubavčeva; druga pako, satnikova.

I.

Prvu molitvu gubavčevu, prip. sv. V.: „Gospodine, ako hoćeš, ti me moreš očistiti. I opruživ ruku Isus dotaknu ga se i reče: Hoću, budi čist. I u čas guba mu se očisti.“

Gubavac se ponizuje moleć u kratko dělo věre: Gospodine, predobri i svemogi Bože ja u te věrujem: budi tvoja volja, jer znadeš, što meni najbolje koristi, ako hoćeš mi očistiti gubu.

Tu molitvu usliša Isus. Odmah dade gubavcu kô nagradu očištjenje te mu zapověde, da se pokaže poslušnim Mojsijevu svetjeniku, nebi li i on uzvěrovao čudu.

Današnji gabavac moli si gubino očištjenje; nù znajte, da imade i med nami gubavacah, t. j. grešnikah. Da se duševne gube očistimo u sv. izpověsti, potrebne su dvě volje: božja i gubavčeva.

Digitized by Google

Božja volja je svedjer pripravna. Stoga se Bog učověči te za nas umrv ustanovi svetotajstva.

Jesmo, li mi bezgrešnici to njegova pomoć bi, da nas je očuvala toliko grěšnih prigodah.

Jesmo li se osvěstili to on bi, što nam je duševne rane svojim uljem i vinom namoćio te izcělio.

Jesmo li još gubavci, to nas svako jako pozivlje, da se očistimo.

Ako nesdružimo svoje volje š njegovom, jer sami, nemožemo podnipošto vojevati proti neprijatelju, to svojevoljno propadosmo.

Zato poravljajmo gubavčevu, dělotvornu molitvu govoreći: Gospodine, mi znademo, da ti nećeš nas bez nas spasiti; mi ćemo činiti što je potrebno od naše strane, da se očistimo, jer nije dosta, da ti tko i priklonit vapije: predragi, nebeski Otče, nego treba, da čini tvoju svetu volju, želili ući u tvoje kraljestvo.

II.

Drugu molitvu satnikovu, prip. sv. V: „Gospodine, moj sluga leži doma u drhtavici, te grozno se muči. I reče mu Isus: Doći ću ja, pak ću ga izlěčiti. Ali stotnik odgovori i reče: Gospodine, nisam dostojan da ti udješ pod moj krov, nego samo izusti rěč, i sluga će mi ozdraviti. Jerbo i ja sam ćověk oblasti podložan, te imam pod sobom vojnikah, i velim jednomu: idi.... A čuv to Isus začudi se, i za sobom idućim reče: Zaiste vam velim: nisam našao

Digitized by Google

toliko vĕre ni u Israelu.... Tada reče Isus stotniku: Idi, te kako si ga vĕrovao, tako ti bilo. I u isti čas sluga je ozdravio.

Isus usliša satnikovu molitvu, što je zapovědao sa sto vojnikah. Ozdravi mu na umor bolnoga slugu, za koga ganut moljaše.

Sluzini ulozi mogu biti prilika duši, što ju veoma muči grĕšna grižnja. A stotnika Isus pred ljudstvem svetčano pohvali govoreć: da njemu poganinu para neimade niti medju tadanjimi Židovi i da će odasvud mnogi narodi unj uzvĕrovati te se spasti, dočim njegovi Židi će se prekasno kajati i plakati.

A radi česa Isus stotnika tako pohvali? Radi njegove unutrnje poniznosti i vĕre, što ju je u svojoj molitvi ovimi rĕčmi izrazio: Gospodine, ja nisam dostojam, da udješ pod moj krov, nego reci i ozdraviti će mio mi sluga.

Takovu poniznost i vĕru u Isusa zahtĕva crkva, navlastito od pričestnika, te i Opetuje one preznamenite rĕči pred presv. pričeštju.

U prvoj molitvi moli gubavac za sebe, sasvim se predavajuć u božju volju, kao što je božji sin, roneć krvav pot, bolje uzmolio, govoreći: ne moja, otče, nego tvoja budi volja, da me mimoidje gorka čaša!

U drugoj pako molitvi moli satnik za slugu sa živom vĕrom, kô što je takodjer božji sin na križu uzvišenije nas učio moliti i za svoje neprijatelje.

Eto! Kako se imamo uteći preponiznom molitvom Isusu za sebe i za druge, da nas očisti te

Digitized by Google

ozdravi ne samo gubah i ulogah telesnih, nego većma duševnih.

Amen.

ZA IV. NEDĚLJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk: ladjica je prilika Isusove crkve; drugi pako: Isus ju brani.

I.

Prvi nauk, ladjica prilikuje Isusovu crkvu prip. sv. V: „Stupiv Isus na ladjicu podjoše za njim njegovi učenici. Kad eto, podiže se velika oluja na moru, tako da su ladjicu slapovi prikrivali; on pako spavaše. I pristupivši k njemu njegovi učenici, probudiše ga i rekoše: Gospodine! oslobodi nas, poginusmo. A Isus im reče: Zašto ste strašljivi, vi malovĕrni?“

U ladjici bijaše Isus sa svojimi učenici. Nije li on prisutan u katoličkoj crkvi u presv. Otajstvu pod slikom hlĕba? Nisu li u ovoj učenički naslĕdnici, biškupi, medju njimi rimski krmilar, sv. Otac? Ona ladjica na Genesaretskom jezeru prevažaše s jednoga kraja na drugi samo Židove; a nevodi li ova sve ljude s ove zemlje u bolju domovinu? Onu bijahu valovi, a nebiju li ovu neprestano svakojaka pro-

Digitized by Google

gonstva? U prvoj radi odmora spavaše Isus kò čovĕk, dočim je bdio njegov duh; a nečini li se da on kadšto e ovoj spava izlagajuć ju talasom framašunstva i bezvladja te dopuštajuć žestoke nasvrtaje na naša srdca i na naše razume?

U prvoj za oluje stadoše moliti učenici govoreći: Gospodine! izbavi nas, izgibosmo. Nebudu li ga njihovi naslĕdnici molitvami proti onim, što bi htĕli iz ljudstva učiniti zvĕrinjak, da jedan drugoga ždere? Nepozivlju li na crkovnu obranu sva njezina uda, da svuda se slagaju u katolička družtva te polag mogućnosti stupaju u tretji red sv. Franja? *)

---

*) *Evo pravila tretjega reda sv. Franja:*

1. *Svaki družtvenik svaki dan moli* 12 *Otče naš, Zdrava Marijo i Slava Otcu...*

2. *Ako mu je možno, svakoga tĕdna, barem svakoga měseca se izpovĕda te priceštjuje.*

3. *Posti dan pred sv. Franjom i pred bezgrešnim Začetkom blaž. dĕvice Marije; savĕtovano mu je srĕdu se nemrsiti i petak postiti.*

4. *Zabranjuju mu se plesovi, previše jesti i piti, nositi prelĕpo odĕlo; ima pako nositi škapulir i pojas sv. Franja.*

5. *Dava štogod za siromahe, za crkve, za maše tretjorednikah, a oporuku čini na vrĕme.*

6. *Nekune niti psuje, a uvadja ljubav i mir u obitelji, gdĕ može.*

7. *Umrc li koj tretjoredac izmoli zanj tretji dio krunice.*

Digitized by Google

Isus ukori svoje učenike prestrašene, budući on š njimi, s malovĕrnosti; nezasluže li veći ukor sada oni, što budi dvoje budi nevĕruju crkvene istinitosti, pokle paklena vrata kroz devetnaest vĕkovah nisu je satrla?

Da se je š nje i cĕlih narodah potopilo, to svojevoljno se oni odrekoše svoga spasa, nehoteći tvrdo odolĕti svim potrebnim kušnjam i pogibeljim.

Mi pako jesmo osvĕdočeni, da će ona rodivši se usred viharah te preživlĕvši posred njih takodjer u njih svršiti svoju zadaću na zemlji, kada bude njezin Ustanovitelj poslĕdnju rĕč izrekao te utišio svak vĕtrić.

II.

Drugi nauk, Isus brani svoju ockvu, prip. sv. V: „Tada dignuv se zapovĕde vĕtrovom i moru, te nastade velika tišina. A svĕt se začudi i reče: Tko li je ovaj, da su mu poslušni vĕtrovi i more?“

Odmah, prva tri vĕka trpljaše naša, katolička crkva peset žestokih progonstvah od okrunjenih rimskih zvĕrih. Povĕst biléži njihova imena i muke, što krštjane su zadesile. Ipak mučenička krv bijaše sĕme, iz kojega se ona bujnije rozvijala te širila, dok nije car Konštantin Veliki njezin obstanak zakonitim god. 325 proglasio te učinio veliku tišinu.

Zatim podnese mnogo preljutih ranah od nevĕrnih Turakah i raznih razkolnikah. A samo lutorstvo

Digitized by Google

joj zadade trista jadah te od nje odcěpi jevropni sěver. Nu i s naše strane uzstadoše štititi věrske obitelji svojim mudrim perom i svetim živstom svetost njezina nauka, dok nije trentski, obćeniti sabor, svršen hod. 1563, uzburkanim duhovom podao veliku tišinu.

Na početku pako svoga stolětja napne pakao svoje sile, da uništi božju crkvu, zapléniv joj dobra, a utamničiv joj njezinu glavu. Al eto, Napoleon I. joj povrati opet veliku tišinu.

Možda će tko med vami začudjen zavapiti: kako je mogô u najvećih potrebah Veliki Konštantin, veliki, trentski sabor i Veliki Napoleon sgurnuti za neko doba božju ladjicu u mirnu luku!

Evo mu odgovora: Isus je njihovimi desnicami branio svoju prečistu zaručnicu te hoće ju neokaljanu kô svoje dělo uzbraniti i sprovesti u věčnu tišinu.

Amen.

ZA V. NEDĚLJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri istine. Prva istina: Bog tvori ljude pravedne; druga, uz pravednike trpi bezbožnike; tretja pako, na sudnom danu će ove oděliti na sažganje.

I.

Prvu istinu, Bog stvori ljude pravedne, prip. sv. V: „Nebesko kraljestvo spodobno je čověku, što dobro

Digitized by Google

sěme posija po svojoj njivi. A dok ljudi spavahu, dodje mu neprijatelj, te posija kukolj medju pšenicu, pak otide.“

Bog nadari čověka svetošću i pravednošću. Da pako taj vrhunaravan dar očuva dělom dragovoljne poslušnosti, te zavrědi věćno blaženstvo, podvrže njegovu slobodnu volju kušnji. Zavidnik čověka bezsmrtnika dušom i tělom zavede te strmoglavi ga š njegovim potomstvom u grěh.

Da se sad š njega uzdigne te opravda, treba da izumre pokrit spasiteljevimi vodami sv. krsta. Veli Isus: ako pšenično zrno, kad u zemlju pane, neizumre, ostane osamljeno; ako l'izumre, mnogo ploda donese.

Neprotěra li ploda prvi, krstni usěv u čověka, jer ga dušmanin poput pšenice, da se iž nje zrěle iztěra zrnje, mlati, eto milosrdni Bog mu usije drugi usěv u iskreno kajućem se srdcu. Božja volja je, da svi ljudi se opravdaju uz svoju volju, zato dopušta, da pravednik bude tija do groba rešetan.

I u tome nam dade priměr božji sin, ono predično, pšenično zrno, što je židovskom nevěrnoštju postradalo, umrlo te postalo pšeničnom hranom svojih odabranikah.

II.

Drugu istinu, Bog trpi uz pravednike brezbožnike, prip. sv. V: „Pridjoše pako domaćinovi sluge i rekoše mu: Gospodaru, nisi li ti dobro sěme posijao

Digitized by Google

po svojoj njivi? Odkuda dakle kukolj? Hoćeš li da podjemo, te ga poberemo? I odgovori; Neću, da pobirući kukolj neizčupate zajedno pšenicu.“

Tko u dobru plodu uztraje, taj se na věke nekaje. Što koristi dobro započeti, a ne ga doćeti? Iškarijot od svoga visokoga apuštolata odpade, a Šavla, progonitelja velika, sveta světlost zapade.

Dragi Bog uzdrži na světu grešnike ili da se spokore ili da se uz nje dobri věžbaju. Izčupajuće ih stradali bi ovi neimadući vidivih věžbenikah.

Abraham pako glede dobrih moljaše Boga te se pogadjaše za Sodomljane govoreći: Gospodine, ako ima med njimi pravednikah petdeset.... deset, to oprosti radi njih čitavomu městu. Stoga štujmo pravednike misleći da nas Bog uzdrži u životu radi njih.

Netužimo se u svojoj kratkovidnosti na božju pristranost, videći kadšto opaka plivati u prividnoj sreći nego recimo: pravedni su tajni te nedokučivi sudovi tvoji, Gospodine!

III.

Tretju istinu na sadni dan će Bog oděliti bezakonike na sažganje, prip. sv. V: „O žetvi reći ću žeteocem: poberite najprije kukolj, a povežite ga u snoplje na sažganje, a pšenicu skupite u moju žitnicu.‘,

Sudni dan svršiti će božje milosrdje. Bezakonici će spoznati prekasno prosvětljenja pogrdjena, ponutkovanja porugana te pokoru potlačenu.

Digitized by Google

Bludnici uviděti će kako kratkoj slasti odgovara za dušu i tělo pametan te razuman ognjen plamen; a većma, što su na věke ludo Boga izgubili.

Nevěrnici razuměti će, da duši je iza smrti spomena; kako je grěh věkovito odmetnuo i beztelesne andjele te va križ pribio Isusa, čigove istine jesu věkovite.

Zato neželimo li biti baceni poput kukolja na věčno sažganje, to prvlje nego li dospije žetva, spokorimo se, eda budemo sakupljeni u Isusovu žitnicu.

Amen.

ZA VI. NĚDELJU PO BOGOJAVLJENJU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvostruko, sjedinjeno Isusovo Kraljestvo na zemlji. Prvo Isusovo Kraljestvo je njegova věra; drugo pako, njegova ćudoredba.

I.

Prvo Isusovo kraljestvo, njegovu věru prip. sv. V. „Nebesko kraljestvo spodobno je gorušičnu zrnu što uze čověk i posija na njivi svojoj, što je doduše najmanje medju svim sěmenjem, ali kad uzraste, veće je od svakoga povrtja i biva drvetom, tako da ptice po zraku dolětaju i na njegovih granah počivaju".

Isus posija nebesku věru. Njezin početak bijaše sitan ko je sitno gorušično zrno, iz kojega u iztoku

Digitized by Google

uzraste drvo. Tako isto razširiše neznatni ribari nauk Isusa Krista, božjega sina, što umre za sve ljude na Križu. Trudno učahu o do tad nečuvenom jedinstvu i tvojstvu božjem; ob uputjenju i smrti Isusovoj; o věčnih nagradah neumirajuće duše te o njezinih božjih pomagalih.

Ako se smatra židovska tvrdoglavost, grčka nadutost te rimska okrutnost, to se čini nemožnim, da će nazaretski drvodělac sa svojom neukom dvanajstoricom uspěti rasglasiti svoju rěč, sto navěštjuje rat ljudskim strastim, i priprostim i okrunjenim glavam. Mučeničtvo Njegovo ko i njegovih mnogih blagověstnikah neuguši božjega zrnca. Dapače. njihova prolita krv ga jačaše i na sve strane tadanjega světa razprostivaše uzprkos strahovitim te paklenim progonstvom.

Pověst dokazuje, da věra u propetoga Isusa zakraljevavši čověčjimi razumi je se dostatno razgranila jur u prvom krstjanskom věku, dok nje u tretjem na Kapitolijum u zasvětlio častni te slavni krst, prvlje židovska sablazan, a pogansko ruglo.

Gorušično, plodno drvo razmaknu svoje granje čak u nebeske visine, tako da na njem su udarile svoje sěnice milijuni sv. mučenikah, izpovědnikah i devicah. Oto drvo pod osobitom božjom zaštitom tvori i dan danas děla, što su čudnovata pred našima očima.

II.

Drugo Isusovo Kraljestvo, njegovu čudoredbu prip. sv. V: „Nebesko kraljestvo spodobno je kvascu, što

Digitized by Google

uze žena i zaměsi ga u tri uborka brašna, dokle sve to neuzkisne".

Isusova ćudoredba, što ju uči te prilagodjuje sv. žena, naša crkva poput Kvasca u brašnu, preobrazi svojom snagom svět.

Pred njom držahu narodi jedan drugoga za neprijatelje; u ratovih okrutno postupahu sa sužnji; gospodari svoje robove, a muževi svoje žene i dětcu prodavahu ili ubijahu. Staro, bolno te nakazano izvrgavahu očitoj smrti. Nemogaše li tko bezkazneno zla činiti, to mišljaše, da smije ga želiti.

Nasuprot Isusova ćudoredba uči: svi ljudi bez razlike su dětca jednoga otca, da se medjusobno ljube; da i za nevoljnike ko za sebe skrbe te da nepreziru plaće poradi niti najmanjih dělah ili nedělah, jer i iskrica porodi velik požar.

Krštjanska ćudoredba svojom unutrnjom, uplivnom miloštju prodire nam um, srdce, misli, besěde, děla te nas Isusu uspodobljuje, da udioničtvujemo njegove naravi te nebeske časti.

Svršujući odapiram si usta govoreć: Isusova věra i ćudoredba jesu dvě složne kraljice, što usrećuju pojedine ljude, učestituju obitelji, a istinski uljudbuju narode. Nekraljuju li one čověčjim družtvom, već robuju kô robkinjice, to se ono povratja u pogansko doba, gdě se je nemilo haralo, palilo te zadovoljavalo najgadnijim strastim na vremenitu i věkovitu propast.

Digitized by Google

Zato držmo se Isusova kvasca i u najmanjih stvarih ljubeći plod gorušičnoga stabla, eda napokon polětimo počivat na njegove nebeske grane.

Amen.

ZA NĚDELJU SEDAMDESETNICU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva premilosrdna božja dara. Prvi premilosrdni božji dar je vrěme; drugi pako, njegova plaća.

I.

Prvi premilosrdni božji dar, vrěme, prip. sv. V: „Nebesko kraljestvo nalično je domaćimu, što veoma urani najinvat težakah za svoj vinograd. I pogodiv se težaci po dinar na dan, posla ih u svoj vinograd. I izišav oko tretje ure opazi drugih stojećih na trgu brezposlice i reče im: Podjite i vi, i što bude pravo, dati ću vam. Izidje oko šeste i devete ure, učini istovětno. Oko jedanaeste izidje te reče: Što stojite vas božji dan brezposlice?... Podjite i vi u moj vinograd.“

Nebeski domaćin ljudske obitelji stvara svakoga čověka, tega věsi mnogimi darovi, da ih nezakapa, nego da š njimi radi za svoj i izkrnjega spas. Medju inimi darovi, što ih jedino božja dobrota dava, je predragoceno vrěme.

Digitized by Google

Vremena pako na nebu i u paklu nebrojimo: tamo je věčnost. Samo na ovome světu govorimo o vremenu; nû i ovdě ga imade premalo. Š njegove kratkoće tuže se trgovci, krajevi i starci što nisu mogli si izvršiti odlukah.

Vrěme u velike cěnjahu pogani. Seneka plakaše videć, kako ga ljudi troše u taštih igrah.

Sv. Bernard veli, da neimade predragocěnije stvari do vremena; a sv. Lovro Justinjanin, da njegovu cěnu mogu procěniti samo paklenjaci. Sv. Bernardin Sijenski vapije: znaj, grešniče, da u kratko vrěme možeš postići rajsku slavu!

Bog pako veli: sačuvajte vrěme; radite te budite svedjer pripravni držeći u rukah goruće svěćnjake, eda odletite na svatbu.

Ako poslědnja ura iznenadi koga praznoruka, to nepomože mu reći: Věčni sudče oštre ćudi, nisam se nadao, da su mi izbrojeni dani putovanja, nego prepravedan si, zato kazniš moju nemarnost.

Jeda li je odsudjen neradiša jer je opredělјeno mu vrěme izgubio, štobude s grešnikom, čitave godine u grěsih sprovodivšim, a nespokorivšim se, kad ga zateče nesretna smrt?

II.

Drugi premilosrdni božji dar, njegovu plaću, prip. sv. V: „A kad bilo na večer, gospodar nad vinogradom reče svomu naměstniku: Prizovi težake, plati jm nadnicu počam od potlanjih sve do prvih. Kada

Digitized by Google

dakle pridjoše oni, što bijahu došli oko jedanaeste ure, primiše svaki po dinar. A kad pridjoše i prvi, mišljahu, da će vise primiti; nù primiše i oni svaki po dinar. Mrmljahu:... si ih izjednačio s nami, što smo podnosili tegotu i žegu dneva. Reče: Prijatelju,... nisi li se sa mnom nagodio za dinar? Uzmi što je tvoje, i odlazi. Ili zar nije meni prosto činiti što me volja? Nije li tvoje oko pakostno, što sam ja dobar? Tako potlanji biti će prvi, a prvi potlanji, jer mnogo je zvanih, ali malo izabranih."

Na sudu pravednik nemože se čuditi predobromu Plaćalcu, zašto je nebeskom slavom naplatio njegova supravednika, što je radio pod večer svoga života?

Kô što uzradi marljiv težak u malo vremena mnogo, tako isto duševan težak može mnogo sudělovati s božjom miloštju. Ob ovom pravedno kažemo, prem je u kratko stekao dinar, da je věkovao.

Podnipošto će prvi mrmljati na svoga supravednika, što ga je za rana preporodjena, potvrdjena, izporědana te pričeštjena recimo u devetoj godini i napokon pomazana usnuo Gospodin u njegovoj dugoj službi.

Jerbo ima li ikakav razměr med neizměrnom, božjom plačom i njegovom službom? Nije li ga sudělnjućâ jedino uzvisila božja dobrota na pravedničko dostojanstvo? Ako će ona ista i potlanjega razkajanika uzdići, tko može joj granice označiti?

Ipak kô što je jedna zvězda sjajnija od druge, tako je različitija slava u nebesčanah bez nikakve

Digitized by Google

zavisti. Jeda li može venčati onakav sjaj sv. Dižmu spokorivša se u jedanaestoj uri, kakav sv. Pavla pristupivša pred Gospodina iza mnogo suzah sa snopovi čitavih Obratjenih narodah?

Zato jesmo li do sada vrěme izgubili ljubeći svět, a ne Boga, to nastojmo izgubljeno nadoknaditi. Služimo mu věrnije i revnije, eda nas ubroji ne samo med zvane, nego med svoje izabrane.

Amen.

ZA NEDĚLJU ŠESTDESETNICU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri potrebita uvěta da se tko spasi. Prvi potrebiti uvět: da znade božju rěč; drugi, da ju čuva u srdcu; tretji pako, da ju izpunjuje.

I.

Prvi potrebiti uvet spasenju: da se znade božja rěč, prip. sv. V: „Izidje sijač sijat svoje sěme; i sijuć pade ga nekoliko uzduž puta, i bi potapkano, i ptice što su pod nebom, pozobaše ga.

A Koji (su) uzduž puta, to su, Koji slušaju; zatim dodje djavô, pak rěč iz srdca im uzme, da nebi pověrovali, te se spasili".

Sijač na gnojnoj njivi sije, da mu obitio s gladi nepogine, te sijuć koje zrno pade mu na put; nů

Digitized by Google

nemože niknuti, budi što ga putnici pogaze, budi što ga ptice pozoblju.

Isto tako u Isusovo ime sije propovědnik božju rěč da ju saznademo te donesemo uslěd nje plod věčnoga života. Što je krivo, da je neshvatimo? Ili, što nepolazimo krštjanskoga nauka, ili ako ga polazimo, jesmo raztrešene pameti ili pako, ako ga hipno zapamtimo, to dopustimo, da nam ga duh vremena potapka te grabežljiva ptica ugrabi.

Što znači duh vremena? To su bezbožni slobodnjaci raznih imenah, što ustmeno i pismeno nastoje, da nedodjemo do prava božjega znanja.

Koja je pako grabežljiva ptica? To može biti znanstvena ptica, doletivša od kakve velike škole ili pako grabežljivac djavô, što nam božju rěč odnese ne samo iz pameti, nego i oda srdca.

Dakle da zapustim koga u neznanju potrebnih božjih stvarih, gdě nevidim očite koristi — ubi auditus non est ne effundas sermonem? — Ne, nego mi veli sv. Pavô; pripovědaj rěč, podtiči kada je sgodno i kada nije; opominji te kori sa svom snošljivošću svakoga, da dodje do božjega znanja i spoznanja

II.

Drugi potrebiti uvět: ljubav u srdcu do božje rěči, prip. sv. V: „A nekoliko pade na kamen, pak izniknuvše usahnu, što neimaše vlage.

Koji su pako na kamenje, to su, koji čuvši rěč, radostno ju primaju; al' oti neimajući korena, samo

Digitized by Google

donekle věruju, a kada na njih napast, oni se odmetnu".

Dogodi se, da sijaču kakvo zrnce pade na kamen; nû niknuvše nemože rasti.

Isto tako, tkogod sluša radostno božju rěč, te ju pamti i razumije. Nû treba, da njezin nauk usadi duboko u srdce, da ga njezin koren lěpote te kreposti grije te razplamtuje. Sdruge strane ga ledeni grěšna ružnoca sa svojimi mrzkimi poslědicami. Osobitu jakost srdce izkazuje, kad nanj dunu te navale napastni větrovi, da ih može odalečiti uměstnom božjom rěčju kô dvooštrim mačem.

Takodjer ono očituje stalnost, da je pripravno radi svake božje istine dati u potrebi svoj život, u naših pako Krajevih preboléti svaki gubitak prijateljstva, časti i iznosne službe, nečutjeć ove otrovne strěle: quid non mortalia pectora cogis, aurì sacra fames ?

Zato preporučajmo se božjemu milosrdju, da nam njegova rěč uděli značajnost i srdčenost, da se napastovani njom okoristimo.

III.

Tretji uvět: izpunjuje božju rěč, prip. sv. V: „Nekoliko ga opet pade medju dračje, i dračje vskupa izniknuvše zadavi ga.

A što medju dračje pade, oni su vam, kozi su. slušali, ali pod brigami, pod bogaststvom i životnimi slastmi tekom vremena zaduše se, te nedonesu ploda."

Digitized by Google

Sejaču lahko odskoči zrno medju trnje; nù izniknulo uzraste donekle, al mu punoga klasa nevidiš.

Isto tako, što koristi, da tko znade istine te goji dobrih naměnah, kada ih nevrši? Dobrih naměnah pun je pakao, jer mrtva věra nepomaže. Dobro započeti te nastaviti nije dosta nego treba ga uz božju pomoć dovršiti. Svaki nemilosrdnik, pijanac i bludnik dostojan je veće kazni, pokle je svoje opačine upoznao te ih u srdcu odsudio; nù ipak ih neostavlja.

Tà još stari poganin pěvaše: video meliora proboque... deteriora sequor.

Tko će se dakle spasti? Tko obslužuje ota tri potrebita uvěta, što su ih obslužili svi svetci te postojano donosili stostruk plod. Medju svimi pako se iztaknu preb. děvica Marija, što je pomno svaku rěč svoga Sina slušala, u čistom si srdcu čuvala te ju najtočnije izpunjavala.

Amen.

ZA NEDĚLJU PETDESETNICU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva lěka proti grěhu i njegovim prigodam. Prvi lěk proti grěhu je razmišljanje Isusove muke i smrti; drugi pako proti grěšnim prigodam je molitva.

Digitized by Google

I.

Prvi lěk proti grěhu, razmišljanje Isusove muke i smrti, prip. sv. V: „Eto, mi uzlazimo u Jerusalem, i sve će se izpuniti, što su spisali proroci o čověčjem Sinu. On bo bit će predan poganom i porugan, i bičevan i popljuvan; i kada ga izbičevaju, umoriti će ga, i treći dan on će uzkrsnuti. I oni ništa toga nerazuměše.“

Isus proreče učenikom svoju muku i smrt. Njezino razmišljanje veoma koristi svakomu. Pravedniku obuzda pohotnost te pokoruje tělo. Jača ga u krěposti i těši, da će i njegovoj nevolji skor konac doći, jer je Isus, što děli suze s měrom, tretji dan uzkrsnuo.

Grešniku pako predočuje rugotu zloće i cěnu njegove duše. Tko je, ogleda li se dobro u to pregorko ogledalo, tako tvrd, da se negane; tako ohol, da se nesnizi; tako osvetljiv, da neoprosti; tako mehkoputan, da se nečuva zabranjenih nasladah: da se nekaje?

Govori Veliki Alberto, da prežalostno razmatranje Isusovih ranah je koristnije nego da tko posti kroz cělu godinu o kruhu i vodi svakoga četrtka.

To ipak malo ih imade, što bi u srdcu razmišljali, koliko je Bogočověk za nas podnio. Zato jak lěk proti grěhu ostaje bezuspěšan, prem neimade plovanske crkve, u kojoj nebi bio na razmišljanje pravilno uzpostavljen sv. križni put sa svojimi četrnaest stajališćah.

Digitized by Google

Dapače, razmišlja litko te moli pobožno i neprikinuto hodeć ili barem se mičuć, gdě je pred ljudstvom možno, od jednoga stajališća do drugoga, to stiče podpuno proštenje. Ali što je otomu uz naměnu glavan uvět? Duševna čistoća.

Čini li dakle tko u stanju božje milosti pobožnost križnoga puta, neka znade, da prijimlje prošćenje jednako onim, što hodočaste u Jerusalem, da pokorno posěte sv. města natopljena neprocěnjenom krvlju našega Odkupitelja. Tako odrediše rimski pape: Inocencij XI., Kliment XII. i Benedikt XIV.

Zato koristimo se pobožnošću sv. križnoga puta u svako doba, osobito u prijazno, predstojeće korizmeno!

II.

Drugi lěk proti grěšnim prigodam, molitvu, prip. sv. V: „Neki slěpac sědjaše pokraj puta proseći. A čuv on mimo prolaziti narod, pitaše, šta da je to. Rekoše mu pako, da Isus Nazarenac prolazi. I zavapi on i reče: Isuse, Davidov sine, smiluj se meni... I kada Isusa je bio na blizu, zapita ga ovako: Šta želiš da ti učinim? A on reče: Gospodine da progledam. I reče mu Isus: Progledaj; tvoja ti je věra pomogla. I odmah progleda, te idjaše za njim hvaleći Boga.“

Neznademo, tko je bio otaj slěpac, što je vid primio na svoju molitvu. Sv. Grgur Veliki razumije pod njim pala čověka u tmine nevěrstva. Nebilo sada

Digitized by Google

krštjanskih slepacah! Neki neće razumĕti, da onaj sv. Duh, što zabranjuje grĕh, jednako zabranjuje svaku bezpotrebnu, pogibeljnu prigodu.

Tà još kakav slavan vojskovodja zapovĕda svojim vojnikom: gledajte, da na vas neudari sakrit neprijatelj iz zasĕde te vas iznenada neporazi.

Tako i naš Pobĕditelj opominje, da se čuvamo prigodna, potajna grĕha, o kom se početkom možebiti ni nemisli.

Izgovor nevaljade: iza pokladnih razbludah slĕdi korizma. Hoće li razuman gospodar kuću si zapaliti, jer mu je blizu voda, da ju gasi?

Krštjanin nezove ikoga srećnim, što pije iz smradnih lokavah, ostaviv vrĕlo žive, čiste vode, što mu jedino gasi ognjenicu srdcu.

Tobija sam moljaše i dobrotvoraše, kad su njegovi zemljaci jeli, pili te plesali s mesatimi božicami oko krivih bogova, što ih je podigô bezbožni Jeroboam.

Znahu pustinjaci razmatranjući Isusovu muku i smrt, da je naša krv plaha i pohlepna u prigodi na grĕh, zato vapijahu: nije zdravlja u tĕlu!

Dobri krštjani podvostručuju druguda molitve i za druge, osobito hode klanjat se izloženomu pres. Otajstvu.

Zato molimo i mi u ova tri dana za svoju slĕpu bratju, što troše i pustoše novac, zdravlje i dušu, govoreći: smiluj im se, Isuse, te razsvĕtli ih suncem svoje milosti, eda poput slĕpca progledavši Ti uzdadu hvalu. *Amen.*

Digitized by Google

I.ª NEDĚLJA KORIZMENA.

Sv. V. sada pročitano nam predstovlja na naše razmatranje tri napastovanja predobljena. Prvo napastovanje glede proždrlosti; drugo glede oholosti, a tretje pako glede lakomosti.

I.

Prvo napastovanje predobljeno glede proždrlosti prip. sv. V: „I postivši četrdeset danah, i četrdeset noćih napokon ogladni. I pristupivši napastnik reče mu: ako božji sin jesi ti, reci, da kamenje ovo kruhom postane. A on odgovarajuć reče: pisano je: nežive čověk o samom kruhu, nego o svakoj rěči, koja izlazi iz božjih ustah.“

Isus sa svojom čověčjom naravlju ostavi nam izgled, da postimo. Svi svetci poštjahu i krotjahu svoje tělo. Zato slědimo ih kadšto u godini; nù osobito u ovo posvetjeno doba korizmeno. Tu dužnost pod smrtni grěh nalaže nam sv. crkva.

Što bi nam pako vrědilo, da nedamo grlu po volji, te se uzdržimo i dopuštena veselja, ako bismo grěšili? Kakav bi bio taj tělesni post?

Nù kô što je bila napastovana duša Isusova upravonda, kad se je najizkrenije vězbala u krěposti, biti ćemo i mi napastovani. I nas budi naša pamet budi kakov čeljade će kušati, govoreći: zašto stvori Bog meso i vino? zašto se nemrsiti?

Digitized by Google

Ali tim kušavčem odgovorimo: gospodar stvoritelj ujedno zapovĕda ustima svojih slugah, da uživamo umĕreno i u nekoje obroke, te se uzdržimo mesa, kô što je bio zabranio blagovati u zemaljskom saju jedan plod. Drugčije može on učiniti, da nam uzmanjka potrebito i kroz cĕlu godinu, dapače i kroz cĕlo življenje. I mućnik, što je postom prištedio, veka vdĕli siromahom.

Nù žalosti! Imade ljudih, koji nikako neće udĕliti siromahom, nego hoće iz kamenja hljebove učiniti. Da mogu iz kamenja hljebove načiniti, čine svakojake kamate, prĕvare i nepravde. Osobito tim nepravednikom i mudrim tatom odgovara Isus: da, potrebit je čovĕku kruh; nù potrebitiji je kruh božje rĕči i zapovĕdi.

II.

Drugo napastovanje glede preuzetnosti prip. sv. V: „Tada ga odvede djavô u sveti grad i postavi ga na vrh hrama, pa mu reče: ako jesi božji sin, baci se dolĕ; jer je pisano: andjelom svojim povĕri skrb za tebe, i na rukama će te nositi, da neudariš o kamen nogom svojom. Reče mu Isus: ali je i pisano: nenapastuj Gospodina Boga svojega.“

Napastnik htĕde, da se Isus uzoholi: da bez potrebe, iz puke pohvale se spusti sa crkvenoga vrhunca. Tko se sa taštine strmoglaveć upuštja u tĕlesne ili duševne pogibelji, on grĕši. U njih nemože se nadati božjoj pomoći. Činiti se gdĕ viděti, da me ljudi slave, to nazivljemo mrzkim taštoljubljem.

Digitized by Google

I mi jesmo ovako napastovani. Nam se govori: zašto nečeš u ono družtvo? Zašto ćeš se mirno pogoditi sa svojim suparnikom, ostajmu na glavi, ma popravdao i sve svoje? Dosta da moliš krunicu ili nosiš blagosloven križič na prsima da se spasiš bez posta i pokore!

Nekoji i drugčije napastnji božje milosrdje, kupeći grěh na grěh, zahtěvajući od Boga, da ih grěšne i bez dobrih dělah, čudnovato spasi. Dapače, opazite djavla, kako izkrivljuje rěč božju, navodeč: andjelom...

Tako izopačuju rěči božje i tumače ih po svoju evandjelici, razkolnici i framašuni. Dà, i nekoji brbljavci, govoreči proti postu: ne što u usta ulazi..... oskvnuje čověka....

Kô što je Isus, sama mudrost, suzbio djavalsko tumačenje, tako je su suzbiti i oprovrgnuti ovi. Ipak se nepoboljšaju, jer su zapušteni od Boga.

III.

Tretje napastovanje glede lakomosti, prip. sv. V: Opet uze ga djavô na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljestva světa injihovu slavu, i reče mu: sve ću ti ovo dati, ako padši mi se pokloniš. Tada reče mu Isus: odlazi sotono! jer je pisano: Gospodinu se Bogu svojemu klanjaj i njemu samomu služi.“

Nepoznivajuć djavô Isusa za sina božjega napade ga po tretji put lakomoštju. Pusti se Isus — čudnovato! — od djavla uznesti na goru, gdě mu ovaj

Digitized by Google

predlaže, kô da je njegovo, najsmèliju i najsvetogrdniju pogodbu. Čujteder ju: ako me kô Boga počastiš te mi se pokloniš, dati ću ti cio svèt. Ali ga Gospodin ovako satre: idi sotono u svoj tužni stan!

Tako isto djavô se pogadja s nami, govoreć: ako ćeš imati veliku plaću te ostati moj prijan, to pokloni se meni. Nù s malo odrèšitih rèčih odsècè mu se te zabaci njegovo presladko obećanje.

Sv. Katarina mudro odgovori Maksiminu: draži mi je bio i krvavi vènac nego padši u grèh biti uzvišena na čast carevne.

Toma Moro, o kojem sv. stolica radi sada, da ga uvrsti medju svetce, reče kralju Ilinku: ja se proti sv. rimokatoličkom nauku za nikakvu plaću nepodpisujem! A ženi i dètci svojoj, što su ga u tamnici na to napastovali, odorati: jednu, neumirajuću i neodkupljivu dušu imam svedjer pred očima i ništa me nelakomi, da sebe i vas za kratko obogatim.

Zato i mi sada postimo nenapastujući Boga i njemu jedinomu se klanjajući i služeći, da mu uzmognemo siti dvoriti s njegovimi andjeli na vèke.

Amen.

II.ª NEDĚLJA KORIZMENA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva bodreća nauka. Prvi nauk jest rajska slava, drugi pako, pogodba za rajsku slavu.

Digitized by Google

I.

Prvi nauk, rajsku slavu, prip. sv. V: „U ono vrěme uze Isus Petra i Jakova i Ivana, brata njegova, i odvede ili na samo na goru visoku i preobrazi se pred njimi. I zasja se lice njegovo kao sunce, a oděća njegova poběli kao sněg. I eto, ukazaše im se Mojsćj i Ilija š njim u razgovoru. A Petar odgovarajući reče Isusu: Gospodine, dobro nam je ovdě biti; ako hoćeš, načinimo ovdě tristana: tebi jedan, Mojsiju jedan i Iliji jedan".

Preobrazi se Isus. Prosinù mu lice u sunčanom sjaju, haljine u sněžnom bělilu, a njegova tri učenika oćutješe neizměrnu, rajsku radost.

Tako preobrazati će se sveta telesa, kad ili bude odveo Gospodin u nebeske visine. Ondě sjati će uživajući preobilnu plaću, božanstveno razgledanje: samoga Isusa. Od njega prijmlju svi nebeski duhovi svoju dražest, krasotu i světlost na onaj isti način kao na ovom světu prijimlju měsec, zvězde i svi stvorovi luč svoju, toplinu i hranu od stvorenoga sunca.

Presretni i preveseli Petar uzželi prebivati u toj rajskoj razhladi i razbludi, ako je drago Isukrstu. I pouzdano mu predloži, da se načine tri sěnice: zanj jednu, a ostaledvě za predstavnike staroga zavěta, što ga je došao usavršit.

Tako u neizrecivih razkošjih plivati će nebesčani sa svojimi preobraženimi telesi na tajnoj, sijonskoj

Digitized by Google

gori. Koj čovĕk na svĕtu bi nam mogav i samo ponešto njezine slave orisati?

Pretežke zadaće! Ako živa mašta sv. Paola, pokle je bio uznesen budi u tĕlu budi izvan tĕla u tretje nebo, je znala premalo kazati. Odavle vrativši se napisa: Bog pripravi svojim vĕrnim štovateljem takova veselja, kakovih sada oko čovĕčje, jer bi zaslĕpilo, viděti nemože; niti uho čuti niti nemirno srdce poželjeti.

Budi dosta znati, da nebo je ono město, gdĕ nebude boli niti plača niti neizvěstnosti; gdĕ se věkuje u prelĕpom miru te hvali Boga u sve věčnosti.

II.

Drugi bodreći nauk, naime pogodbu za rajsku slavu, prip. sv. V. „Eto, světao ih oblak obseni. I eto, glas iz oblaka govoreći: Ovo je sin moj mili, u kom sam si udobrovoljio: njega slušajte! I silazeći sgore, zapovědi im Isus govoreći: Nikomu nekazujte vidjenje, dok sin čovĕčji neuzkrsne od mrtvih.“

Na taborskoj gori presv. Trojica se očituje. Sv. Duh u světlom oblaku, pošto jesu odtišli Mojsij i Ilija, zaklanja troje učenikah. Otac nebeski im govori jasno: moga ljubaznoga sina slušajte, što vas uči rĕčmi i deli. Sin božji pako im ravno veli: nekažite, što ste viděli; tiho kao da šapće Petru na uho: netraži najviših radostih u světlosti i životu trojedinoga Boga, pred svojom mukom i smrtju, koju ću i ja podnesti·

Digitized by Google

Za sve ljude napisano stoji na nebeskih vratih: pokažite zaslužna trpljenja, hoćete li u rajsku slavu!

Zato i pita bogoduhi pěsnik: tko će uzaći na svetu goru? Tko čini dobro, a uzdrži se oda zla; zatajiva sama sebe i hodi Kristovimi stopami; izpunjuje svoje dužnosti te slědi evandjeoske savršenosti, a radi Boga podnaša progonstva i ljubi neprijatelje.

Blago ubogim u duhu; blago krotkim i usmiljenim!

Tko neće na svetu goru? Nemože ulizti trudan težak, ako kune; otročna majka, prem se bori gladom i golitinjom, ako se tuži proti božjem promislu; mornar, što ga more bije, da prehrani sebe i svoju družinu, ako je pohotljiv i jadljiv.

Tko neće na svetu goru? Učenjak, što bdije i cele noći nad knjigom, ako se nemuči radi svoga spasa i radi božje slave nego radi světovne, dà, može škoditi sebi i mnogim; i mučnik i mogučnik, ako ne tare suzah siromahu i siroti.

Tko napokon neče na svetu goru? Svatko, što neće da trpi zaslužno za sebe ili za druge. Bistar otčev glas iz oblaka nepogrěši, rekši: poslušajte moga ljubljenoga sina! Njega slušahu svi svetci, a osobito prebl. Děva mu majka, mučenička kraljica. Njemu oni svi sličahu, što je žedjao, gladovao, trudio i svoju dušu pod mukami za nas izdahnuo.

To njim bijaše: to i nam jest jedina jedincata pogodba, želimo li gledati njegevo lice.

Zato bez dragovoljna trpljenja i zakonita vojevanja neimade spasenja niti proslavljenja u rajskoj slavi na vèke. *Amen.*

Digitized by Google

III. NEDĚLJA KORIZMENA

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri nauka. Prvi nauk jest sv. izpověd; drugi: neki ju kude; a tretji pako: neki ju hvale.

I.

Prvi nauk, sv. izpověd, prip. sv. V. „U ono vrěme izgonjaše Isus vraga, koj bijaše něm. I kad je izagnao vraga, progovori němak i začudiše se ljudi.

Isus dodje na ovaj svět, da skršiv vražju moć pomiri čověka s Bogom. Zato vršaše on tu svoju preporodnu i čudnovatu zadaću. Izgonjaše tajno i očito neprijatelja iz ljudih.

To čine Isusovi naslědnici: svetjenici. Oni gone vragove: odpuštaju grěhe němim i govorećim grěšnikom.

U sv. krstu obično vodom i besědom zaklet izlazi iz čověka mukli djavô: iztočni i svaki ini grěh. Na njegovo město ulazi sv. Duh, a čověk posvetjen postane božjim posinovćem i nebeskim baštenikom.

U sv. izpovědi pako treba, da grěšnik progovori. Kako? Vas razkajan te pripravan za svoja prošašta sagrěšenja sve trpljeti, a budućih se čuvati, treba da ih podpunoma izpovědi. Eto potrebnoga, obćenito naredjenoga uvěta, hoće li se grěšnik vragovah očistiti te se sa svojim Bogom sprijateljiti!

Digitized by Google

II.

Drugi nauk, neki sv. izpovĕst kude, prip. sv. V. „A neki od njih rekoše: pomoćju Belzebuba, vražkoga poglavice, izganja vragove.“

Bijaše Židovah protivnih sv. izpovĕsti, govorećih: Isus ne svojom vlašću, nego preko djavalskoga kneza odpušta grĕhe. Nù on mudro oprovrgava njihovo ogovaranje ovako. Neide u nijednu pametnu glavu, da vrag radi proti sebi. Tà i aaronov svetjenik odpusta božjom vlašću grĕhe, u koliko tko vĕruje u budućega mesiju, naznačujuć grĕšniku žrtvu paljenicu, pošto se je izpovĕdao. Drugčije nemože za grĕh opredĕliti zakonom naznačenu životinju. Svemogi Bog zastalno nadkriljuje svojom oblaštju sotonsku; drži li tko š njim, lĕ neče razsipati svoju dušu.

Tako ogovaraju neki krštjani sv. izpovĕd, govoreći: izpovĕdati znači mučiti savĕst: to izmisliše popovi! Kakve koristi, kad se nemože uzdržati grĕha!

Tim kudiocem odgovaramo: Sv. izpovĕd jest velikim svetjenikom, Isusom, gledaš li u povĕst vĕk za vĕkom, uredjeni za duše otajstveni lĕk, namaknut njegovimi neizmĕrnimi zaslugami. Pridružimo li ne poloviĉnu, nego svu svoju volju božjoj, to nas neće djavô nadjačivati. Koji osobito nehaju te izsmĕhavaju sv. izpovĕd?

Nesretni upadači, što jesu se povratili u jednoć pometene grĕhe, ponajviše zauzlani u nečistoći. Zaista žalostno je njihovo stanje, gdĕ se više poganih du-

Digitized by Google

hovah nastanjenih veseli te smije! Nù njihov nečisti oganj i smèh izmèniti će primèreni vèčni oganj i plač.

III.

Tretji nauk, neki hvale sv. izpovèd, prip. sv. V. „A dogodi se, kad to govoraše, podiže glas jedna žena iz naroda i reče mu: Blago utrobi, koja te je nosila i sisam, koje si sisao! A on reče: Pače, blago onim, koji slušaju rèč božju teju drže!“

Bog dopusti, da ogovaratelje je zasramila ženska glava izmedju slušaocah. Pohvali uz blagoslovenu mater — suodkupiteljicu, izporèd ko pravi put i zakonito sredstvo, kojim se u duši čovèk ozdravlja. U njezinom smislu joj odvrati Isus, da je prevažan i sasvim potreban njegov nauk i posluh o djavalskom izgonu. Jer čuti ga grèšniku te ga obslužiti, čini uništiti neprijatelja, s Bogom se ujediniti te ga u sebi nositi. Radi toga naglasi, da je zaslužila preblažena dèva Marija budući prečista veće blaženstvo, što je božju rèč posluhnula, te uslèd nje njega na djavalski zator odnosila te odojila.

Zato nekudimo sv. izpovèdi svojim nehajstvom, prezirom ili ćak rugom jer je nam svim grèšnikom potrebna. Izpovèdujmo se, osobito u ovo vazmeno doba, da poslušajući zadovoljimo prevrućoj želji sv. crkve, zemaljske majke te da ujedno uzveselimo i pohvalimo bogoroditeljicu, nebesku majku, želimo li biti blaženi na vèke.

Amen.

Digitized by Google

IV. NEDĚLJA KORIZMENA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje u jedinom dělu prekoristnu dužnost. Prekoristna dužnost je pomagati duše učistilišta.

Jedini dio.

Prekoristnu dužnost, naime pomagati duše čistilišta, prip. sv. V: „Isus viděvši, da veoma mnogo naroda ide k njemu, reče Filipu: gdě ćemo kupiti kruha, da ovi jedu? Neko momče ima pet ječmenih hljebovah i dvě ribe.... Isus uzdavši hvalu ih porazděli... te se nasitiše oko 5000 mužkaracah. Skupiše dvanajst košaricah s ulomci, što no blagovavšim bijahu pretekli."

Čim je Isus zamětio gladan narod, čudnovato pomnoži malo hljebovah i ribah, da se nasiti.

Razmatravši mi kako dvojaki, plameni i žudjeni oganj muči mnogobrojne duše učistilištu, te spoznavši prema njim svoju dužnost, to gledajmo im pomoći.

U tužnom čistilištnom stanu trpi duša plamenim ognjem više nego je trpio cio ljudski rod sa svojimi mučenici, počamši od prvoga praotca Adama, te će trpljeti do zadnjega adamića. Čujteder rěči sv. akvinskoga Tome: ondě najmanja muka jest veća nego li najveća bol na ovom světu. Dà, veli sv. Avguštin: onaj ist oganj pali čistilištjane, kakav žeže paklenjake.

Digitized by Google

Razlika je jedino ova, što duše iz čistilišta će jednom izaći, dočim paklene će se na věke mučiti.

Nemojmo misliti, da čistilištan oganj, stvorenje pravde božje, jest naličan našemu. Onaj neprži těla, dušcvnoga branioca, nego samu dušu. Za taj razlog zadava razumno veću bol, nego sve što se može bolih na světu očutjeli ili zamisliti.

Drugi, što muči duše učistilištu, jest žudjeni oganj. Naime, one duše žude uzletiti u rajske visine, za koje jesu opredělјene; nù im nije dopušteno.

Pomislite utamničena kraljevića, prěstolonaslědnika. Kako jadikuje nevideć žarka sunca te prežalostno očekajuć krunu! Tako duše one jesu preminule u božjem prtjateljstvu, ali jošte se posve neočistiše malih grěhah ili nezadovolješe pokorom božjoj pravici na ovom světu, zato jauču čeznući i vehnući nebom zakraljevati.

Nijedna plaha rěka nehrli sdružiti se s morem, kô što bi duša iz čistilišta odhrlila sdružiti se sa svojim Bogom.

Nijedna brza strěla neleti na svoj zaměrak, kô što bi odletila ona na svoje rajsko opredělјenje.

Nijedan žedan jelen neskače k izvoru, kô što bi odskočila ona svojemu vrutku, da se do sita na njem věčno napaja.

Vape tužne: kada će nam se otvoriti vrata, da uzmognemo napokon izići uživat božje lice? Na svoje vapaje i uzdihaje primlju odgovor: odatle neizidjete, dok neplatite i najmanji dug!

Digitized by Google

Čigove su duše u čistilištu? U njem muče se naši dragi prijatelji. Muči se naša sladka majka, koja nas je dojila, povijala i grlila: sada cvili, zato utěšimo žalostnicu! Tko se muči? Muči se naš ljubazni otac, koj nas je svojim znojem hranio i komu jesmo na smrtnoj postelji obrekli pomoć.

Ah! Ako se gleda u potrebi i nevolji i nekrštenu Turćinu, dapače, i nerazložitoj životinji priskočiti u pomoć, zašto nebismo se smilovali svojoj bratji i svojim milim roditeljem?

Deder! Gdě se neprimore plaćati za nje sv. mise, to neka se za nje primaju podpuna proštenja: neka posti i moli, da im se pospěši utrgnuti njihov oganj.

Mali i dobri Josip donese jelo i pilo svojoj bratji, težećoj na polju. Zavistna baciše ga u duboku jamu, da pogine. U njoj plakaše i jaukaše za pomoć. Njegova pako bratja blagovahu i pijahu, što im je bio donio, nemareći za njegov plač i jauk.

Tako lěpe one dušice, sionske kćeri, sgotoviše nam jela i pila, ostavivši nam ono malo dvorišta i kućišta, ono blaga i imanja. Mi jedemo i pijemo njihove trude, nehajući za njihovo plačno i tužno stanje. Bog sam znade, kako jesu ono malo skupile! Recte, jeste li ovršili njihove zadnje besěde: jeste im i oporukom oporučene sv. mise činili izmašiti? Pak, ako nismo strogo dužni im pomoći u zahvalno i povratno me, to nas tomu nutka krstjanska ljubav do njih. Neka nas bodri misô, da uskorivši njihov ulaz u

Digitized by Google

nebo će uzajmno za nas moliti, osobito, kad i nam bude prěći onimi strašnimi mukami. A prepravedni Bog će dopustiti, neka bude od živućih naših nam našom měrom odměreno.

Zato pomagajmo one duše prema svojoj dužnosti i smožnosti. Razveselimo njihove andjele pohoditelje, da ih mogu izvući iz njihovih lavskih, ogujevitih jamah. Osobito razveselimo andjeoskoga poglavara, sv. Mihovila, da ih predstavi u věčnu radost i světlost. *Amen.*

V. NEDĚLJA KORIZMENA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě činjenice. Prva činjenica: Isus uči Židove; druga pako, oni ga psuju.

I.

Prvu činjenicu, naime Isus nči Židove, prip. sv. V: „Ako vam istinu govorim, zašto mi nevěrujete? Jer niste od Boga.“

Isus, istina, što nemože prěvariti niti prěvarena biti, uči Židove svoje vrhunaravne, slobodeće istine i njezine nagrade. Uči ih svojim svetim i bezgrěšnim življenjem. Směrno pita i svoje neprijatelje: jedali me možete okriviti kakvom istinitom manom? Negovorimo o prijateljih: njegovi protivnici i sam

Digitized by Google

Juda Iškarijot ga proglasiše nevinim i nedužnim. Mogoše i mogu li tako prostodušno i javno o sebi pitati krivi naučitelji?

Isus uči govoreći: nevěrujete li mojim rěčim, to neka vas osvědoče moja děla i čudesa. Tà viděste, kako jesam s malo hljebovah mnoge nasitio; kako bez svakoga lěka na samu rěč mnoge ozdravio, a umrvše uzkrsnuo!

On uči netražeć svoje slave nitičigove milosti, izpravljajuć svoje zlobne zemljake, što su slovno tumačili te govorili o svojem velikom praotcu Abramu, rodjenom pred njim kô čověkom prěko 2000 godinah. Dà, on za njihovo dobro ih zasramuje, govoreć im, da nevěrujući unj, božjega sina, nisu dětca božja.

I mi učimo vas poglavita otajstva: jedinstvo i trojstvo božje; upućenje i smrt sina božjega. Uz božji zakon prikladamo, da prepravedan plaćalac naplaća odmah izza smrti neumirajuću nam dušu, ako mi s njegovom potrebnom nam miloštju sudělujemo. Nadalje: Isus dade oblast svetjenikom u sv. misi, nekrvnoj žrtvi novoga zavěta, ćudnovato pretvarati kruh u njegovo presv. Tělo u hranu čistim dušam.

Učimo: neka nitko sama sebe nevara, gdě ga tko nepotvara za očit grěh, da je bez malenih i lakkoodpuštljivih. Možda imade uzroka vapiti: Bože, očisti me mojih sakritih grěhah! Mišlju bo i poželjenjem se tezko grěši. To je dokazano osim u beztělesnih, oholih andjelah i u devetoj i desetoj božjoj zapovědi. Sakriti nutrnji grěsi jesu za nas pogibelniji. Radi toga oplakivajmo ih, ako li neželimo viděti věčnu smrt.

Digitized by Google

II.

Drugu činjenicu, naime Židovi Isusa psuju, prip. sv. V: „Negovorimo li mi pravo, da si ti Samaritanac, i imaš vraga?“

Neposlušni Židovi nemogući Isusa natući kamenjem, tuku ga svojimi bogohulnimi jezici, nazivljući ga vražjim bezvèrcem.

Tako psuju ga i nekoji krštjani, nepristojno govoreći proti njegovom presv. Tělu. Neznadu li, da je psost jedan izmed najvećih grèhah: smatrašli: kojega se psuje; tko ga psuje i koje jesu poslèdice psovanju?

Kojega se psuje? Svakim grèhom neizmèrno vrèdjaš Boga; nù psovač gleda raniti upravno i neposredno božje Veličanstvo. Dok čovèk čovèka uvrèdi, to će ga moći zagovarati na božjem sudu kakav sveti zagovornik. Tko pako može uzstati i moliti ovako: svemogi Bože, oprosti mu, jer je tvoje neuvrèdivo Veličanstvo najružnije pogrdio!

Tko psuje? Nevrèdan črv. Jezik, što je medju inimi dobročinstvi užio i najveće, primivši božju svetost u presv. pričesti. Čitamo, da nekoji črnci pljuvaju proti suncu, da mu se osvete, što ih veoma peče. Budi to nekrštenikom oprošteno, jer nerazumiju, što rade. Da pakleni črnci tèraju takodjer taj zanat te rigaju psovke na sunce pravednosti, jer su mučeni, pojmimo. Nù sasvim je nepojmivo, da to čini navadno i neprestano krštjanin budi jadan budi veseo u igri.

Digitized by Google

Koje jesu poslědice psovanju? Psovatelj upropaštjuje sebe i svoje slušatelje. Sablažnjuje svoju detcu, da još živi jedni i drugi očito kažu, da pripadaju vražjemu, a ne božjemu bašteništvu.

Zato držmo se čvrsto Isusovoga nauka. Čuvajmo se svakoga grěha, osobito bogomrzke psosti, da Isus i od nas i od naših selah neumakne te nam na věke nesakrije svoga božanstvenoga lica.

Amen.

NEDĚLJA CVĚTNICA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě znamenitosti. Prva znamenitost jest Isusov ulaz u Jerusalem; druga pako, světina za slavi.

I.

Prvu znamenitost, naime Isusov ulaz u Jerusalem, prip. sv. V: „Kažite kćeri Sionskoj: evo kralj tvoj ide k tebi krotak, sědeći na magarici i na magaretu, sinu magaričinu.“

Isus pred svojom smrtju htěde svetčano ulězti u Jerusalem, da se spominje njegovo odlikovanje. Ulazi kô miran kralj neba i zemlje; njegovo bo kraljestvo je dušnoga mira: gdě strasti nevladaju i gdě ljudi neratuju, da ujedini nas svadjene i razdvojene.

Ulazi svojevoljno, svojevlastno i krotko, jašeć na priprostu ohmetu, a ne jezdeč u gizdavih kolesih,

Digitized by Google

da ponižen, prezren i usmrtjen nas uzvisi, proslavi i oživi.

Tako isto ovih danah u ovećem broju, osobito danas ulazi u naša srdca prečudni, tihi kralj, imadući svaku slastnu tišinu. Tko je taj kralj, a mi njegovi podložnici? Jeste božje dětesce, porodjeno prebl. děvom Marijom. Ulazi u nas sa svojim tělom, krvlju i dušom kô Bog i čověk, da s nami druguje; da nas suhe zeleni, gladne siti te nas od neprijazna sna budi svojim sladkim, grličinim glasom.

Ulazi uništen krušnim obličjem, dosta vidjen věrom, da jurve u nas žive, kraljuje i nekako nas boži.

II.

Drugu znamenitost, naime světina slavi Isusov ulaz, prip. sv. V. „A ljudi mnogi prostrěše haljine svoje po putu, a drugi rezahu granje s drvlja i prostirahu po putu. A světina i saspreda i sastraga vikaše: Hosana Davidovu sinu: blagosloven, koj ide u ime Gospodnje!“

Isus dopusti da ga jerusalemski puk časti kô preslavna podéditelja starověke borbe. U tom slavlju tko daj natěčaj se prostrěti svoje odělo: tko odlamaj paomine kite te ih razmeći predanj; tko sprovodećiga saspreda i sastraga kliktuj levitičku rěč: Hosana, sinu Davidovu: sve ovako po našu prevedeno: spasi nas, sine ljubljeni!

Digitized by Google

Tako ga ulazeća u naše prsi mi slavimo. Mi mu se preponizno u presv. preljubljenom oltarskom otajstvu prostrti klanjamo, priznivajući ga svojim najvišim Gospodarem. Pripravljamo mu prečist ulazak izvukavši stara čověka, a obukavši se novim. Oklastrivši svaku krivu bujnost ne samo odišemo miloduhom krěpostna cvětja, već se resimo plodom dobrih dělah.

Prije presv. pričesti predubokim strahopočitanjem se čudimo prebogatomu i zamamljivomu plamu Isukrsta, što dolazi k nam i u ime Boga Otca i sv. Duha.

Sastraga, to jest, izza presv. pričesti s harne miline mu pojemo hvalospěve, duže vremena zadubljeni u njegovu ljubljenu ljubav. Neprestano mu naše srdce kliče: Tělo Isukrstovo, spasi nas: slava i hvala ti, jaganjče božji, što jesi se dostojao k nam doći!

Zato prečisto i prepoklonito uživajmo ga često, svako doba, osobito u dojdući veliki črtrtak, na dan njegova ustanovljenja, da uzmognemo k njemu ulězti, uživat ga na věke, u nebeski Jerusalem.

Amen.

Na veliki petak.

MUKA GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA.

Jedini sin u svojih roditeljah: najkrasniji mladi čověk: sva krasota, slasti milost bě kô cvět sa zemlje odtrgnut, jer je hotio.

Digitized by Google

Sam proreče preko svojih slugah, da je došao s nezadovoljene božje pravde sa žrtvami staroga zavěta, doprinest sebe za žrtvu. Eto ponavlja se onaj čas sotonske vlasti prilikovan božjom naredbom u Izaku, kad ga je htio žrtvovati njegov otac Abraham. Ondě andjeo nedopušta; ovdě nebeski otac svomu sinu neoprašta. A i sam sin dobro cěnjeć svoju smrt govori: evo me, otče, pripravna na sve muke, da učinim dragovoljno tvoju volju: umiram uslěd tvoje i svoje volje.

Zato plačite andjeli za svojim mrtvim kraljem; jaučite potamnjene zvězde za svojim stvorcem; uzdišite, učenici, za svojim učiteljem; ronite suze, bolestnici, za svojim lěčnikom; cvilite, sirote, za svojim otcem; narikuj, krštjansko stado, za svojim Bogom: danas neka žaluje svaka duša. Jedini grěšnik nećuti žalosti. Radi česa ga pozivljem s menom na Košturnicu iliti Kalvariju, nebi li skrušen sišao poput evandjeoskoga ljudstva, udarajuća se u svoje prsi.

Tužno i pregorko moje govorenje, što te činim u ovo neobično doba! *) Sv. město, gdě je moj Bog; komu da se ja utečem za pomoć, da upravlja mojim nejakim jezikom? Sv. križu, srećno stablo, posteljo moga Gospodina, ti jesi zadovoljan! Eh tvrdo moje srdce, zašto od nemila nepucaš? Križu predragi, kô križ me strašiš, nù kô Isusov me razveseljuješ; kô križ me mučiš, nù kô Isusov me těšiš; kô križ mi

*) *Donese se medju dvě goreće svěće gô križ.*

Digitized by Google

prětiš, nù kô Isusov obećuješ mi nebo. Radi toga klanjam se ja tebi govoreći: zdravo, križu, jedna nado, tebe sada imam rado; dobrim umnoži kreposti a krivcem smrsi grešnosti.

Amen.

Dio jedini.

Dajem početak žalostnomu govorenju. Povečerav Isus večeru sa svojimi učenici te narediv presv. oltarsko otajstvo prědje potok Cedron, da se po običaju pomoli na gori Maslinskoj. U molitvi stade se veoma žalostiti i turoban biti, da ga je oblio krvavi pot. Čudnovato! Isus želi umrěti, nù njegovo tělo se sgraža. Čudnovato! Isus dodje trpljet, nù moli tri puta ovako: ljubezni otče, ako je možno, neka me mimoide ova gorka čaša, kojom me andjeo krěpi. Čemu to protuslovlje? Dolaze mu u pamet sva dobročinstva, što ih je počinio; previdja sva zla, što će ljudi itako tvoriti, zato pita: koja korist s moje smrti i krvi? Muči ga većma naše pogubljenje, nego njegovo trpljenje, jer što mi radimo za svoju grěšnu dušu nahodeći se na paklenih vratih?

Medjutim pristupi Isusu odpadnik Juda te ga izdajničkim cělovom izruči uslěd dogovora Židovom. Na to će preblagi Isus nevěrnomu učeniku: ako jesi mi prijatelj, zašto vodiš vojsku; ako jesi pako neprijatelj, zašto me cělivaš? Uzprkos tim mehkim rěčim neumehkša njegovo hajdučko srdce, već očajno se na smokvenici oběsi te razpuče.

Digitized by Google

Isusa svezana Židi potežu pred nepravednoga sudca, svetjenika Anu, pred kojim jesu se sakupili lažni svědoci. Taj svetogrdnik mu reče, zašto se nebraniš? Na to mu odgovori Isus, da je javno učio i zato može pitati njegove slušóce za istinitost njegova nauka. Na taj tihi odgovor pljusnu ga po obrazu njegov sluga. A Isus mu progovori: ako krivo sborim, dokaži mi; govorim li istinu, zašto me biješ? Ponašamo li se mi ovako: neću reći, ako nas tko udari, već ako nas tko uvrědi?

Iz zavisti proglasi Isusa Anin tast, nevrědni nadsvetjenik Kajfa, ka kojemu bi doveden, hulcem te krivcem smrti, što je istinu izrekao, da je on sin božji.

A preslušavši ga zatim predsědnik rimskoga dvora, Pilat, nenadje nikakve krivice. Ali sasvimtim nepusti ga na slobodu, već ga ostavi na njihovu volju. Preljubljeni moj Isuse! Nije ino, ti poginuti imaš. Voli grěšnik da ti umreš, nego da se prodje prokleta grěha; hoće lupež, da tebe nestane, nego da zapusti svoje lopežtine; sladje pristaje bludnik, da se razpneš, nego da on propinje kroteć svoje bludno tělo.

Vojnici u pilatovom dvoru Isusa privezaše stupu te ga prošibaše, da ga se nije moglo spoznati.

Eto bratjo grěšnici, grdobe i veličine smrtnu grěhu, gdě š njega nebeski otac nije požalio niti jedinorodjenoga svojega sina. Nije dosta, da je oblit krvlju, pokrit modricami, već mu spleten trnov věnac nabadaju na glavu. Neki davajući mu trsku u

Digitized by Google

desnu ruku porugljivo ga pozdravljaju svojim kraljem; ostali pako mlate ga po cělom tělu.

S vami krštjani govorim ja sada, koji nedržite za grěh nečiste misli, za koje je Isusovu glavu oštro trnje badalo; s vami govorim ja, koji u crkvi brbljete te se smijete i pred izloženim presv. oltarskim sakramentom.

Trnovim věncem Isusa ověnčana te izprebijana izvede Pilat puku, govoreći: eto, u kakvom je stanju; jeste li sada zadovoljni, da ga oslobodim: eto, vam čověka!

Židovski svetjenici i pučke starešine željahu ga viděti mrtva i zato vapijahu: na križga, na križ razpni!

Malodušni Pilat, što je upravljao Žudijom, da im ugodi te da u miru prožive s rimskim carem Tiberijem, presudi ga na najgavniju smrt, smrt pako križa.

Židovi jedva čuvši njegovu presudu, negubeći vremena priprave pretežak križ te mu ga prte na njegove pleći, da ga nosi kô zlotvor na Košturnicu. I zaista pretežak bě: tezahu bo na njem grèsi cěloga světa. Sada razumijte ono otajstvo, kako je Jakov pred svojim bratom Ezavom izprosio blagoslov i kako mu je majka obložila ruke jarećimi kožicami, da mu budu rutave. Opipav ga otac reče: glas je Jakovljev, ali ruke su Esavljeve. Tako isto duša i tělo bijaše sina božjega, a pretežki križ bijahu ljudski grèsi i njihovo prokletsvo. Gdě ste učenici, što ste viděli božju, taborsku slavu? Prežalostna majka bi mu padajuću pomogla nositi ga, nù nesmije k njemu bliže

Digitized by Google

pristupiti. Što mislite, mehkusci, videći da nosi križ nevini i sveti Isus: jeda li vi svoga zasluženoga, što nije orako težak, uztrpljivo podnašate?

Dospivši napokon vas iznemoren na Košturnicu pričavlaše ga žedna za našim spasom na križ. Njegova majka ga gledaše, stojeći kraj njega ranjena s ranjenim; raztužena s raztuženim te pribita u duši s pribitim u tělu.

Presrdačni Isus izza 33. godine trudna života; pomolivši se ga svoje propinjaoce, preporučivši svoj duh dragomu otcu i prignuvši glavu, oko tretjega sahta po podne izdahnu.

Ah! plači gospodarevu smrt ti žarko sunce, što si proti svim naravnim zakonom potamnjelo; plači ti zemljo, što si se protresla; plači jerusalemski hrame, što si se uzdrmao te prestao bitisati! *) Proplačimo njegovu smrt osobito mi grěšnici.

Puče moj ljubljeni, evo ti tvoga Isusa, što iz njega učiniše moji tvoji grěsi. Slišaj, što govori sa križa: što ja učinih tebi ili u čem te ožalostih, da ti voliš služiti momu i svomu neprijatelju? Neodabrah ja od tvoga plemena majku i nepripravih ja tebi rajsku slavu, a ti meni trnovi věnac i težki križ? Ne, ne dalje... dobri Isuse, već dopusti meni, da te ja nedostojan grěšnik primim u svoje ruke.

Mi se svi priznajemo dostojni smrti, nù obećujemo ti u napréd věrnost. Tvoje ove rane, iz kojih je

*) *Donese se medju dvě goreće svěće propelo.*

Digitized by Google

protekla tvoja neprocěnjena krv, tajno kupalište, jesu govoreći dokaz tvoje ljubavi istinske napram nam. Ova tri čavla, što su ti ruke i noge prošuljila, kore nas, da odlučno i stalno održimo svoja tri krstna obećanja te odricanja. Rěčju: muka i smrt tvoja iziskuju našu ljubav. Sudim, da medju nami ga neimade, što nebi želio te ljubiti. Da uzmognemo do svrhe uztrajati u tvojoj ljubavi uzprkos svim suprotivštinam daj nam kô zalog svoj blagoslov. Prignuta tvoja glava mi kaže, da nam za dati dopuštaš. Zato i vi njegovi, krštjanski naslědnici, nićice prignite svoje glave, da primivši njegov blagoslov u ime ✠ Otca, ✠ Sina i ✠ Duha sv. s vami vazda prebiva.

Amen.

UZKRSNA NEDĚLJA.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě počasti. Prvu počast htědoše izkazati Isusovu tělu tri žene; drugu pako, mu izkaza presv. Trojica.

I.

Prvu počast htědoše izkazati tri žene Isusovu tělu, prip. sv. V: „Marija Mandalena i Marija Jakovljeva i Salome kupiše mirisah, da podju pomazat Isusa.“

Digitized by Google

Pobožne žene ljubljahu živa Isusa. Prva ljubav neprestaje te hoće se i poslě smrti pokazati. Zato kupiše dragocěne masti, da njegovo tělo pomažu.

Sveta mati, naša crkva, maže nam telesa u preporodu, potvrdi i na umoru. Ulivajuć svojim pomazanjem božje darove u naše duše časti i posvetjuje nam ujedno telesa. Neokaljamo ih nikakvom grěšnom nečistoćom. Nespustivši soka glavnih dužnostih glede duše vršimo krštjanski napram njim mrtvim ljubezna i milosrdna děla! Istina mi ih nečověčji niti grdimo niti zlorabimo; nù kakvi jesu naši grobovi, osobito mirogoji? Bez crkvice i kostnice. Radi premaloga prostora se prekapaju svako desetogodište te vidiš pomaljati se na vidělo same mrtvačke kosti. Možda će biti i to jedan uzrok, što nekoji slobodni duhovi jesu zamislili, da bi dobro bilo paliti lešine u pećih te ih sasvim u lug pretvarati. To pako palenje odsudi sadanja, nepogrěšiva crkvena glava.

Isto nebo čini iznimke sa nekojimi izabranimi telesi, što ih mi po sebi nemožemo razlučiti od inih, čuvajuć ih od razpapljivosti te nekako štujuć njihove sv. moći.

Ako poganom je bila draga uspomena te slika svojih dragih, osobito svojih vitezovah; zašto nebismo mi, krštjani, imali veću pomnju za telesa, posvetjena i presv. živim Isusovim Tělom, znaduć da će iz sna te praha uzstati?

II.

Drugu počast izkaza Isusovu tělu presv. Trojica, prip. sv. V. „Mladić im rěce: Nemojte se plašiti:

Digitized by Google

vi tražite Isusa Nazaretćanina razpetoga; uzkrsnu, nije ga ovdě, evo město, gdě su ga bili položili. Ali podjite i recite učenikom i Petru, da ide pred vami u Galileju: tamo ćete ga viděti, kô što vam je rekao.“

Presv. Trojstvo uzdade najslavniju, pripadajuću te božanstvenu počast Isusovu tělu tim, što ga je uzkrsnulo. Izpuni njegovo proročanstvo, posvědoči mu poslanstvo i dokaza njegovu božanstvenost a istinitost naše věre. Najčestitiji je današnji dan, da naradovavši se Isusovu slavodobiću nad smrtju gojimo krěpku nadu u svoj budući uzkrs.

Hoće li presv. Trojica i našega počastiti te proslaviti, da se budemo radovali? To pitanje me kruto smutjuje, da iskreno udarim u neugodan odgovor. Istina mnogi medju nami na novo obećaše stupati stopami razpetoga Nazaretćanina te ovih danah uzkrsnuše na milost pokorom te svetkovavši svoj uzkrs u čistoći i istini blagovaše božjega Jaganjca.

Ne mali strah me hvata, da zlobni i opaki neprijatelj, stojeći nam svedjer uz bok, će nam svojom lukavoštju zadati prvanju smrt. Zato ovim preporučujem uz božju pomoć vršenje naših odlukah i božjih zapovědih. Neuzkrsnulim pako još od svojih grěšnih grobovah velim, da prvom prigodom dodju uzkrsnut, žele li biti u tělu počaštjeni, věčno pěvati slavodobitni alleluja te gledati Isusa, ko što je preko učenikah i nam rekao, u nebeskoj Galileji.

Amen.

Digitized by Google

I. NEDĚLJA PO UZKRSU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri otajstvena mira. Prvi otajstveni mir daje nam sv. krst; drugi ponavlja sv. izpověd, a tretji savršuje presv. pričest.

I.

Prvi mir daje nam sv. krst, prip. sv. V: „Dodje Isus i rěče im: Mir vam budi! I ovo rekav pokaza im ruke i rebro. Onda se učenici obradovaše.“

Isus ne samo dade mir svojim učenikom za nje, nego da ga i ostalim ljndem priobćuju. Što pako razuměvamo pod mirom? Mi neznademo izraza, da ga označimo. Razuměvamo svakojaka duševna dobra.

Svakomu pobědniku služe rane na čast. Našega preslavnoga Spasitelja neizměrno diče, što je iz njegovih presv. pet ranah protekla neprocěnjena krv. Od nje imadu svetotajstva svoju dělotvornu moć. Na takovu daru indi se učenici takodjer radovahu.

Sv. krst nevidljivo pere te uněva u naše duše preblagi mir. Slobodi nas neprijateljskoga robstva i božje srdžbe. Ipak neuništuje nam nemirnih pohlepah za imanjem, uživanjem i zapovědanjem. Gděkoji ih uz sudělovanje s božjom pomoću podlažu razumu, da pravilan i podredjen sklad med Zakonodavcem i njimi vlada.

Digitized by Google

Eno takva sklada u trpljiva stradalca Joba, spokojna u krvi sv. Stěpana pod kamenjem i radostne u siromaštvu prebl. neokaljene dèvice Marije!

Prebogati i premudri Salamon nepozniva tih dobarah. Neuživa ih grěsnik. Pravi mir s Bogom predpolaže i onoga u svih odnošajih s bratom. Ovaj uslěd sv. Avguština ima klicu u pravednosti. Tko ga želi, reka uzljubi njegovu najbližu prijateljicu: pravednost.

Sačuvajmo, kô što nam je bilo rečeno u sv. krstu na svršetku, krstni mir te zahvalno se radujmo, što jesmo bili njegovi dionici!

II.

Drugi mir obnavlja sv. izpověd, prip. sv. V: „A Isus im reče opet: Mir vam! kô što je mene poslao otac, i ja šaljem vas. I ovo rekav dahnu na nje i reče im: Primite Duha svetoga: kojim odpustite grěhe, tim su odpušćeni, a kojim zadržite, tim su zadržani.“

Opet Isus udahnjiva svojim učenikom presladke plodove Duha sv., da ih takodjer ljubezno, zdravo i sudbeno děle.

Poslě sv. krsta naši trostruki nemirnjaci nemiruju. Traže nam poremetiti te iz srdacah izčupati neprocěnjivi, prvi mir. Mi nejaki privolivši im satujemo proti miroljubivomu, dragomu svomu otcu. U tom satu je naša savěst uzburkano more. U njem raztroše se te razsiplju i tělesne sile.

Digitized by Google

Gdě opet naći nevoljnoj duši potrebno zadovoljstvo? Nigdě nego u sv. izpovědi. U njoj se pokornik suzno osvadja. Opet se skrušeno odriče nemirnjakom. Nelakomi ga tudje, od srdca oprašta krivde te měnja na bolje život. U ime božje te oblastno povraća kajaniku Bogom odredjeni poslanik radosti, slasti i milosti, kakve je znalo opisati pero pokornoga sv. Avguština.

III.

Tretji mir savršuje presv. pričest, prip. sv. V: „Dodje Isus i reče: Mir vam! Po tom reče Tomi: metni prst svoj ovamo, i vidi ruke moje i pruži ruku svoju i metni u rebro moje; i nebudi nevěran, nego věran. Toma odgovori i reće mu: Gospodin moj i Bog moj. Reče im Isus: Jerbo si me vidio, Toma, věrovô si: blaženi koji nisu viděli, a su věrovali.“

Sumnjivac Toma htěde proslavljena Isusa gledati i ticati, da uzvěruje ujegovu uzkrsu. Ugledav te opipav prizna ga svojim Bogom. Nù Isus proglasi blaženimi, koji nevideći čudesa ipak stanovito věruju.

Imi same sebe izkušavši gledamo, tičemo i jedemo u presv. pričesti proslavljeno, živo tělo Isusovo pod hljebnom podobom.

Čověčje srdce se zadovoljiva, kada se i može približite ljubljenu predmetu. Kako nije naše krštjansko preveselo, dostojno se pričeštjući, da polag njegove rěči, on u naš prebiva, a mi u ujem? Gdě veća zadovoljstva, blaženstva i savršenstva? Presv. oltarsko

Digitized by Google

otajstvo utvrdi, zapečati i savrši ljubav i mir našega srdca, što jedino te izključivo miruje u svojem Bogu. Medju svimi božjimi, otajstvenimi naredbami je ovo pomirno otajstvo najjačim te najsigurnijim zalogom te jamcem i našoj mirnoj budućnosti.

Zato blago nam, ako svedjer uživamo Boga svakoga mira i blagoslova ne sumnjivim, nego věrnim i mirnim srdcem, to ćemo na věke uživati njegov mir, što nadkriljuje ljudski i andjeoski razum.

Amen.

II. NEDĚLJA PO UZKISU.

Sv. v. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri svojstva dobra pastira. Prvo svojstvo: dobar pastir brani ovce; drugo, ih poznaje; a tretje, skrbi za ovčji prirast.

I.

Prvo svojstvo, dobar pastir brani ovce, prip. sv. V: „Dobri pastir dušu svoju daje za ovce svoje. A najamnik, koi nije pastir komu ovce nisu svoje, vidi dolaziti vuka, i ostavlja ovce i běži, a vuk grabi i razterava ovce.“

Prilika je razumljiva. Najmljenik pase ovce za plaču, bez ljubavi te nemari za nijhove pogibelji. Gospodar pako je pripravan dati za ovcu svoj život, da ju obrani proti neprijatelju.

Digitized by Google

Tako poglavari, roditelji i učitelji, žele li zaslužiti ime dobrih pastirah, treba da bezobzirno i srdčano žrtvuju na obrapovèrenih si dušab udobnosti, koristi i ist život. A kada? Za progonstvah i opasnih vremenah, da njihovi podredjenici nebudu njimi zavedeni u framašunstvo, razkolničtvo i krivovèrstvo, nego da im bude očuvana neokaljana vèra i neporočna krèpost.

Primèr nam dade Isus, što se je dostojao roditi u pastirskoj štalici te dopustiti, da mu se prvi poklone dobri pastiri.

Crni vuk, djavô, pogubi ljudski rod. Da dobri Pastir odkupi tu izgubljenu ovcu, mnogo trpliaše, dok nije dao na drvu križa za nju svoju dušu te umro. Dapače naredi svojim naslèdnikom, da trudno i krvavo do skončanja svèta nastave njegovo dèlo odkupljenja.

Branimo te spasimo svoju jednu ovcu: svoju neumirajuću dušu, pak i dali za nju, kô premnogi svetci, i svoje živote!

II.

Drugo svojstvo, dobar pastir poznaje ovce, prip. sv. V: „Ja sam dobri pastir, i poznajem svoje, i moje poznaju mene, kô što mene otac poznaje, i ja otca poznajem.“

Dobar pastir poznaje svoje bèle i crne ovce; njihove potrebe i nevolje. Poznati su mu pašnjaci,

Digitized by Google

gdě rastu pitome trave, kô izvori, gdě izticu zdrave vode. U pameti mu je svaka ravnica i gorica. Zimi pase gdě u toplu kraju, lěti planduje u hladnu gaju.

Tako Jsukrst u svem te sasvim zna i vidi svako čeljade. Da bude nekakve medjusobne uzajmnosti, ubiléži mu u razumu světlo, da ga prilično poznaje, a usadi mu ljubezni ostan u srdcu, da ga zadosta uzljubi. Nedokučive li prispodobe! Gdě prispodablja s nami svoju ljubav i svoje sveznanje jednako otčevu.

Pase nas svojom rěčju. Hrani nasgolema čuda! svojim presv. Tělom i poji živim studencem presv. svoje krvi. Nije mu za našu utěhu sakrita nijedna naša běda. Milo nas pozivlje k sebi: jeda li tko boluje, što ga bode te pritiska duševno brěme, neka pouzdano k meni uteče, ja ću ga propraviti, razveseliti te ozdraviti. Zaista mene neprevari: nebih rad prekasno mu reći: nepoznadem te, plaho jare!

Budimo ponizne, krotke i poslušne njegove ovce: Kô takve pasimo se vlastitim mesom svevideća Janjca božjega, da nas prizna za svoje preodredjenike.

III.

Tretje svojstvo, dobar pastir skrbi za ovčji prirast, prip. sv. V. „I drugih ovacah iman, što nisu iz ove ovčarnice; i ote mi valja dovesti, i čuti će glas moj, i biti će jedna ovčarnica i jedan pastir.“

Dobar pastir skrbi, da mu godimice raste broj ovacah, janjacah i runah.

Digitized by Google

Tako predobri Pastir, Isus, položi svoju dušu na križu za sve ovce svakoga vremena i mesta. Njegova je želja i volja, da se svi ljudi spase te pristupe njegovoj crkvi, radi toga ju nazivljemo katoličkom. Mnogi narodi od nje se razkoliše te odpadoše. A premnogi nesretnjaci blude, izgubljene ovce, bez njegove istine, hrane i vodje. Takovih bludećih množtvah u grěšnoj tmini i u božjem neznanju imade od prilike pet puta večma nego li u krštjanskom toru.

Zato mi molimo najprvo Razpetoga, da tako brani te znade svoje odkupljenike, da vukovi nijednoga nepožderu. Osobito u svagdanjih sv. misah mu preporučamo, da u svoju skupštinu razgrabljene ovce povrati, a razpršane sjedini: neka ga jednoglasno na ovoj zemlji hvali jedno stado te ga priznava za svoga jedinoga, věčnoga Pastira.

Amen.

III. NEDĚLJA PO UZKRSU.

Sv. V. sada proćitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě protivne skrajnosti. Prva protivna skrajnost jest žalost; druga pako, radost.

I.

Prvu protivnu skrajnost, prip. sv. V: „Domala, i već me nećete viděti, i opet domala, pa ćete me viděti; jer idem k otcu. Zaisto, zaisto vam kažem,

Digitized by Google

da ćete vi jaukati i plakati; a svèt će se radovati. I vi ćete se žalostiti.“

Isus proreče svojim učenikom plakanje i naricanje. I zbilja za njegove muke i smrti tugovahu i suze ronjahu, ier nisu jošter bili posvetjeni Duhom svetim.

Nasuprot u napréd reče, da će se njegovi protivnici prividno veseliti; jer što je grěšnikovo veselje? Nije ino nego ljuto i čemerno dreselje.

Isus u svojih učenicih oporuči svim svojim pravednikom svoju, božju žalost. Ali ta manjka nekim pokornikom, jer do konca svoga življenja neuztraju na putu spoznate pravice. Rekli bismo, da svojimi skorimi i ponovnimi opačinami odlučno u sv. izpovĕsti govore božjemu naměstniku: domala nećete nas viděti, a opet domala ćete nas viděti povratiti se u netom izpovědane grěhe!

Upadnika pako u nezamržene i neoplakane grěhe, okiva božja srdžba sedmerostrukimi verugami. Pomislimo na razsipnoga sina. Njegov otac mu oprosti. Golâ ga obuče, a gladnâ nasiti. Pak da nezahvalnik opet zapusti otćev krov te se ide lutat bělim světom! Kakvu pedepsu zaslužuje!

Iskrenu žalostniku oprosti milosdrni, nebeski otac grěhe; obuče ga nanovo bělim, svetim odělom, a nahrani andjeoskom hranom. Takav razsvětljenik neobratja mu pleći te nepostavlja natrag ruke na izmetani smrad, nećeli upasti u skrajne, absalomove sdvojnosti.

Digitized by Google

Absalom naime ubi svoga brata. Poslě tri godine izmiri ga Joab s otcem Davidom. Al eto podigne vojsku proti otcu, da ga sorne s prěstolja. Nù loša mu bě sreća. Mjegov izmiritelj, Joab, mu viseću o hrastu zastrěli tri strěle u srdce.

Tako povratjeniku u prvanje, izpovědane grěhe, viseću na samrtnoj postelji: na vratih věčnosti će svetjenikovo odrěšenje zadati umèsto radostih, trostrake žalosti.

II.

Drugu protivnu skrajnost, radost prip. sv. V: Ali će se vaša žalost u radost preokrenuti. Žena kada radja, zalostna je, jerbo je joj nadošav čas; ali kad rodi děte, već se nespominje muke, od radosti, što se je rodio světu čověk. Ali ću vas opet viděti; i vaši radosti mitko vam neote."

Išus obeća iza kratke žalosti učenikom veselje. I zaisto veseljahu se njemu uzkrsnulu, gledajući njegove presjajne rane i njegovo proslavljeno lice. Kašnje većma ukrěpljeni u milosti podnašahu svakojaka progonstva i istu smrt rado sadi Isusova imena.

Tako vesele se pravednici u svojih stradanjih blagosljivajući božju desnicu i voleči radi Boga trpljeti nego li prolazne slasti uživati.

Osobito pokornici, zabrinuti za pomirene grěhe, dragovoljno trpe, ako su se Isusu obratili kroz njegova vrata s dělotvornom věrom. Ota ih uči te kaže vitežke izglede, kako valja opet trgovati te privrěditi izgubljeno nebo.

Digitized by Google

Ako se žena iza težka porodjaja svomu novorodjenčetu smije, zašto nebi se nasproti pokornik iza pretežke božje uvrěde, svim jadom, što ga stižu, uprav veselio?

Nečuti li takva veselja u svojem tamnom srdcu, to jamačno ponire u morski bezdan, jer se čvrsto nedrži spasujuće gredurine. Nerazumije nadnaravne pokore, kô što nerazabraše učenici rěčcu „domala“ te govorahu medju sobom: šta je to, što Isus veli? Neznamo šta govori. Ugledavši ga tretji dan razuměše te se uzradovaše.

Zato razumimo sada, da će Bog domala reći samo onomu pokorniku, što drži svoju odluku te se nevratja svakoga uzkrsa u prvanje, izpovědane grěhe: dostojni pokorniče udji u radosti, što ti ih nitko navěke neuzme!

Amen.

IV. NEDĚLJA PO UZKRSU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvojako očitovanje božje milosti. Prvo očitovanje božje milosti krivo nazivljemo nesrećom; drugo pako točno pripisujemo Duhu svetomu.

I.

Prvo očitovanje božje milosti krivo nazivljemo nesrećom, prip. sv. V: „Idem k onomu, koj me je poslao; i nitko me od vas nepita: kamo ideš? Nego

Digitized by Google

što sam vam to rekao, žalosti se rapuni srdce vaše. Ali ja vam istinu kažem: probitačno je po vas, da ja idem; jer ako nectidem, Utěšitelj neće doći k vam.“

Učenici čekahu svoju sreću na ovom světu. Čuvši Isusovu rěč, da ih zapušta, smutiše se te ožalostiše. Nijedan ipak ga nepita: Kamo i zašto ideš? Što bude s nami iza tvoga odlazka? Hoćemo li i gdě li te opet viděti? Nù im sam odgovara: ja idem za vašu korist k nebeskomu otcu, da vam pošaljem Utěšitelja.

Tako se i mi slabověrni tužimo te žalostimo videći se u nesrećah te zapušteni.

Ali dobri Bog dopušta zlo i dobro; smrt i život; tmine i světlost; siromaštvo i bogatstvo. Bog dopušta bolesti, zloću sinovah, zavist rodiakah, lumbenost susědah, naglost muževah i nemirnost ženah. Boh šalje zla vremena, da skončaju ljudske tegove; otimlje ženi svoga muža, a roditeljem njihovu dětcu. Sve ote dopuštene te poslate nesreće upravlja preprovidni Bog svojoj nedokučivoj svrsi. A jedini krivověrac će pohuliti Boga, rekši mu: nepravedni krvoloče, zašto me težko biješ?

Ljubezan pako sin smatra nesreće kô pravilne znakove otčinske ljubavi: kô nježne opomene, što mu slěpe oči otvaraju. Jer što bi od nas bilo, da nebi se oběstnu zdravlju primešale gorčine? Ljudska pověst, osobito izabranoga puka uči, kad se je on sětjao i kad opet zaboravljao svoga Jehove.

Digitized by Google

Zato bez razlike sve nesreće jesu milosti i sreće: slastan kruh i sladka voda božjim slugam, da se njimi proslave.

II.

Drugo očitovanje božje milosti točno pripisujemo Duhu svetomu, što ga neposredno te različito izkažuje od svojih uzvišenostih.

Prip. sv. V: „A otidem li, poslati ću ga k vam.“ U bogoslovlju „poslati“ znači dělovati. Zato Duh sv. izli se na učenike na vidljivi način dočim u nas uděva nevidljivo svoje otajstvene, sedmerotračne darove. On je središte našemu životu: razsvětljuje nam pamet, a miče volju: je duševno sunce. Kô što bez božjega sunca nemože ništa rasti niti šta živa se kretati, tako bez sv. Duha je čověčja duša ledena, mrtva i paklena.

Nastavlja sv. V: „I kad on dodje, pokarati će svět za grěh, i za pravdu, i za sud. Za grěh zato, što nisu věrovali u mene; a za pravdu, što idem k otcu, i više nećete me viděti; a za sud, što je poglavar ovoga světa jurve osudjen.“

Duh sv. premilostivo kara nevěrnike, što ih imade, da se debelo varaju, bezbožno živeći, jer jest jedan pravedan Bog, prem ga kriju oblaci i otajstva. Njegov jedini uputjeni Sin, kô što je bilo prorokovano, zasvědočiv čudesi svoje poslanstvo vrati se u nebo. Stekav svojom smrtju svim svetost i pravednost utemelji uzprkos paklu svoju neuzkolebivu zaručnicu.

Digitized by Google

Uztu stoji Duh sv., da bude svedjer sveta i neporočna, prip. sv. V: A kad dodje on Duh istine, učiti će vas svu istinu; jer neće sam od sebe govoriti, nego štogod uzčuje, govoriti će, i što će biti u napredak, navěstiti će vam.“

Kako stoji Duh sv. uz crkvu? Njegovom pomoćju nepogrěšivo uče te proglasuju budi obćeni sabori budi vrhovni njezin naučitelj sa stolice, věrske ili ćudoredne istine.

A slavi osobitom, božanstvenom slavom njezinoga Utemeljitelja pripovědajuć sv. V. „On će me proslaviti“ Kako? Slobodeć te savětujuć apostolske naslědnike, da svojim propovědanjem širom světa razglasuju Isusa.

Ovaj pako nazivlje Duha sv. Bogom, označujuć mu uz izvrstnost i božje sustvo sv. V: „Jer će od mojega uzeti, i javiti će vam.“ Kako je Duh sv. Bogom? Udioničtvuje jedne te iste božje naravi, proizlazeć věkovito od Otca i Sina.

Zato štujmo, slavimo Boga Duha sv., kô Boga Otca; Boga Sina, te molimo ga sudělujući, da nam prvotne milosti umnaža, nastavlja i dokončiva, da ga uzmognemo na věke gledati u trojedinom Bogu.

Amen.

V. NEDĚLJA PO UZKRSU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka o molitvi. Prvi nauk jest potreba molitve; drugi pako, njezina moć.

Digitized by Google

I.

Prvi nauk, potrebu molitve, prip. sv. V: „Zaista, zaista, vam kažem, ako što uzmolite od otca na moje ime, dati će vam. Dosele nemoliste ništa na moje ime; molite!“

Isus u svojih učenicih veli svim ljudem: molite! Radi te zapovědi je molitva potrebna kô ribi voda. Što pako znači moliti? Misliti te prositi od Boga dostojne stvari. Kakve? Najvećma duševne, što vode u podpunu te věčnu sreću. Evo ih od prilike polag uzvišene, gospodnje molitve: Svemogi Otće, tvoja dětca željna svoga spasa i tvoje slave neka obslužuju tvoje zapovědi. Podmiruj im telesne potrebe, gdě su samo duši koristne. Opraštaj im grěhe, kô što opraštaju i dobročine svojoj protivnoj bratji, kupeći živo ugljevlje na njihove glave. Brani ih svojom miloštju u svagdanjoj borbi proti napastnikom, da negrěše!

Tako moljaše naučitelj, Isus: tako moljahu njegovi učenici i svetci; njihove pako molitve sudarahu se s njihovim svetim životom.

Nepoznajem grěšnika spokorena, da nebi bio vapio: smiluj mi se grěšniku te pomagaj me, Bože, jer bez tebe nemogu se spokoriti.

Takodjer i pravedniku je molitva potrebna, jer jedino njoj priveze božja dobrota dar doživotne stalnosti u dobru. Beztoga dara, i imao tko děvojačke ili mučeničke zasluge, se lě nespasi.

Mislim, da medju vami neimade ovako sboreća: otče, meni nije lazno moliti! Dobar krštjanin jutrom

Digitized by Google

i večerom neprestano moli sa svojom obitelju, osobito ova tri dana svetčano obhodeć prosi Boga, da odvrati svaku poljsku nesreću, a uzdade obilnu lětinu. Ako uzprkos božjoj zakletvi mi nepolučimo, zašto prosimo, tomu je uzrok, da mi nemolimo pravo te u božjem imenu.

II.

Drugi nauk, moć molitve, prip. sv. V: „I primiti ćete... Tada ćete vi na moje ime moliti; i nekažem vam, da ću ja moliti otca za vas; jer sam otac ljubi vas, što ste vi mene ljubili i věrovali, da sam ja od Boga izišao.“

Učenici i svetci věrujući i ljubeći moljahu i primahu. S toga njihove molitve ne samo nad vragovi vršahu veliku moć, nego odmicahu planine u more; otvarahu daždu nebo; nadvladjivahu neprijateljsko oružje; razganjahu kužne bolesti i crne oblake, a nekako držahu božju desnicu, da ljudstva neudara.

A što bi bilo od grěšnoga světa, da nebi i sada dobri Aaroni: toliki svetjenici i koludri dvizali svoje ruke prama nebu u sv. misah, gdě kô nekrvna žrtva se prikazuje Sin Otcu nebeskomu?

Kô što poděluje papiru vrědnost slika i cesarov podpis, tako isto prolita krv božjega sina dava našoj molitvi svoju cěnu, plemenitost i moć, da možemo izprositi milost i nebo.

Mi dakle nebeskomu Otcu velimo: negledaj na našu nevrědnost, nego na neizměrne zasluge svoga

Digitized by Google

sina. Dragi Bože, na našem srdcu ti gore vrući uzdisaji na podlozi věrne ljubavi spram tebe i spram naših izkrnjih, kô na ognju tamjan, što šalje svoj miodišeći dim u visine. Jer ti mrziš nečiste prinose i laživa usta, što protivno molbam rade. Na previsoka vrata tvoga prěstolja tuckamo u duhu i istini polag tvoje naměne, hoćeš li ih otvoriti.

Ipak uz mogućnu moć molitve světom preotimlju mah napastovanja, nevolje i grěsi: pakô širi svoje žvale te se napučuje. A zašto? Jer se premalo i nedobro moli.

Zato molimo mi često i dobro, ako smo grěšnici, da se skrušimo. Zatim skrušeni molimo konačnu uztrajnost po Isu krstu Gospodu našem.

Amen.

VI. NEDĚLJA PO UZKRSU.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva svědoćtva Isusovu nauku. Prvo svědočtvo je Duha svetoga; drugo pako, učenikah.

I.

Prvo svědočtvo Duha sv. Isusovu nauku, prip. sv. V: „Kada dodje utěšitelj, kojega ću vam poslati od otca, Duh istine, što od otca izhodi, on će svědočiti o meni.“

Digitized by Google

Duha sv. proizlazeća od otca posla sin deset danah poslě svoga uzašaštja u nebo. Na duhove se razli Duh sv. u slici ognjenih jezikah, kô što je prorekao prorok Jojel, te napuni Isusove učenike svojimi sedmerostrukimi darovi. Oti proměniše sasvim njihovu volju.

Pred došaštjem Duha sv. bijahu učenici nesavršeni te nestalni u věri. Prepirahu se za prva města u Isusovom kraljestvu. Govorahu: evo, zapustismo sve, kakva nam bude plaća? Moljahu u svojoj osvetnoj gorljivosti s neba oganj na svoje věrske neprijatelje uměsto nauke i ljubavi. Kada su Isusa uhvatili, svi poběgoše. Petar ga se odrekne tri puta. Oda židovskoga straha po spasovdanu zatvoreni moljahu u blagaonici s prebl. božjom Majkom, čekajući obećanoga im Duha sv. Jedva primivši ga postadoše jaki i nestrašljivi javno izpovědati i pripovědati razapetoga Isusa Nazarejina.

I kašnje Duh sv. měnjaše te obnavljaše ljudske volje, puštajuć ih slobodnimi te razgarajuć ih svojim tajnim ognjem. Po njem mnogi saćuvaše děvojački lěr; drugi stekoše izpovědničke věnce.

I nam kô u neoskvnut hram uděli milost Duha sv. apostolski naslědnik molitvom i mazanjem sa sv. krizmom na čelu uz treskicu. Ota opominje potvrdjenoga na veliku strpljivost. Mazanje sa sv. krizmom ga vrsti u broj Isusovih borilacah proti napastnikom, da mu krěpostna te vitežka děla šire sveti miomiris. Što znači mazanje uprav na čelu? Da živeć medju

Digitized by Google

nevěrnim inećudorednim světom neslědi njegovoga duha, nego da uvěk Isusa pozna, eda bude od njega prepoznan pred njegovim nebeskim Otcem.

II.

Drugo svědočtvo sa strane učenikah Isusovu nauku, prip. sv. V: „I vi ćete svědočiti, jer ste od početka sa mnom. Ovo vam kazah, da se nesmutite. Izgoniti će vas iz sbornicah; pače primiče se ćas, da svaki, što vas ubije, drži, da Bogu službu čini. I ovo će vam činiti, jerbo nisu poznali otca niti mene.“

Istinitost Isusova nauka zasvědočiše učenici svojimi mučeničtvi. Sveznadući Isus ih proreče, da u njih smutjeni neklone duhom. Bijahu iz bogomolnicah izobćeni, progonjeni te ubiti svi osim sv. evandjeliste Ivana. On doživi u starosti naravnu smrt.

Židovskoj, vučjoj revnosti suprotstavljahu učenici polag naučiteljeva izgleda janjetovu krotčinu. Govori sv. Pavô: „proklinju nas, a mi blagosljivljemo; progone nas, a mi podnosimo; psuju nas, a mi se molimo; postali smo kô smet te oda svih izmet sve dosada.“

Božanstvenu, Isusovu věru potvrdiše mučenički milijuni, što jesu za nju dali svoj život bez razlike spola, nauke te naroda. I dan danas lije se krv za nju u nekojih zemljah.

I u uljudnoj Evropi premnogo strada radi nje naslědnik sv. Petra. Komu sinu nisu poznata učenoga,

Digitized by Google

mudroga te svetoga otca, Lava XIII.a stradanja, što mu se čine besědom, perom i zaplěnom crkvenih dobarah?

Svaki bogoljubnik ikoliko te različito poradi věre podnaša. Niti u nase doba požidovljenici rado nevide dobrih katolikah u nikakvih sabornicah, gdě se ipak kroje svakovrstni zakoni i za katolike.

Zato ustali, Duše sv., molimo te, u ovih trojakah, našu nestalnu volju u Isusovoj věri, što ju od početka svoga dětinstva poznajemo, da uzprkos mnogim, sablaznivim govorom te izgledom světskoga duha sveto živimo do smrti.

Amen.

ZA DUHOVE.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě uzvišenosti Duha sv. Prva uzvišenost je učiti; druga pako, mirti.

I.

Prvu uzvišenost Duha sv., učiti, prip. sv. V. „A utěšitelj, Duh sveti, kojega će otac poslati u ime moje, on će vas naučiti svemu, i napomenuti će vam sve, štogod sam vam rekao.“

Na godovni, današnji dan, spustiv se s neba na učenike Duh sv. zašumi, kô da se je uzvitlao větar. Sasvim proměni njihov razum. Pred njegovim do-

Digitized by Google

lazkom bijahu učenici neuki. Imahu uši, a neslišaše; oči, a neviděše. Isukrst ih u prilikah učaše. Nu nastaniv se u njih Duh sv. stadoše razuměti božju rěč te ju propovědati raznim narodom različitimi jezici. Svi osupnjeni se tomu čudjahu.

Propovědahu Isusov nauk svuda ne samo prostakom, nego grčkim i rimskim učenjakom.

Medju učenici věrodostojno napisaše, kô što su bogoduho znali te blagověštjali, samo četiri nešto svoga nauka iliti svoje vandjelje, što vam se svakom nedèljom tumači.

Takove dare podèli Duh sv. na korist crkve i apoštolskim naslědnikom, kô to znamo medju inimi, indijskomu apoštolu, sv. Franju Xaveriju. Osobitu mudrost uli mnogim crkvenim naučateljem i piscem, kojim brojimo sv. Katarinu i slavljanske blagověstnike, sv. braću, Cirila i Metodija, što jesu izobreli i pismena, da prevedu božju rěč.

Nekojim razsvětli Duh sv. tako um, da dobro razmišljajući pojedine izreke sv. pisma jesu se posvetili: sv. Franjo serafinski čuv: „prodaj sve.... slědi mene;“ sv. Avguštin čitav: „ne u pijanstvu i bludnosti....“

Ipak božju rěč budi napisanu budi predanu ljudski duh nemože věrno te oblastno učiti i tumačiti, nego jedino Duh sv. prizivljuć u pamet apoštolskim naslědnikom i ono, štogod je Isus kô u semenu te u klici rekao.

Digitized by Google

II.

Drugu, uzko spojenu uzvišenost Duha sv., miriti, prip. sv. V: „Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam; nedajem vam ga, kao što svět daje. Neka se neplaši srdce vaše i neka se neboji.“

Isukrst ostavi učenikom miritelja, Duha sv., da rěši svaku dvojbu te razmiricu porodivšu se medju věrnici. Jur sv. Petar u jerusalemskom saboru mirno ukinu prvu razpru, prosboriv: Duh sv. nadje za dobro i mi, da nemećemo poganom veća bremena nego li židom.

I kašnje nastojahu rimski pape, naslědnici sv. Petra u zajednici s bratjom temeljno rěšiti uz poziv i pomoć Duha sv. bludnje ljudskoga razuma. Tako bě sazvan ekumenički sabor u Florenciji, da se opet sdruže odcěpljeni iztočnjaci sa zapadom, prigrlivši nauk današnjega sv. V. o Bogu Duhu sv., što ga šalje nebeski otac u ime božjega sina.

Tako i u najnovlje doba vatikanski sabor svetčano proglasi članom věrovanja nepogrěšivost vrhovnoga naučitelja, sv. otca pape, u věrskih i čudorednih istinah.

Jeda li može biti medju věrozakonom i znanoštju: medju věrom i razumom što obodvoje razsvětluje jedna te ista luć Duha sv. instinsko protuslovlje?

Duh sv. kroz glavara božje crkve nepogrěšivo govori bludeću duhu: uživaj mir, ljubeći božju rěč te neprědji oholo postavljenih ti medjah!

Digitized by Google

Zato bez svakoga straha daje našemu razumu božja crkva spasonosan nauk i mir, vodjena do svoga skončanja naučiteljem te miriteljem Bogom Duhom sv.

Amen.

ZA I. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri znaka pravoga milosrdja. Prvi znak pravoga milosrdja je neosudjevati brata; drugi, darivati ga; tretji pako, učiti ga.

I.

Prvi znak pravoga milosrdja je neosudjevati brata, prip. sv. V: „Budite milosrdni, kô što je i otac vaš milosrdan. Nemojte suditi, i nećete biti sudjeni; nemojte osudjivati, i nećete biti osudjeni; opraštajte, i oprostit će vam se.“

Nebeski otac ganuv se na nevolje paloga čověka odmah ga neosudi, nego mu pruži priliku spasa, darovav mu svoga jedino rodjenoga sina, da ostavi nauk pravomu milosrdju.

Mi Isusovi naslědnici nesměmo rešetati niti zlobiti tudjih mislih i dělah, a kamo li ih osudjevati. Ponajviše ih měrimo po sebi nepoznadući naměnah. Suditi jedino pripada drugomu božjemu licu presv. trojice, što je za nas trplělo. Razmišljati te razlagati

Digitized by Google

ob učinjenoj nam krivdi nedolikuje, nego potrebno je, da ju mi prvi oprostimo, što nikako neznači poniziti se, nego uzvisiti se ustěd kristovoga primĕra i njegovih prijateljah.

Uvrĕdu ili zaslužismo ili ne. Nezaslužismo li je, bambadava bi bilo tvrditi i dokazivati svĕtu svoju nevinost. I potvorenim mučenikom sa grobovah ustavšim svi ljudi nebi vĕrovali. Zaslužismo li uvrĕdu, to smatrajmo ju božjom opomenom za svoje grĕhe, ljubeznije postupajući s uvrĕditeljem, da slečemo njegovu ljubav.

II.

Drugi znak pravoga milosrdja, darivati stradajuća, prip. sv. V: „Dajte, i dati će vam se: mĕra dobra i nagnjetena i stresena i uvršena dati će se u krilo vaše; jer kojom mĕrom uzmĕrite, onom će vam se odmĕriti.“

Isukrst nam u velike zapovĕda, da poradi njega naša desnica i bez znanja lĕvice podupira nevoljna. Udĕliti mu milostinju iz izlĕva naravne ljubavi ili pako, kô je sad običajno, iz onoga novca, što preostaje zabavnim družtvom, to nediše krštjanskom duhom. Podpornu obilatost mĕri darovnikova ljubeznost. Evandjeoska siromašna udova metnu u pĕneznicu jerusalemskoga hrama preneznatan pĕnez; nù bĕ š njega više pohvaljena, nego li oni, što jesu metali pune prigrsti novca.

Digitized by Google

Kupica hladne vode podata žednu u božje ime pred Svemogim mnogo vrědi; a većma dobrovoljna podporica poslata čistilištnim dušam. Najobilatije pako dariva onaj, što polaže svoj život radi Boga, osobito za duševni spas svojih bližnjih.

Ali i plaća biti će u nebu preobilna. Veli sin čověčji: „jer sam bio gladan, i daste mi jesti; žedan sam bio, i napojiste me; gost sam bio, i primiste me.... Tada će pravednici: Gospodine, kada to učinismo? A on će im reći: zaista, kažem vam, kada ste učinili jednomu od ove moje najmanje bratje, meni učiniste.“

III.

Tretji znak pravoga milosrdja učiti brata, prip. sv. V: Zar da može slěpac slěpca voditi? Neće li obojica pasti u jamu? Nije učenik nad učiteljem; a svaki će biti savršen, bude li kakov mu je učitelj. A zašto vidiš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svojem neosěćaš?.... Lažisvetče, izvadi najprije brvno iz oka svoga, pa onda ćeš gledati, da izvadiš trun iz oka brata svoga.“

Prava milostivost nalaže ne samo starešinam, nego svakomu, da svoga brata uči věčnomu spasu te kadšto i razumno ukori. Pri tome glavna je stvar, hoće li ukorba polučiti svoj uspěh, da se obzire na sve okolnosti, a najpače da je učitelj i koritelj bez svake mahne.

Digitized by Google

Jer kako može osvetnik te okrutnik svètovati: neosudjuj, brate, brata, nego deder oprosti mu!

Kako lakomac i tvrdica učiti: pomagaj siromaha!

Kako pakostnik karati, da mu ukorenik neodvrati: zaslèpljeni lèčniče, lèči sama sebe!

Zato neosudjujmo niti uvrèditelja, nego mu prvi opraštajmo. Činimo i njemu dèla pravoga, krštjanskoga milosrdja telesnoga, a osobito duševnoga većma svojim izvrstnim ponašanjem nego li karanjem, da izbègnemo prihodećim strahotam suda i prokletsva.

Amen.

ZA II. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě božje večere. Prva božja večera je uživati Isusa na zemlji; druga pako, uživati ga na nebu.

I.

Prva božja večera je uživati Isusa na zemlji, prip. sv. V: „Neki čovèk zgotovi veliku večeru i zazva mnoge. I kad je bio čas večeri, posla svoga slugu reć zazvanim, da dodju; jer je jurve sve pripravno.“

Zaista priredi veliki Bog preveliku jestvinu: presv. pričest! Iz vèčne ljubavi odluči, jer vèčne su njegove odluke, stvoriti čovèka, nadariti ga svakojako te ga za malo sniziti od andjelah. Radi duševnih

Digitized by Google

svojstvah nezaboravi ga niti, kad je tužno pao, nego bez njega kô da mu se nebo pričini pustim.

Zato posla svoga uputjenoga jedinca, da kao najbolji prijatelj negrestano te čudesno čověka uči. Isus tělovno nasitiv u pustinji pet tisućah ljudih sa pet hlěbovah svrati se sjutradan u Kafarnaum te obeća množtvom tajnu o presv. oltarskom sakramentu. Uzgovori: nestarajte se za prolazno jelo nego za ono koje ostaje za věčni život. Rekoše mu: Gospodine, daj nam svagda taj hlěb. A Isus im reče: „ja sam hlěb živi sišav s neba; tko jeda od ovoga hlěba, živěti će uvěk; i hlěb, koga ću ja dati, tělo je moje za život světa. A židi se prepirahu: kako može ovaj dati svoje tělo za hranu? Nerazumljiva li govora!

Isukrst pako na zadnjoj večeri, oprav noge svojim učenikom, u znak, da je pričestnikom potrebna svaka čistoća, pričesti ih pod obojim oblikom. Naredi presv. oltarsko otajstvo ovako. Uzev sa stola hlěb u svoje sv. ruke, podignuv oči u nebo svomu otcu, blagosloviv te prelomiv ga, dade ga svojim učenikom, govoreći: „uzmite i blagujte: ovo je tělo moje.“ Isto tako uze čašu s vinom... reče: „uzmite i pijte iz nje svi: ovo je krv moja. To činite na moju uspomenu.“ Tako dade Isus živoga sama sebe svojim učenikom: tako oglašujući njegovu smrt posvetjuju te ga davaju za jelo njegovi naslědnici.

II.

Drugu božju večeru, uživati Isusa na nebu, prip. sv. V: „I počeše se svi zajedno izpričavati. Na to

Digitized by Google

reče domaćin svomu sluzi: podji bržebolje na ceste i gradske ulice, i dovedi ovamo siromahe i slabe, i slěpe i hrome. I reče sluga: Gospodaru! i još ima města. I reče Gospodar sluzi: uzadji na puteve i uzduž plotovah, te prisili da unidju, eda mi se kuća napuni. Jerbo kažem vam, da nijedan od onih, što bijahu pozvani, neće okusiti večere moje."

Isukrst ustanovi presv. oltarski sakramenat za potrebnu hranu duši kô zalog i uvět, da uz mogne u nebeskoj kući kušati njegovu večeru. Radi toga pozivaše k njoj, čudu od čudesah, sve ljude bez razlike: bogate i siromahe. Ovi zadnji ponajviše se neizgovarahu, nego se odazivahu njegovomu preljubeznomu pozivu.

Na isti način pozivlje i njegova crkva, govoreći svim: „ako nejedete těla sina čověčjega i nepijete krvi njegove, nećete imati života u sebi."

Uči ona tumačeći, da Isukrstovo tělo je istinski te bitno prisutne u svakoj, najmanjoj čestici, i da suslědno imade i živu krv. Sačinjava ono pako u katoličkoj crkvi gorište krščanskoga života i bogoštovlja.

Stoga mi vas radi tolikih opreštenjah pozivljemo, da ga pobožno pratite, gdě se ga nosi bolnu kô poputbinu, jer vaši koraci će biti na nebu pobrojeni. Pozivljemo vas, da mu se idete klanjat osamljenu, ma i svakoga dana, osobito na večernju i na cělu, eto, brašančevu osminu, gdě se š Njim izloženim blagoslivlje. Napokon pozivljemo, da se kod svake

Digitized by Google

sv. mise pričeštjvjete tělesno, ili barem duševno kajući se svojih grěhah te želeći ga primiti. Jerbo smrt ili život visi o njegovom uživanju.

Zato sasvim čisti gostimo se š Njim, eda nas zagosti u nebeskom kraljestvu.

Amen.

ZA III. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk je božje milosrdje napram grešniku; drugi pako, potrebni uvět, da ga se poluči.

I.

Prvi nauk, božje milosrdje napram grešniku prip. sv. V: „Tko izmed vas imajući sto ovacah i izgubiv jednu od njih neostavi li devedeset i devet u pustinji, i neide li za izgubljenom, dok je god nenadje? I našav naprti ju vesco na svoja pleća; i vrativ se kući sazivlje prijatelje i susěde govoreći im: veselite se sa mnom, jerbo sam našao svoju ovcu izgubljenu.“

Bog zapustiv devet andjelskih korah, tražaše u zemaljskom raju prvu izgubljenu ovcu: našega praotca, milo ga prizivljući: Adame, gdě li si? Obradova se njegovomu odzivu: evo mene! Dobri pastir dihnuv ga sa svimi grěsi na svoja ramena, dopusti,

Digitized by Google

da ga tamna oblast poradi njega uzdigne na križ. — Zatim slavno vrativ se u nebo pokaza svoju sadost nebeskim ljubimcem. Reče im: radujte se, prijazni mi duhovi, s menom, što nisam uzalud krvavio, nego častan broj vam umnožio. Pokornikova veselja, — božje li dobrote! — se nenapominje, jer se ga nemože s nebeskim priměriti.

Presveto Isusovo srdce goraše za spasom i izdajice Iškariota, što je žalostno zdvojio, misleć, da mu se nemože oprostiti njegov pretežki grěh.

Njegovo srdce puno svake dugotrpnosti i utěhe otčinski te neprestano bije i za najljutim grešnikom, nehoteć njegove smrti, nego čekajuć njegovu pokoru i čestitost.

II.

Drugi nauk, potrebni uvět, da se božje milosrdje poluči, prip. sv. V: „Koja žena imajuća deset dramah, ako izgubi jedan dram, da neužge svěće, i nepomete kuće, i netraži pomno, dok ga god nenadje? I našavši ga sazivlje prijateljice i susěde govoreći: radujte se sa mnom, jer sam našla izgubljeni dram. Tako, kažem vam, biti će radosti pred božjimi angjeli za jednoga grešnika, što se kaje.“

Što je žena tražeća izgubljeni dram nego sv. crkva, što zove grěsnika k pokori? Isus nepriča o ribi i ptici, jer ove jednom poběgnute běže. Ovca pako nasitjena ili trnjem zadržana uzdigne glavu i glas, kô da bi pastira pozivala svojim žalostnim blejanjem. Dram stoji, gdě se izgubi.

Digitized by Google

Kakav koristan nauk razglasuju ovca i dram? Zabljudenik nesmije se barem suprotiviti božjoj milosti, neželi biti na rěke odmetnut poput buntovničkа grada, što uměsto predaje se hvata oružja proti gospodaru, te bude ognjem i olovom srušen. Nego izgubljenik valjade da reče: Gospodine, govori, sluga tvoj, mirno, stoji i te odmah posluša, da se poboljša: odlučno naime odustaje od grěha i oda srdca ga mrzi.

To je potrebni, glavni uvět, da se postigne božje milosrdje, a mi ga nazivljemo kajanjem, što veseli krepostne ljude, a ponajpače nebesčane i nekako samoga Boga. Veseliti pristoji se iza trudna děla ili iza naporne te krvave poběde. A teže stvari neimade nego se pravo kajati. Ob istinskom kajanju zavisi odpuštenje grěhah te o prvom mi govori sv. Tereza, da neka vam dobro govorim. Jer tko se savršeno kaje, ako i neimade prigode izpovědati se izpovedniku, budu mu oproštene vremenite i věkovite kazni.

Zato uvěk kajmo se podpunoma, jer smo grešnici, eda stečemo preveliko božje milosrdje.

Amen.

ZA IV. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě oznake naše, rimske crkve. Prva oznaka: rimska crkva je sveta; druga pako, je katolička.

Digitized by Google

I.

Prvu oznaku: rimska crkva je sveta, prip. sv. V: „I ugleda Isus dvě ladje ukraj jezera. A stupiv u jednu ladju, što bijaše Šimunova, zamoli ga, da malo odtisne od kraja. I posadiv se učaše iz ladje světinu.“

Ladja znači crkvu. Isus posveti Šimunovu ladju svojom prisutnošću. Židovsku dakle, pripravnu crkvu usavrši svojom neprocěnjenom krvlju.

Pověstno je dokazano, da je Šimun Petar umro mučeničkom smrću u Rimu, gdě je biskupovao.. S toga njegovu, rimsku crkvu smatrahu věkovi majkom svim crkvam, a njezina zakonita biškupa naslědnikom sv. Petra. On kô glava ili podělivaše vladičije iliti biškupstva ili predloženike potvrdjivaše: prema potrebam nekoje biškupe sad karaše, sad ih u njihovih stiskah slobodjaše.

Kô što je bio Isukrst u Petrovoj ladji, tako jest istinski prisutan prečudnovato u našoj crkvi pod hlěbom u presv. otajstvu. Jedina rimska crkva imade svetila te spasila: prebogata sedmera vrěla. Njezine věrne sluge čudesno biléži božji prst te ih kroz usta svojih naměstnikah još na ovoj zemlji posvetuje.

Njezin nauk je svet. Isus ga učaše te reče Petru, njegovim družbenikom te njihovim zakonitim naslědnikom: „Pojdite, pa naučajte sve narode, i krstite ih u ime Otca, i Sina i Duha sv.; učeći ih obdržavati štogod sam vam zapovědio. I eto, ja sam s vami po sve dneve tija da skončanja světa. Njezin dakle

Digitized by Google

presv. Ustanovitelj njom upravlja, da nepogreši. Na njezinu obranu sv. Pavô baca prokletsvo na svakoga, ma bio i andjelski veleum, ako drugčije uči nego li uči naša sveta crkva.

II.

Drugu oznaku: rimska crkva je katolička, prip. sv. V: „Reče Šimunu: zakrmilari na pučinu, te bacite svoje predje na lovitvu. A Šimun reče mu: učitelju, svu noć trudeći se ništa neuhvatismo; ali na tvoju rěč baciti ću predju. I ovršivši to zapasaše silnu množinu ribah. Viděv to Šimun Petar reče: prodji me se, Gospodine, jer ja sam grešan čověk. I reče Isus Šimunu: nemoj se strašiti; odsada ćeš ljude loviti.“

Šimun na Isusovu rěč zavesla na dubinu, baci mrežu te bude ribolovom nagradjen, a napose i odlično prozvat ribarem ljudih.

Drugom prilikom proměniv mu Isus ime u Petra, to jest, pećinu, proglasi ga ukraj istoga jezera vrhovnim pastirom svojih janjacah te ovacah. Petar, ključar nebeskoga kraljestva, shvativ svoju povlasticu nad bratjom u svojoj prvoj, duhovskoj propovědi obrati ili po ribarsku izvuče iz nevěrna mora do 3000 ljudih.

Pod njegovim poglavarstvom učahu te krštahu njegovi drugovi. Jošter za njega živa na daleko razglasiše presv. Isusovo ime, prem jesu se kadšto trudni potužili: ah, svu noć ništa neuribasmo!

Digitized by Google

Petar, što sama sebe smèrno nazivlje grešnikom, blogoslivlje, moli i žrtvuje u zakonitom naslědniku, sv. Otcu, sadanjem Lavu XIII., ćigovoj skoroj 50 godišnjici misničtva mi se srdačno radujemo.

Otaj veliki, sv. Lav XIII. apoštolskom mudroštju te oblastnom radinoštju razplodjuje uz istinsku uljudbu božju crkvu.

Oživljuje akvinatovo mudroslovlje, posvetjuje mèsec listopad molitvi sv. rožara te otvara učenjakom vatikanske pismoshrane.

U napréd kaže okrunjenim glavam pogubne rakrane framašunstva, postavlja torde i zdrave podloge krštjanskim brakovom i državam te izmiruje Španjolsku š Nèmačkom. U ovu zadnju povratja mir, a takodjer utiša armenski rázdor.

Jednakom, otčinskom ljubavlju grli sve narode. Namiguje i slavenskim. Uzkrisuje im barsku nadbiskupiju te joj dozvoljuje u cirilici liturgiju na želju junačkoga, crnogorskoga kneza.

Na štovanje cělokupnoj crkvi predstavlja njihove apoštole, sv. Ćurila i Metuda, eda bi se njihovim molenjem povratile sve slavenske ribice u krilo jedinospaćenosne, rimokatoličke crkve.

Zato molimo Gospodina svoje svete i katoličke crkve, da svoga naměstnika, učenoga, mudroga i svetoga Lava XIII. nam čuva, krèpi i brani proti svim neprijateljem.

Amen.

Digitized by Google

ZA V. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě pravednosti.. Prva pravednost je farisejska; druga pako, krštjanska.

I.

Prvu, pravednost farisejsku prip. sv. V: „Ako vaša pravednost nebude obilnija od književničke i farisejske, nećete ući u nebesko kraljestvo. Čuli ste, kako je bilo kazano starim: neubij; a tko ubije, kriv će biti sudu.“

Pravednik žive uslěd věre, bezgrešno i krepostno. Fariseji nevěrujući u Isusa nemogahu biti pravični i sveti. Njihovi naučitelji, književnici, zveckajući praporci, izopačivahu Mojsijin ćudorednik. Farisejska krěpost bijaše prazno ime. Nekoji medju njimi pomagahu siromahe i moljahu ulicami, da prime ljudsku pohvalu te plaću. Precědjahu komarce, da se neopogane; osvetiti te se bahato ponašati smatrahu malenkoštju. U blagdan ozdraviti bolnika se sablažnjivahu; dopuštahu pako izvući pala vola iz jame.

Bezzakonja svoja sa žilami izkorenuti te se popraviti nehotjahu na mnogobrojne Isusove opomene. Kojekako, spoljasno i na oko vršahu laglje zapovědi. Bijahu grobovi uběleni te lažisvetci. Rěčju: izpunjahu mrtvo slovo zakona, ne njegov živi duh. Radi česa učověčena Rěč ih oštro karaše, a njihovu pravednost javno zabacivaše.

Digitized by Google

Tako zabacuje naše, novo farisejsko ponašanje, što smo izvanjski te imenom krštjani. Istina, tečemo u svetac sv. maši te molimo: nù neprodjemo se kletve. Godimice se izpovědamo; nù lahko se povratjamo staromu kvascu te se žilovito nepoboljšavamo.

II.

Drugu, krštjansku pravednost prip. sv. V: „Ja vam pako kažem: svaki koj se srdi na svoga brata, kriv će biti sudu. A koj reče svomu bratu: raka, kriv će biti saboru; a koj reče: budalo, kriv će biti paklenskomu ognju.“

Isus ćudorednu, Mojsijinu nauku nadopunjuje za krštjane. Navodi jedan njezin slučaj, gdě srditi se bez ljubavi do izkrnjega zabranjuje. U srdžbi pako se razdražiti te udariti u neuljudne i uvrědive prizive podvrgava Izus kô ubojicu, prem nelije ničigove krvi, smrtnoj kazni. Jedino ljubav dopušta nekoliko oduška srdžbi proti grěhu, što je u grešniku. Stoga bogoljubac gleda odstraniti opačinu, kô što se odstranuje pokvarena žilčina iz zlatne posude, dočim se ova nježno štedi.

Evo primèra! Naž tihi Učitelj těra iz hrama měnjače i drugom prilikom imenuje gadovi, zmijinimi porodi, fariseje. Drugčije ovi postupaju. Jednom pizmeni dovedu predanj ženu uhvaćenu u preljubi. Za to nedělo propisuje Mojsijin zakonik kamenovanje. Isus pako svoju svetu gorljivost prama preljubnici zasladjuje blagostivoštju i spoznanjem ljudske slaboće.

Digitized by Google

Zato im veli: koj je medju vami bez grêha, neka najprije baci kamen na nju. I pobravši se jedan za drugim ostane Isus te joj reče: gdě su oni što te tužahu? Nijedan te neosudi? A ona reče: nijedan, Gospodine! A Isus joj uzvrati: ni ja te neosudjujem; idi, i odsele više negrêši.

Poganin mudrac u ovom pogledu učaše kratko te naravski: čovêče, neskratjuj si gnêvom života: suztezi te uzdrži se!

Krštjaninu pako zapovêda Isus: tvomu srdcu davam milostivije vode, negoli starožidovskomu, da gasiš oganj, što ga u njem nosiš, i proti nerazložnoj životinji. Tajna ti budi umêća svojim ognjenim ostanom zaslužno gospodariti, da nigdar bezbožno negoriš niti ikoga neobuzdanim jezikom užežeš. Ti pako užežen te uvrêdjen i od svoga mladjega brata radi mene meni žrtvujdeš najmiliju žrtvu svetoga pomirenja.

Zato u dušnoj jezgri izvršujmo krštjansku pravednost odložeći unutrnji oganj proti bratu, želimo li ući u nebesko kraljestvo.

Amen.

ZA VI. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje troje osoblje. Prvo osoblje je gladno ljudstvo; drugo, ljubezni Isus; tretje pako, dvoreći učenici.

Digitized by Google

I.

Prvo osoblje, gladno ljudstvo, prip. sv. V: Kad bijaše mnogo ljudstva uz Isusa i neimadjahu šta bi založili, sazva učenike i reče im: Žao mi je ljudstva; jer eto već tri dana stoje uz mene, i neimaju čim da se založe; i ako ih na tašće razpustim doma, putem će iznemoći.“

Ljudstvo imadjaše velik glad božje rěči. Ona je potrebna hrana duši. Bog zapověda: hoćete li uči u věcni život, to obslužujte moje zapovědi. Kako ih bez njihova znanja obsluživati? Jedna preostaje. Ili na putu u nebo iznemoći te poginuti ili pako oduševljeno poslušati te se dobro naučiti rěči božjoj, da u nuždi poput trusa uztresa našim srdcem.

Grsti li se nam ona te neposlušamo li je postojano i željno, to je očit znak, da nismo božji preodabranici i da će i nas stići božja prětnja. A Isus ju oglasuje od prilike govoreć svojim poslanikom: ako vas tko neprimi niti posluša rěčih vaših, otresite prah s noguh vaših te obratite se drugamo. Zato sv. Jakov nam veli: odbacimo svaku nečistoću i suvišak zlobe, i sa krotkošću primimo božju rěč, što može spasti duše naše.

II.

Drugo osoblje, ljubeznoga Isusa, prip. sv. V: „I odgovoriše mu njegovi učenici. Odkuda će ih tko moći kruhom zasititi ovdě u pustoši? A on ih zapita:

Digitized by Google

koliko hlěbovah imate? A oni rekoše: sedam. I uzev sedam hlěbovah... dade si učenikom, da predstave."

Isus čudnovato nahrani oko četiri hiljade ljudih. Večkrat doskoči Židom u njihovih potrebah. Čim je bio on bolji, tim oni njemu gori, dok ga nisu naplatili križem.

Tako odvratjaju nekoji medju nami božja dobročinstva. Zemlja, nerazložna životinja nekako zahvaljuje trudu i pažnji svoga gospodara... Razložan pako stvor u harnu izkaživanju se snižuje.

Njegov stvoritelj i odkupitelj ipak neprestaje činiti čudesa spram njega. Što je svagdanji hlěb, što mu ga ne slučajno, nego providno zemlja za tělo rodi napram sedmerim otajstvenim hlěbovom za dušu? Nije li čudo, što on nazahvalnika trpi te uzdrži na pokoru? Nù čudo nad čudesi jest, prem je predviděo i našu neharnost, što radostno nam gladnim daje sebě živa uživati. Zato odgovarajmo sinovljòm zahvahvoštju njegovoj ljubavi, što nepozniva měre.

III.

Tretje osoblje, dvoreće učenike, prip. sv. V: „I predstaviše ljudstvu. I skupiše ulomakah, što ih bijaše preteklo, sedam košaricah."

Učenici druguju prijateljski s Isusom; na njegovu zapověd razdavaju hlěbove, a pretekle komade sakupljaju u košarice za potrebe svoje i inih. Radi toga oni su Isusovi prijatelji, razdělitelji i uzčuvatelji njegovih sv. otajstvah. A koji su učenički na-

Digitized by Google

slědnici do skončanja světa? Svetjenici i biškupi ujedinjeni s glavom, rimpapom.

Tako obće ovi s Isusom u svojih svagdanjih molitvah, najpaće u najuzvišenijoj molitvi sv. mise; lamaju hlěb njegove rěči te děle njegove milosti posvetjujući sa pet čudnovatih rěčih pšenični hlěb u njegovo istinsko Telo za hranu sebi i drugim.

Zato štujmo svetjenike kô Isusove naměstnike.te lomnike njegove rěči i Njega sama u presvetom Hlěbu.

Amen.

ZA VII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě opomene. Prva opomena: čuvajte se laživih učiteljah; druga pako: poznajte ih po plodu.

I.

Prvu opomenu, čuvajte se laživih učiteljah, prip. sv. V: „Čuvajte se laživih prorokah, što dolaze k vam u ovčjem odělu, a iznutra su grabežljivi vuci.“

Isus opominje, da poslušamo njegove učitelje, a ne onih, što nam se nametju pod kojom god izlikom, da nam sladko te gladko otmu věru, milost i nebo. Da mogu u tom uspěti, izvana pretvaraju se dobri kô nevini janjci. Znadu lukavo izkriviti u svoj prilog i smisao božje rěči poput djavla, da nas zavedu u bludnju.

Digitized by Google

Nemilije nego li jezikom pustoše novinstvom razpaljujući maštu k živinskim požudam. Njihove bezbožne te nečiste knjige se rado čitaju. Tko ih čita radi jezične lěpote; tko radi zvědljivosti, a mladjahni svět radi zabave. Tužan umišlja si ubrati kakvu ugodnu ružicu; nù ubere te savije u nědra guju, što ga svakojako tište, griže te umara, Koliko ih imade živih, što s te guje, se stide i jauču!

I našim mornarem davaju nekoja framašunska družtva u bezcěnu tobože dobre knjige; nù treba ih sa prezirom zabaciti kô otrov. Bijaše i rimskih carevah, što su dali uništiti nekoje satirične pěsme podkopajuće uz družtveno življenje i državu. Na propověd sv. Pavla sažgaše Efežani mnogo svojih čarovnih te praznověrnih knjigah. I sada uslěd svoga poslanstva imence zabranjuje sv. crkva kô dobra majka svojoj dětci čitanje te poslušanje poradnih spisah pod težkimi kaznimi, nežele li žalostno poginuti.

II.

Drugu opomenu, poznajte ih po plodu, prip. sv. V: Po njihovu plodu poznajte ih. Bere li se s trnja grožđje, ili s drača smokva?... Neće svaki, koj meni veli: Gospodine, Gospodine! ulězti u nebesko kraljestvo, nego koj vrši volju mojega otca, što je na nebesih, taj će ulězti u nebesko kraljestvo.“

U dobra krštjanina posve se skladaju misli, rěči s dobrimi děli. Po tih se pozniva čověka kô dobro drvo po njegovu plodu.

Digitized by Google

Evo vam medju neizbrojnimi samo jedno dobro drvo: sv. Serafinskoga Franja. U veliku stupnju vršaše krštjansku savršenost. Dvě su na světu najžeštje strasti: ljubav do tvari i oholost. Proti toj dvoglavoj ažđaji sv. Franjo do smrti svoje sam vojeva te razplodi dětcu, častnu malobratju, da i oni pod njegovimi pravili vojuju čineći poput njega plod věčnoga života.

Tko pravedno i pošteno neradi, zvuk njegovih rěčih mine bez povoljna utiska te do skora protěrati će gorke plodove svoje grabežljive naravi. Molimo Gospodina, da strast i korist nezagluši u nas, kô u cělih narodah, krvoželno urlikanje neobičajnih umovah i njihovih glasovah.

Pověst nam ih opisuje, što su ili izumeli nov věrozakon ili pako htěli Isusov popraviti. Medju prve navodimo samo jednu epohalnu neman: Muhameda.

Taj arapski prorok rodi se godine 571 po kristovom narodjenju u Meci. Svojim dopuštaše mnogoženstvo. Uměsto mudre božje promisli učaše slěpu sudbinu te zahtevaše, da svi poprime njegov krivi nauk. Železom te ognjem ga širaše. Zato pustošaše mnoge zemlje, navlastito svetu zemlju, a njezine stanovnike stranom ubijaše, stranom prodavaše u robove. Od njegovih slědbenikah, Turakah, što su osvojili Carigrad, stradahu mnogo u njihovoj bližini i naši pradědovi. Borahu se za krst častni, dočim su ini narodi uživali blagodati mira, zato rimski pape ih prozvaše krštjanskim predzidjem. Nekoji, da izběgnu turskomu krvoločtvu preseliše se u ove, istarske krajeve.

Digitized by Google

Eto u velike loša ploda lošijega drveta!

Želi tko biti dobrim drvetom, to nezadovoljuj se lišćem, da nebude proklet poput one smokve, što joj Isus reče: nerodila do věka!

Zato poslušajmo Isusove proroke plodeći dobar plod po njihovom nauku, želimo li naslěditi nebesko kraljestvo.

Amen.

ZA VIII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě sličnosti izmed nastojnikom i pokornikom. Prva sličnost je u karanju; druga pako, u osiguranju.

I.

Prvu sličnost izmed nastojnikom i pokornikom u karanju, prip. sv. V: „Neki čověk bijaše bogat imajući nastojnika; i ovaj pred njim bi ozloglašen, kanda mu je bio raztepô imetak. I on dozvav ga reče mu: Šta to čujem o tebi? Položi račun o svojem nastojničtvu: jere već nemožeš ostati nastojnikom. A nastojnik reče u sebi: Šta ću činiti, kad moj gospodar uzima mi nastojničtvo? Kopati nemogu, a prosjačiti se sramim.“

U otoj priče bogataš je Bog, a nastojnik svaki čověk. Sve što ovaj imade: dušu, telo, dětcu i ina

Digitized by Google

dobra nije njegova svojina, nego je povĕreno njegovoj brizi. Oko toga treba da brižljivo nastoji. Čim tko bolje upotrebi te božje darove, tim će laglje položiti račun na sudu i tim veća će biti njegova plaća na nebu. A neuporabi li ih na božju slavu i na svoj spas, to ga još sada dobri Bog nemilo po njegovoj savĕsti kara govoreći mu: razsipniče, s nastojničtva budeš do skora krenut te nenaviknut trudu dotĕran na prosjački štap.

Isto tako kara duševnost pokornika prema njegovoj službi predbacujući mu: otče, zanemario si dužnosti napram dĕtci; saborski poslaniče, dao si se podmititi; učenjače, širio si laž umĕsto istine; skrbniče, skrbio si za se, a ne za povĕrenu ti sirotčad!

Tvojim vapijućim grĕhom u nebo odgovara pretezka pokora. Nù ti privikô veselu i mehkoputnu življenju, a ne mučnu te duboku kopanju: trplĕnju, kako da žives sveto? Ti si malo ili nimalo mislio na molitve i na svetce; kako da te stid neubija uteći se tomu svetcu ili božjoj majci, da te preporuči svomu Sinku? A na sudu, gdĕ ti bude rečeno: položider račun, kako si živio, toliku milost nadaš si steći, gdĕ će jedva dobri uteći?

II.

Drugu sličnost izmed nastojnikom te pokornikom u osiguranju, prip. sv. V: „Prizvav redomice dužnike svoga gospodara reče prvomu: koliko si dužan mojemu gospodaru? A on odvrati: sto čabarah

Digitized by Google

ulja. I reče mu: uzmi svoju zadužnicu, sědi brže bolje, te zapiši petdeset. Po tom reče drugomu: a ti koliko si dužan? A on odgovori: sto stasah pšenice. Reče mu: uzmi svoje zadužno pismo, te žapiši osamdeset. I pohvali gospodar nepravičnoga nastojnika, kako je mudro udesio; jerbo sinovi ovoga světa mudriji su u svojoj vrsti od sinovah světla. I ja vam kažem: Činite si prijateljah nepravednim bogatstvom, eda, kad iznemožete, prime vas u věćne stanove."

Mudro i odlućno osigura nastojnik srećnu si budućnost stekav prijateljstvo u gospodarevih dužnikah. Naime obali im njihove dugove, da ga skinuta sa službe te u siromaštvu prime pod svoj krov.

Njegov pako gospodar pohvali njegovu mudrost, ne prěvaru, govoreći, da opaki znadu mudrije dostići svoju opaku svrhu nego li dobri, što se ili dadu zastrašiti od dobra puta ili pako na njem omlitave.

Isto tako ima pokornik obezběditi skora, věčna prebivališta, da nebude zadržan čistilištnimi mukami. Kako da si osigura? Da sasvim sada zadovolji za svoje grěhe božjoj pravici sticajući nepodpuna i podpuna prošćenja. Děli ih sv. Otac, rimpapa, kô mudri sluga. Njega postavi bogati Gospodar nad svojom družinom, da joj u potrebno vrěme otvara prebogata skladišta, puna uljem i pšenicom za manju cěnu. Napuniše ih svojom krvlju premnogi vitezovi, najpače sam Isus. I žnjih uzima věrni rimski nastojnik, te veli pokorniku: Za tvoj grěh dugueš sto godinah pokore u čistilištu; potrpiš li dragovoljno... ili učinišli

Digitized by Google

ovo..., uzmi zadužni list, te zapiši petdeset godinah pokore u čistilištu.

Dapače znaj, pokorniče, koliko putih izpovědèn te pričeštjen posětiš ovu plovansku crkvu dne 2. kolovoza, toliko podpunih iliti obilatih prošćenjah dobivaš kô da si hodočastio u Porcijunkulu. Medju svimi pokornimi děli ti propisujem, jesi li imućan, pomagati siromahe, svojim, bogatstvom, neznadem kako stečenim.

Napokon pamti: tko podpuna prošćenja, to neskončivo blago, primlje, biva skor dionik božjega prijateljstva.

Zato primljimo ih, želimo li odmah iza svoje smrti biti primljeni u věčne stanove.

Amen.

ZA IX. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje trostruku Isusovu ljubav. Prva Isusova ljubav je napram svojim neprijateljem; druga, napram crkvi; tretja pako, napram čověku glede mu uma i srdca.

I.

Prvu Isusovu ljubav napram neprijateljem, prip. sv. V: „Kad se približaše Isus Jerusalemu, ugleda grad i razplaka se nad njim te reče: Oh, kad biš i

Digitized by Google

ti spoznao, a naime ovoga ti dana tvoga, što je tebi za tvoje dobro, ali sada je skriveno pred tvojima očima! Jer tebe će zastići dnevi, kada će te tvoji dušmani obkopom zaokružiti i obkoliti, te odasvuda opasati; pa sa zemljom sravniti će tebe i dětcu tvoju, što su u tebi, i neće u tebi kamena nad kamenom ostaviti, jerbo nisi spoznao časa, kad si bio pohodjen."

Jerusalem, napučeni i bogati grad, snovaše bogoubojstvo. Predvideć ga Isus kô i njegovu pregrozovitu kaznu razplaka se nad njim. U njegovom plaču nazrěvamo ljubav napram svojim neprijateljem. Za nje i na krizu moljaše.

Isto tako plače Isus nad svakim grešnikom videć mu broj opačinah prepunim. Što bi ovaj imao činiti, da odgovori Isusovu plaču? Proći se grěha te nepočasiti niti časa, da oběručke neprihvati ponudjene mu milosti. Kašnje možda neće je imati. Jer na samrtnoj postelji će ga poput otvrdnutoga Jerusalema crni neprijatelji odasvuda stisnuti, razbiti mu tělesne sile, a dušu oboriti u věčni plač, jer nije se za vrěme obratio.

II.

Drugu Isusovu ljubav napram svojoj crkvi, prip. sv. V: I unišav u hram stade izgoniti prodavače u njem i kupce, govoreći im: Zapisano je: moja kuća jest kuća za molitvu; a vi ste ju pretvorili špiljom razbojničkom."

Prem je svemogi Bog gospodar ćitavoga světa, to si odabere za svoje prěstolje medju nami malo

Digitized by Google

městance. Posveti ga, da u njem obično dĕli svoje milosti. Na takovu městu treba da vlada tihoća i svetost, da se može pobožno te neraztrešeno moliti.

U dvorištu pako jerusalemskoga hrama nekoji prodavahu potrebne životinje za žrtve a drugi ih kupovahu. Umiljeni Isus razgnĕvi se, što su tako grdili njegov hram te ih bičem izgna.

Što zasluže oni kršćenici, što se u njegovoj crkvi, gdĕ je prisutan u presv. oltarskom Otajstvu, razgovaraju, smiju....?

Ako ovdĕ oskudĕva snažna desnica, da te obezčastitelje odždene, to će ih jamačno jednom znati odagnati Isus u razbojničku špilju.

III.

Tretju Isusovu ljubav napram čovĕku glede mu uma i srdca, prip. sv. V: „I on svaki dan učaše u hramu.“

Iztočni grĕh potamni čovĕku um, a pokvari srdce. Mudarci niti znadoše niti mogoše mu pomoći. Potreban mu bi božji nauk i lĕk. I zbilja ljubezni Isus mu ga donese. Učaše ga primĕrom i rĕčju. Razlagaše mu pučki te pričami svete, spasonosne istine ne malo sahtah tĕdnom, nego svaki dan u hramu, gdĕ je sve bilo udešeno, da mu uzbudi pamet, a užge srdce. Njegove vĕrske te ćudoredne istine uči sada naša, katolička crkva. Isus je predmet i primĕr, oko kojega se vrte svi njezini dokazi. Ona podupire sve znanosti i umĕtnosti, dapače ih sama očuva u

Digitized by Google

srednjem věku; nù najvećma želi, da se njezini vernici uče svetačkoj znanosti, od koje im odvisi věčnost.

Zato ako smo grešnici uzljubimo ljubeznoga Isusa, pristojno se ponašajući u njegovoj crkvi, a pažljivo poslušajući njegove potrebne učitelje, želimo li unići u njegovu nebesku kuću.

Amen.

ZA X. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk je oholost i protivna joj poniznost; drugi pako, njihova odnosna plaća.

I.

Prvi nauk, oholost, prip. sv. V: „Dva čověka uzadjoše u hram molit se; jedan Farisej, a drugi carinar. Farisej stojećke ovako se u sebi moljaše: Hvala ti, Bože, što nisam kanoti ostali ljudi: grabežljivci, nepravičnici, preljubnici, ili kano i ovaj carinar. Postim dva puta na tědan, dajem desetinu od svega, što imam.“

Farisej predstavlja ohola čověka. Njegovo spoljasno ponašanje kaže opaku unutrnju ćud. Pred samim Bogom, budi u crkvi, budi, kada ga svetjenik bolniku nosi, nekleca. Visoko i preozbiljno, kô da je na glumištu, diže glavu. Ujegovo govorenje je tudje kudjenje te nemilostivo odsudjenje. Ista molitva mu je hvastanje,

Digitized by Google

što Boga čini ljutita, a ne milostiva. Njegovi nazori o verskih načelih su sasvim krivi. Nepriznava svojih manah nego nabraja prividna dobra dela. Što mu koristi, da postom kroti tělo, a ne duha? Plaća li desetinu od onoga, što uživa, to nedaje od svoga, jer sve, što ima, je božje.

Oholosti protivnu poniznost prip. sv. V: „Carinar pako izdaleka stojeć nehtijaše ni očijuh k nebu uzdići, nego gruhaše se u prsa govoreć: Bože, budi milostiv meni grešniku.“

U carinara nazrěvamo ponizna čověka. Nigdě netraži odlična mesta. Priklonito je njegovo držanje. Pogled mu je blag. Zla ni nemisli, ni govori ob ikom. Svih jednako štuje i ljubi. Sebe pako scěni najvećim grešnikom. Izvanjski kaže, da grěšan zasluži biti tučen, zato se udara u prsa, a směrno moli Boga, da mu milostivo oprosti grěhe.

II.

Drugi nauk, njihovu odnosnu plaću, prip. sv. V: „Kažem vam: ovaj sadje u svoju kuću opravdan, a ne onaj; jer svaki, koj sebe uzvisuje, biti će ponižen, a koj sebe ponižuje, uzvišen.“

Bog usliša carinara. Izlazi iz crkve sa svoga podpunoga skrušenja pomilovan te opravdan. Ne tako oholi Farisej, jer tko se podiže, bude ponižen.

Pověst, učiteljica, nam donosi neizbrojne priměre, što dokazuju tu istinu. Navodim nekoje poznatije.

Mnogi andjeli htědoše utvrditi prěstô na nebu jednak božjemu; nù sv. Michael nadandjel ih strmo-

Digitized by Google

glavi u věčne ponore. Čim su naši praroditelji pohlepili se uzdići, da im se otvore oči, navukoše si premnoge telesne i duševne nemire i jade. Čim je prisvojio kralj Antiok božansku čast, pomizi ga grda bolest, tako da su ga črvi izgrizli.

Sasvim druga je plaća poniznu čověku. Okrom što imade na ovome světu mirno srdce, mnoge utěhe i milosti, to ga čeka slavno te rajsko uzvišenje.

Najjasniji primer dade nam ponizna kćerca sv. Joakima i sv. Ane. Marija bijaše tiha i čedna. Njezinu čednost dokazuje zahvalna joj pěsan: „Uzveliča.“ Radi njezinih krepostih odabra ju od věka presv. Trojstvo za majku učověčene Rěči, uzvisi ju nad nebeskimi gradjani te ju pozdravi njihovom kraljicom.

Zato budimo uvěk čedni te ponizni, osobito u molitvi, neoslanjajući se niti na svoja dobra děla, želimo li biti opravdani te uzvišeni u nebu.

Amen.

ZA XI. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri okolnosti. Prva okolnost: gluhoněm je prilika utvrdnuta grešnika; druga, drugi mole za njegovo obratjenje; tretja pako, nad njegovim obratjenjem se raduju nebesčani.

I.

Prvu okolnost gluhoněm prilikuje utvrdnuta grešnika, prip. sv. V: „I dovedu k njemu gluha i něma.“

Digitized by Google

Nesretno je stanje gluhonèma čovèka. Nečuje tudjih rèčih niti svojih neprijavljuje. Žalostnije pako je stanje utvrdnuta grešnika. Naravska gluhost spaja se s nèmošću i u dušcvnom obziru.

Gluh grešnik neće čuti božjih rèčih niti pozivah; neposluša savètah ni prijateljah ni propovèdnikah polag prorokove: karaj ga, to neće te htèti razumèti: začepljene bo su njegove uši.

Isto tako nèm grèšnik govori o koječem; nù pitati ni govoriti neće o božjih stvarih, o strahovitom sudu i o večnih nagradah. Zato samo neobičajna milost može ga sa svoga mrtvila probuditi.

II.

Drugu okolnost, drugi mole za njegovo obratjenje, prip. sv. V: „I moljahu ga, da nanj ruku položi. I uzamši ga on iz naroda na samo, vrže mu svoje prste u uši i pljuvačkom doděnu mu se jezika, pak pogledav na nebo, uzdahnu i reče mu: Efeta, to jest: otvori se. I udilj uši mu se otvoriše i razveza mu se uzao na jeziku, i govoraše dobro.“

Gluhonèmac nemože si pomoći. Zanj mole božji prijatelji, osobito prebl. dèvica Marija. Njihove molitve čine, da Isus mu zatvorene uši otvori, a ošušeni jezik slinom dotakne, te da nad njim uzdahne kô nad četverodnevnim Lazarom. Ti vidljivi, uzvišeni obredi predočuju nam unutrnje čudo božje milosti.

Milost čini grešnika odalečiti se od svèta, da počme misliti na svoje grèhe, pripravan ih povèdati

Digitized by Google

najboljemu i najskrovitijemu prijatelju. U svojem razmišljanju uzdiše: jaoh meni gluhorji, što sam do sada mučao!

Zatim mu milost razrěši zauzlani jezik, da progovori kako valja, nebědeć ikoga, ni nenazivljuć lakomost štednjom, oholost značajnošću, a nebrigu za svoje domaće i podložne, tihošću. Negovori dobro samo ustnama: otče, žao mi je, što sam predragoga Boga uvrědio, — nego gorčinom svoga srdca. Tek tada čuje od božjega naměstnika čudotvorni ephphetha, da su iz njega izběgli nečisti duhovi, što su mu bili uši začepili, a jezik zauzlali.

III.

Tretju okolnost, radi njegovoga obratjenja hvale nebesčani Boga, prip. sv. V: „I zapovědi im, da nikomu nekazuju. Nu što im on više zabranjivaše, to ga oni većma razglašivahu i tim većma se divljahu govoreći: Dobro je sve učinio: i gluhe je učinio, da čuju, i něme, da govore.“

Sveznaduć Dobročinitelj uklanja se hvali i slavi te prěti ljudem, da neka se uzdrže zahvalna i vesela razglašivanja nad progovornikom. Ali oti neće, da šute.

Isto tako plivaju u velikoj radosti nebesčani radi grešnikova obratjenja. Svoje radosti nemogu tajati nego potrebno iz goruće ljubavi razlěgaju se nebom milezvučni, bezkonačni im glasovi: raduj se zemljo, veseli se nebo! Eto k nam dolazi obratjenik sa sužanjstva u slobodu, s tmine u světlost, s plača u

Digitized by Google

veselje. Čast i slava Isusu u vèke vèkovah, što čini u svojoj crkvi gluhe čuti, a mutave govoriti!

Zato jestli koj gluhoněm medju nami, to svi molimo Isusa, da ga obrati te razveseli nebo.

Amen.

ZA XII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri nauka. Prvi nauk: věra je predragocěn dar; drugi, očituje se ljubavlju napram Bogu i ljudem; tretji pako, njezin ovršitelj zaslužuje ime iskrnjega.

I.

Prvi nauk, věra je predragocěn dar, prip. sv. V: Blago ti očima, koje vide, što vi vidite. Velim bo vam, da mnogi proroci i kraljevi poželiše viděti, što vi vidite, te nevidiše, i ćuti, što vi čujete, te nečuše.“

Svetni bijahu Isusovi učenici, što su mogli š njim obćiti, njegova čudesa viděti te od njega čuti nauk. Nu nismo manje sretni ni mi, što nam se je Isus dostojao sama sebe ostaviti u presv. Otajstvu, da ga možemo vèrskima očima ne samo viděti, nego i uživati, te njegovu neokaljanu nauku slušati.

Njegova věra je podloga našemu opravdanju. Ona čini, da se mi brojimo medju ugladjene te uljudbene narode. Bez věre neima poniznosti nit ikakve krě-

Digitized by Google

posti. Medju ovimi pako diči njezine slědbenike čistoća, što ih izjednačuje andjělom. Od mesa su; al po mesu nežive, nego vode nadzemaljski, andjeoski život, da uzmognu na věke gledati prečistoga Jaganjca.

II.

Drugi nauk, věra se očituje ljubavlju napram Bogu i ljudem, prip. sv. V: „Neki u zakonu věštak reče: Učitelju, što mi je činiti, da se dostanem věčnoga života?... A on mu odgovori: Ljubi Gospodina Boga svoga svim ti srdcem, i svom ti dušom, i svom ti snagom, i svim ti mišljenjem; a iskrnjega svoga kako sam sebe.“

Věra je dobrotvorna te osvaja nutrnjega i vanjskoga čověka. Bog mu zapověda, da srdca za se stvorena nedeli š njegovim stvorom. Veli mu: neka ne moli samo, nego neka za njegovu ljubav i slavu radi sborom i tvorom sve i u svih odnošajih, činilo mu še to tegotnim i beznopěšnim. Naročito valja mu u ovo ustavno doba vršiti svoje izborne dužnosti, eda mu, u koliko je možno, gospodare dobri katolici.

Sa zapovědju božje ljubavi spojena je i ona iskrnjega. Ovu tumači ovako Isus: Učini drugomu, što biš rad, da tebi drugi učini; a nečini drugomu, što nebiš rad, da tebi drugi nečini. Da uzslěde ljudi taj božanski nauk, to bi zavladao medju njimi mir i bi laglje dostali se věčnoga života.

III.

Tretji nauk, ovršitelj vere zaslužuje ime iskrnjega, prip. sv. V: Neki čověk silažaše... i naměri se na

Digitized by Google

razbojnike, što ga ostaviše na pole mrtva. Sluči se pako, da je istim putem silazio neki svetjenik, što viděv ga prodje mimo. Tako neki crkvenjak opaziv ga prodje mimo. A neki Samaritanac ugledav ga dožali mu se. Pak zavi mu rane, i zali uljem i vinom; i posadiv ga na svoje kljuse dovede ga u gostionicu i zanj se pobrinu. I dva dinara... gostioničaru reče: Prigledaj ga, i štogod suviše potrošiš, nadoknaditi ću ti na povratku.“

Židovi i Samaritanci mržahu se radi věrozakonskih stvarih na smrt. To ipak Samaritanac viděv na pola mrtva Židova zaboravi mržnju, nadvlada predsude svoga odgoja te se ganu na milosrdje. Savěst mu govoraše: eto, tvoj neprijatelj, možda otac pobožnoj obitelji stenje u krvi. Njegova nesreća može te stići. Budi mu čověkoljubom; dapače uslěd božje zapovědi skrbi bratski zanj i po svom odlazku!

Savěst pako Židovu sboraše: gle, tvoj nečověčni svetjenik i nemili crkvenjak prodjoše mimo tebe. To su ti oni, što te učahu božjoj věri, da se ima nevoljniku dobročiniti. Nů nehtědoše ti nikako pomoći te dadoše prežalostan primĕr o ljubavi iskrnjega!

Ali naš svetjenik do věka po redu Mekisedekovu kô milosrdni Samaritanac vanredno sažali se prvomu čověku, što su ga uhvatili nečisti razbojnici. Svojom krvlju Isus mu izvida rane, zali ih svojom milošću te ga ranjena predade crkvi, da se zanj brine.

Zato očitujmo i mi mogućimi dobrotvorstvi svoju věru, želimo li zaslužiti ime iskrnjega te biti sretni.

Amen.

Digitized by Google

ZA XIII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri nauka. Prvi nauk je božja dobrota: drugi, nagrada posluha; tretji pako, židovska nezahvalnost.

I.

Prvi nauk, božju dobrotu, prip. sv. V: „I na ulazku u neko selo udesiše ga deset gubavacah, što se izdaleka ustaviše, te glas podigoše govoreći: Isuse učitelju, smiluj nam se!“

Kud. god je Isus prolazio, svuda bez razlike dobročinjaše těšeć siromahe, a ozdravljajuć bolnike. Moisijev zakon poučno i razložno odlučivaše gubavce od ljudskoga družtva š njihove prilěpljive bolesti. To ipak oni dočuše za Isusovu dobrotu i vlast te ga glasno moljahu ovako: Isuse, daj nas pomozi te ozdravi!

Bog ukazivaše, svoju dobrotu napram malahnoj detci, grleć ju te blagosloveć, i napram odraslim ljudem, navlastito napram svojim učenikom. Ukazuje ju i napram nam, pak bili mi duševni gubavci te prekršitelji njegovih deset zapovědih. I nas trpi te očekiša na pokoru.

Vanredno pokaza svoju dobrotu narediv svetotajstva, a osobito svoje presv. Tělo za našu piću. Jedali odgovarajući njegovoj dobroti podnosimo bez

Digitized by Google

tužbe tuge svoga života? Svetci radostno ih podnoseći govorahu u svojih uznosih: Božanski Učitelju i u trpljenju, neprista se tebi pretežkoga križa nositi, nego nam gubavcem!

II.

Drugi nauk, nagrada posluha, prip. sv. V: „Kako ih on ugleda, reče: Idite, pokažite se svećenikom. I dogodi se, dok idjahu onamo, postadoše čisti."

Gubavci Isusovoj rěči věruju. Njegovu zapověd bezodvlačno poslušaju. Njihov posluh je naplatjen podpunim ozdravljenjem. Zato na putu opaziše se očištjeni svojih gubah.

Blaženi, što bez krzmanja te veselo vrše božje zapovědi, jer na věke neće se postiděti! O njih Isus izreče ove radostne rěči: ono mi je otac i majka, tko čini volju nebeskoga otca.

Ali sadanji krštjani neposlušaju Boga u njegovih sv. zapovědih, pak im ide naopako i na ovome světu. Težko ih tare sad suša; sad grad, sad kratelj....

Svetci vršahu božju volju i u najmanjih stvarih te sebe i sve svoje joj podredjivahu i žrtvovahu govoreći: Dobri Bože, evo ti mene; evo ti dětce mi i žene; činider s nami, što god ti je drago!

III.

Tretji nauk, židovsku nezahvalnost, prip. sv. V: „A jedan izmed njih opaziv, da je očišćen vrati se, slaveć Boga iz puna glasa, i pade mu ničice pred

Digitized by Google

noge hvalu uzdajući; i otaj bijaše Samaritanac. A Isus odgovoriv reče: Nisu li desetorica očišćena? pa gdě su ih devetorica? Nije se našô, koj bi se vratio, i Boga proslavio, izim ovoga inostranca. I reče njemu: Ustani se, podji; tvoja ti je věra pomogla.“

Jedini inoplemenac, Samaritanac, iskreno se Isusu zahvali na ozdravljenju. Tu svetu dužnost proizvede njegova ljubav do Isusa. Ali on mu ju uzvrati. Razsvětli ga do tad tudjina njegove milosti, tako da sa svojih grěhovah sakrušen je od njega uzčuo: tvoja věra te spasi!

Devetorica očišćenih Židah nezahvali se Isusu. Svaki dobrotvorac uvrědi se nad crnom nezahvalnošću. Rěć bi da ju Bog nekako kara i u nerazložitih životinjah. Zabrani bo, da mu se pali crni gavran neharnik, što se nije povratio Noi u kovčeg navěstit, je li opala voda sa zemlje. Nu zahvalni golub se povrati te donese po drugi put u kljunu maslinovu grančicu sa zelenin lišćem u znak, da je voda odstupila. Zato dostoja se Duh sv. na Jordanu nad Isusom lebditi u njegovoj prilici.

Bog stvori nas i dade nam, što imademo, pak odgovaramo mi ujegovoj svrsi? Je da li se zahvaljujemo za ono žita i pšenice, što smo sakupili; za ono grožđja, što ćemo ga utrgati? Je da li mu sa srdcem svedjer za primljena dobročinstva pěvamo „Tebe Boga hvalimo?“

Svetci pako mu se veoma zahvaljivahu. Pomislimo samo na prebl. děvicu Mariju. Kako se ona razli

Digitized by Google

u hvale uzdavanja, kad je joj bilo navěšćeno otajstvo njezinoga materinstva, gdě joj je veliki Bog velika čudesa za nas učinio!

Amen.

ZA XIV. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva zla. Prvo zlo je prekoredna pohlepnja za bogatstvom; drugo pako, prekoredna pohlepnja za branom i oděćom.

I.

Prvo zlo, prkorednu pohlepnju za bogatstvom, prip. sv. V: „Nitko nemože dva gospodara dvoriti; jer ili će na jednoga zamrziti, drugoga obljubiti; ili će uz jednoga prianjati, a drugoga prezirati. Nemožete služiti Bogu i bogatstvu.“

Isusov vojnik cělovito vojuje pod božjim barjakom, netražeć jednim okom neba, a drugim bogatstvo. Ima li ga rodom ili srećom, to neka neulaže si srdca niti neka se unj nezakapa kô krt u zemlju. Bogastvoljubac pako je podložan mnogim pogibeljim. O njem veli božja rěč: laglje je velbludu proći kroz iglene uši nego li njemu u kraljestvo.

S druge strane mnogo se hvali siromah, što Bogu odrěšito i sa cělim srdcem služi u siromaštvu. Njegovo prividne trpljenje i bogoslužénje nije ino nego

Digitized by Google

radostno gospodovanje. Zato osiromašiše svi blaženici; sam Bogočovĕk dostoja se siromaški ol siromašice poroditi. A i nam se poglavito zapovĕda, da si načinimo blaga nepomanjkava na nĕbesih, gdĕ se lupež neprikučuje, i moljac netroši.

Ako možeš, rado daj milostinju, da ti se nepripeli kô u paklu bogatcu. Ovaj mućeć se u plamenu vikaše: otče Abrahame! smiluj mi se, pošlji Lazara, neka umoči u vodu vrh svoga prsta, da mi razhladi jezik. Ali Abrahm mu odvrati: sinko! opomeni se, da si ti primio svoja dobra u svome životu, gosteć se svaki dan gospodski, i Lazar opet zla, želeć sav gnojav nasititi se mrvami, što su ti padale sa stola; sada se pako on tĕši, a ti se mučiš.

II.

Drugi grĕh, prekorednu pohlepnju za hranom i oděćom, prip. sv. V: „Nestarajte se za svoj život, čim ćete se hraniti.... Zar nije život više nego hrana, i tĕlo više neg' odĕlo?

Pogledajte na ptice pod nebom .. Niste li mnogo vrednije od njih?

Pa tko je medju vami, da može uza svu brigu nadodati k svomu stasu jedan lakat?

Razmatrajte ljiljane u polju... Ako pako travu Bog tako oděva, kako neće više vas, malovĕrni?

Nepečalite se... Šta ćemo jesti... Jerbo za svim otim pogani teže. Težite indi prvo svega za božjim

Digitized by Google

kraljestvom i za njegovom pravdom, pa će vam se sve oto dodati.“

Isus odvratja svoje slědbenike od pretěvane brige za vremenitim dobrom ovoga světa. Njegova bo mudra promisao iliti providnost bdije nad njimi i nad inimi stvorovi kô majka nad svojim mezimčetom, da se sasvim mogu u nju pouzdati. Lěpo te peterostruko ju dokazuje te opisuje.

Kô što je Bog dao ljudem život, tako ga im do svoje volje uzdržava zdravljem, hranom i oděćom. Svemogi otčinski skrbi za nje, što zavise od njega tako, da po sebi nemogu ničesa učiniti, a kamo li što namaknuti si uzrastu. Hrani i ptice nezaboravljajuć ni najmanje travke te prekrasno oděvajuć poljsko cvětje, da onako nije bio oděven niti bogati kralj Salamon.

Prav krštjanin čeka ne od slučaja svojim potrebam pomoć, nego od Boga uz uměrenu skrb te uz razložan rad i trud. Prem su se ljudi razvili te napredovali izumivši mnoge strojeve i mnoga obćila kopnom i morem, to ipak čujemo širom světa jauk poevemašnjega siromaštva. Zašto? Jerbo nezasitljiv je u čověka glad za bogatstvom i za užitkom.

Zato mi putnici krepostnim siromaštvom težimo za jednom jedincatom stvarju, naime, za božjim kraljestvom.

Amen.

Digitized by Google

ZA XV. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk je duševan mrtvac; drugi pako, njegovo uzkrisenje.

I.

Prvi nauk, duševna mrtvaca, prip. sv. V: „Idjaše Isus u varaš po imenu Naim, i š njim idjahu njegovi učenici i veliko množtvo světa. I kad bijaše blizu varoških vratah, eto, gdě iznošahu mrtvaca, jedinca u svoje majke, i ota bijaše udovica, te ju pratijaše sila varošanah.“

Mrtvac je čověk, kad ga zapusti duša. Isto tako govorimo, da je čověk pred Bogom mrtav, kad izrene božju ljubav iz duše. Kada to čini? Kada podpuno te svojevoljno odpade od Boga velikim grěhom. Nije li podpuno to svojevoljno prestupio božje ili crkvene zapovědi, taj prestupak nazivljemo malim iliti lahkodpustljivim grěhom. Nu valjade ga izběgavati, prem i malo vrědja božansko Veličanstvo.

Svaki težko grěšec ustaje buntovnički, oholo i nezahvalno proti svomu Gospodaru te lomi krstni zavět. Grěhom ubija si dušu, otimlje joj krasotu te ju liši njezinih prvanjih zaslugah. U njezinu mrtvilu učinjena dobra děla, bila ona i mučenička, istom miču Boga na pomilovanje; nu nisu joj zaprijeta te zapisana u životnoj knjigi.

Digitized by Google

Kô što oluja i grâd potuče, razori te opustoši bujne usêve i vinograde, tako ogoli, izruži te uništi grêh dušu. Mi niti s daleka nepogledavši u kakvu afričku pustaru se sgražamo, kad nam se rišu njezine strahote, gdê nečuješ nego razlik urlik divlje zvêradi, a nevidiš stabalca niti zelene travice. Zar da nas neuzdrma glas božje vêre, što nas nepobitno uvêrava, da je strahovitija duševna pustara, gdê se legu te prebivaju bêsni duhovi? Duša u njihovoj vlasti poražena čeka kô predmet božje srdžbe, da bude iznešena te ukopana u žeravi vêčnih plamovah, neustane li se još za života.

II.

Drugi nauk, njegovo uzkrisenje, prip. sv. V: „I kada ju vidê Gospodin, požali ju milosrdno i reče joj: Nemoj plakati! Pak pnstupiv dotaknu se nosilah (a nosci se ustaviše), i reče: Mladenče, tebi velim: ustani se! I uzposadi se mrtvac, i poče govoriti. Pak predade ga on njegovoj materi. Sve ih pako strah spopade, ter uzveličahu Boga govoreći: Velik se prorok pojavio medju nami, i Bog je svoj narod pohodio.“

Koja je to majka, što plače za mrtvacem, za grešnikom? To vam je skrbna mat, sv. crkva, što ju sačinjavaju ne samo njezini zemaljski vêrnici, nego svete duše čistilištne i nebeske. Ota mat neprestano uzdiše, plače i moli, da se svim ljudem opere iztočni grêh; pak pade li nesrećno tko, da se ustane

Digitized by Google

trčeć u njezino krilo, kô što je naredio njezin Utemeljitelj. Isus sažalno joj veli: Neplači! ja ću ti mrtvaca na nevidljiv način dotaknuti te pozvati, tako da se ustane i postane novim, sv tim stvorom.

Kô što lêti blag dažd ozeleni izgorena polja te razveseli raztužena srdca, tako Isus porosi živom vodom grêšnu dušu, oživi joj prvanje, izgubljene plodove te predade ju svojoj crkvi.

Božja milost bi, što je obratila krivovêrnoga i nečistoga Avguština, jedinca u majke udove, sv. Monike. Koliko nije se ona naplakala i namolila, dok se nije spokorio! Bog usliša njezin plač te reče u milanskom hramu njezinomu Avguštinu: Mladiću, ustanise! Njegove spise razmišljajući obuzimlje i nas strah spasonosan te i mi hvalimo Boga govoreći: Sv. Avguštin ustade medju nami velik naučatelj o potrebnoj milosti, kojom Bog pohadja svoj narod.

Amen.

ZA XVI. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva nauka. Prvi nauk je nedèljno svetkovanje; drugi pako, grèh oholosti.

I.

Prvi nauk, nedèljno svetkovanje prip. sv. V: „Zadje Isus u subotu u kuću nekomu farisejskomu

Digitized by Google

poglavici založit kruha, i oni motrahu nanj. Kad eto ti pred njim neki čovèk u vodenoj bolesti. I uze Isus govoriti vèštakom u zakonu i farisejem te reče: Je li slobodno lèčiti u subotu? A oni zamuknuše. On pako dotaknu ga se, ozdravi ga i odpusti. Pa im progovori i reče: Tko od vas, da mu magarac ili vol pade u zdenac, neizvuče ga odmah u subotu? I nemogahu mu odgovoriti.“

Židovi svetjahu subotu; mi pako krštjani počivamo te nedèlamo nedèljom. Farisejski pisci mišljahu, da nije u njihovoj suboti slobodno činiti niti dèlah ljubavi. Zato pravično ih Isus prekoravaše govoreći: pade li vam u subotu živina u bunar, to se nežacate je izvaditi. A zašto? Jer je vaša korist. A želite, da ja nečinim čuda te neizlèčim bolnika, eto me moleća, u subotu iz tobožnje pobožnosti, da zadovoljim vašoj lažisvetosti?

Ako je dao kamenovati Mojsij čovèka, što je drvario u subotu, zar nezasluže kazni oni krštjani, što umèsto doći k sv. misi i božjoj popoldanjoj službi ludo dangube nedèlje i blagdane u proždrljivosti i u igrah?

Prvašnji pako krštjani sprovadjahu ih u nauku u molitva i u lamanju kruha. Isto tako potrebno je, da vi učite božjemu strahu nedèljami svoju dètcu, tim većma, što ste bez učionah; da š njimi molite te se izpovèdate i pričeštjujete.

Prorok Jeremija proricajuć Židovom sedamdesetgodišnje sužanjstvo reče: Vi ćete vidèti Babilonce,

Digitized by Google

gdě se klanjahu krivim bogovom te nečaste vaših subotah i blagdanah; nu vi nepodjite za njimi. Isto tako i ja vam velim: vi vidite, kako mnogi posluju neděljami i inimi zapovědanimi svetkovinami; nu vi ih neslědite, eda vam Gospodin uděli zemaljsku rosu i nebeski blagoslov.

II.

Drugi nauk, grěh oholosti, prip. sv. V: „Reče pako i zazvanikom priču, opaziv kako izabirahu stolce oko začelja, veleći im: Kada si zazvan na pir, neposadi se u začelje, da možda nije zazvan tko poštovaniji od tebe i njega, da ti nereče: Odstupi město ovomu; te ti tada da zasramljen zauzeti imaš poslědnje město. Nego... eda ti reče: Prijatelju, pomakni se više. Jerbo koj god se uzvisuje, bit će ponižen, a koj se ponizuje, uzvišen.“

Malo koj grěh je tako mrzak i oduran kô što je oholost. Ukazuje se u nošnji, u hodu i u govoru. Isus uči Židove poniznu ponašanju i za gostbe, neće li biti kadkad zasramljeni. Njegov nauk proti oholosti od srdca odabravamo. U onoj poznatoj nam borbi med Davidom i Goljatom naša sućut je za Davida. O divu Filistejinu rečemo: běše ti poniznu biti! Ti si izazivao te se prezirno rugao sa pastirčetom Davidom, očito mu govoreći: Pseto, hodi amo, da napitam ptice grabilice tvojim mesom!

Niti nagla smrt nas tužno nedira onoga bogatća, što nije znao kamo sabrati preobilne si lětine. Pak

Digitized by Google

sam u sebi dopadno bez Boga računaše ovako: Eto, dušo, ti je mnogo na mnoge godine urodilo: počivaj, jedi, pij, veseli se! Umèsto bahato te bezumno graditi te širiti svoje žitnice bèše mu blagodariti siromahe te se bogatiti u Boga!

Kô što vodena bolest nabrekne čovèku tělo, tako nadune te napuhne mu oholost njegov duh, tim više, ako ima zemaljskih dobarah te ih lakomo čuva. Sv. Bernard predlaže oholici za njegov lèk na razmišljanje tri pitanja. Prvo pitanje: Oholče, što si bio, drugo, što si; a tretje, što će o tebi biti?

Zato razmišljajući te poznivajući svoje ništavilo molimo i mi milostivoga Isusa poput čovèka u vodenoj bolesti, eda nam bolnim izlèči duhovnu nadutost. *Amen.*

ZA XVII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva pitanja. Prvo pitanje je farisejsko; drugo pako, Isusovo.

I.

Prvo pitanje farisejsko prip. sv. V: „Učitelju, koja je najveća zapovèd u zakonu? Reče mu Isus: Ljubi Gospodina Boga svoga svim ti srdcem, svom ti dušom, i svom ti mišlju. Oto je najveća i prva zapovèd. A druga otoj nalična jest: Ljubi svoga iskrn-

Digitized by Google

jega kano sam sebe. Ob ovima dvěma zapovědima visi sav zakon i proroci.“

Židovi imahu preko tri sto zapovědih. U njihovu obsluživanju mnogi tražahu svoj spas i duševni mir. U ovom proći jedan dan smatrahu sladje nego hiljadu danah boraviti u grěšnih stanovih. Svoje dužnosti božjom pomoću radostno i ponosno vršahu.

Medju njimi bijaše i takovih ljudih, Saducejah, što nisu se nimalo brinuli za Mojsijev zakon. Življahu za to, da se naužívaju slastih ovoga světa. Da im duševnost nesmeta, někahu neumrlost duše i uzkrsnutje mrtvih.

Oholi pako Fariseji obsluživahu slovo zakona, ne njegov duh. Věrovahu više rěčim svojih uglednijih učiteljah nego li božjim. Rado se prepirahu o tumačenje zapověstih. Zato u njihovo ime predloži zloban zakonoznanac pitanje Isusu: koja je najveća zapověd?

Ali božja Premudrost se nesmuti, bez oklevanja označi dvě glavne zapovědi staroga i novoga zavěta veleć mu od prilike: nada sve i živo izabiruj (= de + eliges) u svem Boga, tako da rado nanj misliš, u njegovu slavu davaš te trpiš zanj i istu smrt nego da ga uvrědiš. Zatim, kô što su i proroci učili, činom zasvědočuj poradi njega i svoju ljubav napram iskrnjemu.

II.

Drugo pitanje Isusovo prip. sv. V: „Šta vam se čini od krista? čiji li je sin? Odvratiše mu: Davidov.

Digitized by Google

Reče im on: Kako dakle ga David po Duhu nazivlje Gospodinom, veleći: Reče Gospodin mojemu Gospodinu: Sèdi mi ob desnu, dok dušmane tvoje položim za podnožje tvojima nogama? Ako ga indi David zove Gospodinom, kako mu je sinom?“

Židovi smatrahu Isusa za puka čovèka iz Davidove loze, a ne za obećanoga im Spasitelja svèta, što će ga u mukah priznati Gospodinom svi neprijatelji. S toga oni na njegovo pitanje u debelu stidu mukom umukoše, te mu se neosudiše odgovoriti.

Isto tako bijahu ušutkani te zaštiděni novi Židovi poznijih vèkovah.

Napominjem cara Julijana, Odmetnika. Htède sam pokazati, da se može krèpostno živèti bez vère. Crkvam oduze imanja, da tobože olahkša njezinim posèdnikom put u nebo. Krštjanom zatvori učione, eda ostanu tupavci, jer věra zadostuje, a znanje oholi. Isusovo proročtvo o vèčnom razsulu jerusalemskoga hrama uze utèrati u laž, te ga poče graditi na zvoje troškove. Nu trus i oganj njegovu gradnju svedjer ruševahu, tako da je od nje zasramljen odustao. U perzijskom ratu ranjen pred smrću reče Isusu: Galilejče, nadvladao jesi me!

Odmetnici nesretnoga 16.ᵃ vèka běšnjahu sasvim protivno Julijanovu propisu. Lakomi za znanjem čitahu, razglabahu sv. pismo, te željahu da ga svaki čita, tumači po svoju te drži svoje tumačenje jedinim pravilom življenja. Odatle nastajahu mnoge slèdbe, pogubne i po države. Kako spraviti pod jedan

Digitized by Google

klobuk i dvě glave! Neki poricahu čověku milost, neki slobodnu volju... Konac njihovoj odmetničkoj preuzetnosti učini apoštolsko, nepogrěšivo sudište sakupljeno u Trentu.

I najnovijega věka francuzkim odmetnikom svidě se bezbožno znanje širiti o svem i svim, tajeći razliku dobra i zla te po saducejsku někajući neumrlost duše. Doista sklonuše svoju skupnovladu, da je smaknula svoga kralja Ludovika 16.a a postavila na obožavanje ženetinu u crkvi „Naše Gospodje.“ Ali do skora ti prevratnici bijahu nadvladani i zastiděni.

Zato rado obslužujmo one dvě temeljne zapovědi, neželimo li mi kô Gospodnjevi dušmani biti na věke zastiděni.

Amen.

ZA XVIII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva predmeta. Prvi predmet: skrušenost i njezini učinci; drugi pako, radi njih hvali se Bog.

I.

Prvi predmet, skrušenost i njezine učinke, prip. sv. V: „Prinesoše mu drhtavca opružena na odru. Pak viděv Isus njihovu věru, reče drhtavcu: Uzdaj se, sinko, oprašćaju ti se tvoji grěsi.“

Digitized by Google

Pred sv. izpovědju grešnik valja da zrělo razmišlja svoje grěhe u samoći svoje duše. Govori Bog gromovniku Iliji: izlazi sam na brdo te znaj, da ja neću s tobom govoriti, kada bude ono u vihru, u potresu te u ognju.

Tako govori on putem věre te milosti s grešnikom, kad je u sebi miran. U tom unutrnjem razgovoru ovaj poznava svoja bezakonja, razžalošćuje se te razkrušuje, što je Boga uvrědio. Njegova velika žalost te skrušenost dostiže mu odpuščenje grěhah te često i njihovih poslědicah.

Drhtavac razmišljaše svoj prošli život. Jamačno mu dolažahu u pamet mladi dani, kad je trošio zdravlje i vrěme, te kako opružen sada leži na odru. Da nebude ležao na věčnom ognju, njegova věra kô i njegovih nosilacah u Isusa, učini da su ga predanj prinesli. Sveznadući pako vidě njegove opačine i nečistoće, kô i njegovu razkajanost, te mu progovori: Uzdaj se, sinko, opraštaju ti se grěsi tvoji!

Čověčji Sin prozrě takodjer misli pisacah te im od prilike reče: znajte, da sam ja usled svoje oblasti odpustio grěhe ovomu drhtavcu, što mu bijahu sva uda obamrla. Oni mu prouzročiše njegovu drhtavicu. Sada ju izlěčim, što vi možda za teže dělo sčěnite, nego li odpustiti grěhe, te mu velim: Ustani se, uzmi si odar, i otidi u svoju kuću!

Tako Isus dokaza svoju božanstvenost a smuti pisce.

Sv. Sebastijan, zaštitnik proti kužnim bolestim reče Hromaciju, carskomu naměstniku u Rimu: Na

Digitized by Google

moju molbu nisi ozdravio, jer nisi polag svojega obećanja sažgao svih kumirah: imaš još jednoga sakrita. Tako govori Duh sv., da gladne godine, pošasti te propasti kraljestvah su žalostne poslědice prěvarah, nepravednostih i koje kakvih grěhah. *)

II.

Drugi predmet, radi odpuščenja grěhah te kadšto i njihovih poslědicah hvali se Bog, prip. sv. V: „A svět to viděv uzboja se i proslavi Boga, što je toliku oblast dao ljudem.“

Neki med ljudstvom bojahu se, da mogu biti i sami s grěhah kakvom gutom udareni; neki pako hvaljahu Boga, što je drhtavca rěšio grěhovah i grěšnih poslědicah.

I mi imademo uzroka spasonosno prezati se i zahvaljivati Bogu, što je ljudem, svojoj crkvi, dao oblast odpuščati grěhe razkajanikom. Jer kô što žalost i želja nadomeščuje nemogućnost krštjenja i tudjega povratjenja, isto tako nadoknaćuje pred Bogom žalost i želja nemogućnost sv. izpovědi. Žalost te skrušenost je bitan dio sv. izpovědi, što otimlje paklu duše, odstranjuje kadkad vremenite pedepse, a pokorniku povratja duševni pokoj.

---

*) *Napomena. Peccatum facit populos miseros. Drugdě: Regnum a gente in gentem transfertur propter injustitias et dolos. Ec. XI.* 4.

Digitized by Google

U plovanijah, gdě ljudi malo haju za pravu pokoru, više se kune, psuje, krade, pronevěruje, pali i ubija. Svojima ušima čuh govoriti, kako mogu donositi blagoslov sebi, selu te domovini taj porotnik... li ljudi, što se niti neizpovědaju!

Zato u sv. izpověd uzbudimo uvěk veliku skrušenost, da polučimo ne samo odpuščenje grěhah, nego i njihovih kaznih, eda uzmognemo Boga na věke slaviti.

Amen.

ZA XIX. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva poziva u Isusovu crkvu, zatim u njegovu slavu. Prvi poziv je upravljen Židovom; drugi pako, svim ljudem.

I.

Prvi poziv na Židove prip. sv. V: „Nebesko kraljestvo podobno je kralju, što je priredio svomu sinu svatbu. I posla on svoje sluge po zazvane na svatbu; i nehtijahu doći. Posla iznovice druge sluge... A oni nemareći za to, otidoše, neki na svoj zaseljak, a neki na svoju trgovinu: ostali pako uhvatiše mu sluge, pak sramotno ih izgrdjene pogubiše. Dočuv to kralj, razsrdi se, i poslav svoju vojsku smaknu one ubojice, i grad im sažga.“

Digitized by Google

Pod nebeskim kraljestvom razumimo crkvu. Kralj je nebeski otac, što je poslao svoga jedinorodjenoga sina, da crkvi dade nauk, poglavarstvo i svetotajstva, navlastito pravu duševnu svatbu u presv. Otajstvu. On uredi crkvu samostalnu te neodvisnu.

Židovi bijahu prvi u nju pozvani. Nù nezagrliše sladkoga Isusova jarma. Světski poslovi ih prěčahu. Dapače, ne samo ne htědoše upoznati Isusa za obećanoga im Mesiju, te odreći se svoga pripravnoga bogoštovlja i Mojsijevih obredah, nego božje sluge pogrdiše i pogubiše. Dosta budi napomenuti, da su kamenovali sv. Stěpana; ubili sv. Jakova, a prije ovih propeli Isusa, božjega sina. Radi toga uze im Bog svoje kraljestvo i dade ga drugim narodom. A dopusti, da dodje rimska vojska sažgat grad Jerusalem, a pogubit njegove stanovnike.

II.

Drugi poziv na sve ljude prip. sv. V: „Tada reče svojim slugam: Svatba je, istina, gotova, ali koji bijahu zazvani, nisu je bili dostojni. Podjite zato na razkršća, i koje god sukobite... te se svatbena soba napuni gostih. Kralj pako udje da vidi goste, i smotri tamo čověka neoděvena svatbenom svitom. I reče mu: Prijatelju! kako. A on zaněmi. Tada reče: Svežite mu ruke i noge, i vrzite ga u tmine va polje; tamo će biti jauk i škripnja zubimi Jerbo mnogo je zvanih, ali je malo odabranih.“

Digitized by Google

Bog zove u svoju crkvu te k svojoj milosti sve ljude, medju koje se i mi ubrajamo. Mnogi njegov milostiv poziv slède, tako da ih sada imade preko dvêsto milijunah bez razlike stališa i naroda.

Nù nije dosta doći u svatbenu sobu — sv. krstom u božju crkvu. — Jer kralj oštro kara čovêka neoděvena svatbenim ruhom. U iztoku ga on pozvaniku šiljaše. Karani mukom priznade se krivcem, da ga je s nemarnosti izgubio. Zato pravično bude vržen u žalostne tmine na polje.

Isto tako u našoj pravoj crkvi ima dobrih i zlih udovah. Sudni dan će odlučiti prve od drugih. Grêh je i pomisliti te reći: U naprêd je svakomu sudjeno! Jer pravedni Sudac sudi prema svojoj milosti i našoj pravednosti. Od nas indi zavisi nam vêčan spas. Jedini uvêt mu je posvečujuća milost iliti svatbena svita.

Zato budimo njom svedjer zaoděnuti te spremni ići na susret nebeskomu Mladoženji, kad nas pozove, neželimo li na vêke plakati te zubimi škrgutati.

Amen.

ZA XX. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje vêru u dva děla. Prvi dio je primêr nepodpune vêre; drugi pako, podpune.

Digitized by Google

I.

Prvi dio nepodpune věre, prip. sv. V: Bijaše neki kraljić, komu sin bolovaše u kafaenaumu. Ovaj dočuv, da je Isus iz Judeje u Galileju došao, otide k njemu i moljaše ga, nebi li sišao i sina mu izlěčio; počimaše bo umirati. Na to reče mu Isus: Ako nevidite znamenjah i čudesah, to nevěrujete. Odgovori mu kraljić: Gospodine! sidji prije nego mi sin umre."

Věra, božja luč, što nam tamni put u nebo razsvětluje, je bogoslovna krěpost, uslěd koje katolički věrnik za istinu drži sve, što je Bog objavio te sada njegova crkva uči. Veruje li tko sve njezine istine, taj ima podpunu věru; nevěruje li sve do jedne, to njegova věra je nepodpuna te ga nemože spasti.

Poganski kraljić daje osim priměra nepodpune věre, lěp priměr krštjanskim roditeljem, kako im valjade skrbiti za bolnu dětcu. Za nju neka išću molitvom prvu pomoć u Boga, pak zatim u lěčnika. Nepomaže li im propisana lěkarija, to neka opet uztraže sva věrska ukrěplěnja, da im dobro i sveto s ovoga světa preminu.

Kako je žalostno i spomenuti, da se nekoji naši praznověrci utiču u svojoj bolesti vračaricam i njihovim čarobijam! Kako pretežko grěše oni, što šalju blagoslovit kus bolnikove oděće nekatoličkomu popu te slěde nevěrnoga, izraelskoga kralja Okoziju, što je bolan uzalud tražio pomoć i u akaronskoga djavla!

Digitized by Google

Kraljić pako ju traži u Isusa imaduć samo početak vĕre. Po dva puta ga moli, da mu u dom dodje izcĕlit sina, što bijaše na umoru. Nevĕrovaše u njegovu sveprisutnost, da ga može iz daleka ozdraviti, niti u njegovu svemogućnost, da ga može mrtva uzkrisiti. Zato ga Isus ukori govoreći: ako iz bliza nevidiš vrhunaravna znaka te čuda, to nevĕruješ.

I nekoji sadanji krštjani imadu početnu, nepodpunu vĕru. Dvoje bo ob jednom ili drugom njezinom članu; osobito ob onom, što mu se protive zlim životom. Ali misle, da su umniji nego li bijahu sv. Avguštin, Jerolim Toma Akvinjanin i ini učitelji, što su sve članove naše vĕre jednako istinitimi i življenjem priznavali?

II.

Drugi dio, primĕr pudpune vĕre, prip. sv. V: „Idi, tvoj sin žive. Uzvĕrova on Isusovoj rĕči, te otide. I dok on još silažaše, susretoše ga sluge i obznaniše, da mu sin žive. Upita ih dakle u koj saht da mu je odlahnulo. I odgovoriše mu: Jučer u sedam sahtah pusti ga vrućica. Razabra indi otac, da to bijaše istoga sahta, kojega mu Isus rekao bijaše: Tvoj sin žive; i uzvĕrova on i čitava mu kuća.“

Kraljić Isusa prizna pravim Bogom istom, kad su mu sluge za uru kazali, da je njegova sina groznica pustila. Uprav one ure reče mu Isus: tvoj sin žive veseo i zdrav. Zato njegova vĕra se podpuni, tako da ga u njoj slĕdi cĕla mu obitio.

Digitized by Google

Isus otim čudnovatim ozdravljenjem pokaza svoje božje poslanje, da mu ljudi věruju.

Nam nisu potrebna čudesa, da sasvim uzvěrujemo, pokle dobro znademo, da se je naša věra čudnovato razširila te se čudnovato uzdrži. To ipak božja desnica nije skratjena ni u naše doba. Jer se sbivaju čudnovata izlěčnja posredovanjem prebl. děvice Narije u Lourdeš-u, kamo hodočaste mnogi učenjaci i plemenitaši.

Kô što šumeći dažd i zviždajući větar jača dub, tako dopušta Bog, da ne samo kojekakvi suškavci suškaju oko naše věre, nego da i preopaki duh ogněvito u nju strělja svakojakimi nevoljami. Ali ove imadu ju učvrstiti, umnožiti te podpuniti. Tà uprav bolest na smrt bijaše povodom, što je kraljića i njegovu kuću dovela k podpunoj věri i dragomu Isusu.

Zato ona je jedina kotva iliti sidro, što naš život za oluje uzdrži, da tužno nepogine.

Amen.

ZA XXI. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dvě činjenice. Prva: Bog je premilosrdan; druga pako, čověk okrutan.

I.

Prvu činjenicu, Bog je premilosrdan, prip. sv. V: „Nebesko kraljestvo prikladno je kralju, što htěde

Digitized by Google

sračunati sa svojimi slugami. A kad je bio začeo račun, privedoše mu jednoga, što mu dužan bijaše deset hiljadah talenatah. A neimav odkuda izplatiti, zapovědi gospodar prodati njega i ženu i dětcu i štogod imadjaše, te dug namiriti. Ali sluga taj padši ničice moljaše ga govoreći: Potrpi se sa mnom, i sve ću ti izplatiti... Gospodar pako smilova se tomu sluzi, odpusti ga, i dug mu prosti.“

Kralj i gospodar neba i zemlje je svemogi Bog. Čověk mu duguje prevelike svote. Priča se oslanja na rimski zakonik tadanje dobe, gdě je mogô věrovnik prodati u sobove svoga dužnika, njegovu ženu i dětcu. Mojsijev pako zakon za sv. vremena iliti za jubileja slobodjaše Židova robstva, a prodana dobra mu povratjaše.

Kô što je prvi čověk grěhom Boga neizměrno uvrědio, jer je on neizměrno bitje, tako ga svaki grešnik neizměrno vrědja. Neizměrnoj pako uvrědi odgovara neizměrna krivnja i kazan. Ovu prilikuju deset tisućah talenatah, što vrěde mnoge milijune forintah. Odkuda da dužnik skuca sam po sebi otaj preogroman novac, da umiri Gospodara? Zato ga moli, da ga pričeka. A on premilosrdan mu se smiluje. Posla svoga Sina, da mu svojom presv. krvlju zadovolji, a dužniku odpušta dugave u sv. krstu i pokori.

U sv. krstu moli za dužnika crkva ovako: premilostivi Bože, imaj uztrpljenje s ovim grěšnim detetom, te mu prosti njegov dug po zaslugah svoga Sina. Ono ti obećuje posluh, ljubav i klanjanje.

Digitized by Google

U sv. izpovědi pako pada sam odrasô grešnik na koléna govoreći: nebeski Otče, čigovu milosrdju neima ni broja ni kraja, ja se priznajem velikim dužnikom, te evo se tebi pokorno vratjam, Gospodin Bog mu se smiluje, odpušta ga u miru, i grêhe mu prašta.

II.

Drugu činjenicu, čovêk je okrutan proti čovêku, prip. sv. V: „A taj sluga izašav udesi jednoga svojih drugovah, što mu dužan bijaše sto dinarah; i spopav uze ga gušiti govoreć: plati što duguješ. A njegov drug padši na koléna moljaše ga ovako: Potrpi se sa mnom, i sve ću ti izplatiti. Ali on nehtêde, već otide i vrže ga u tamnicu, dokle duga nenamiri.“ Neki ljudi su okrutni. Neumehkša im srdca ni nevolja ni molba. Učini li im tko i nehotice, običajno živinom kakvu štetu, to nemilo postupaju te ga dave. Uměsto da zaslade milosrdjem pravicu te da se pomoću razbornih ljudih prijateljske nagode, to stanu tražiti sudišta i odvêtnike. Koliko bi se moglo vremena, novca i kletavag prištêditi!

Jese li jednom kakva parnica zadoděla, to i tada se ima blago te krštjanski postupati sa suparnikom, kad mu se duga nemože cêlovito oprostiti. Prava okrutnost je nastojati, da se ga može troškovi naprtiti. Odatle pako nastaju medju obiteljmi jedne i druge strane nesloge i mržnje, što uztraju i po izplaćenû dugu, kô da bi ih zli duh podticao. Dapače jadni i mučeni su, ako se nemogu kakogod osvêtiti.

Digitized by Google

Takovih svojevoljnih mučenikah neće niti poslè smrti, makar prebolèli mučeničtvo za Isusa, prestati mučiti nemirni črv te oganj, ako si medjusobno neoproste. Glasoviti Aleksandar, Maćedonjanin, steče priziv Velikoga, što je od srdca oprostio svojim protivnikom, a ne što je podjarmio mnoge narode pod svoje žezlo.

Zato želimo li i mi biti veliki u velikom nebu, to nebudimo okrutnici, nego milosrdnici.

Amen.

Napomena. Jedan talent vrèdi po prilici 1000 *for.; polag drugih dvostruko, čak i četverostruko.*

ZA XXII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje tri svojštva božjih neprijateljah. Prvo svojstvo: božji neprijatelji su ludi; drugo, lažisvetci; tretje pako, zasramlèni.

I.

Prvo svojstvo, božji neprijatelji su ludi, prip. sv. V: „Fariseji sročiše se, kako bi Isusa uvrebali u razgovoru.“

Velika bijaše farisejjka ludorija radmudriti učovččenu Mudrost: uhvatiti u rèči Isusa, što poznade i najskrovitije misli.

Digitized by Google

Ali nisu manje ludi neki krštjani, što bi radi razlagati, razsudjevati te rešetati otajstva naše vĕre. Fraže dokaze o vrhunaravnosti, dočim nemogu podpune razloge dati o naravskih stvarih. Nije li dakle ne mala ludorija uzstati proti vĕri, za koju su prolili krv toliki milijuni?

Nećemo li i mi biti Isusovi neprijatelji, to vĕrujmo mu ponižeći se duhom, a nesrameći se njegove rĕči.

II.

Drugo svojstvo, božji neprijatelji su lažisvetci, prip. sv. V: „Pak mu šalju svoje učenike s Irudovci, koji rekoše: Učitelju! znamo da si istinit, i božji put da polag istine učiš, i da se neosvrćeš na nikoga; jer nepaziš, tko je tko. Kaži nam dakle, što ti sudiš: je li slobodno davati porez cesaru ili nije?

Fariseji, što kô izabrani puk nisu rado poreza inostrancem plaćali sdruže se s Irudovci, rimskimi pristašami, te traže sgodu Isusa omraziti ili židovskomu narodu ili rimskomu cesaru.

S toga dolaze k njemu u ovčjem odĕlu laskajući mu se te ga nazivljući bezpristranim učiteljem, prem nisu mu ništa vĕrovali.

Isto tako pretvarahu se lažno nazvani izpravitelji iliti preobrazitelji zloglasnoga šestnaestoga vĕka. Medju njimi navodim kolovodju, Luthera, rodjena god. 1483 po kr. Početkom kô monah življaše strogo te branjaše nauku o prošćenjih. Tek nekoliko kašnje,

Digitized by Google

kad je jur razmetnuo bio mrežu, sasvim se ukaza, udariv na slobodnu volju, zatim na cělu crkvenu sgradu te prouzročiv dogotrajne ratove i razdore...

III.

Tretje svojstvo, božji neprijatelji su zasramlěni, prip. sv. V: Isus pako upoznav njihovo lukastvo, reče: Što me izkušavate, vi lažisvetci? Pokažite mi porezni novac. I oni prinesoše dinar. Pak reče im Isus: Čiji je ovo oblik i nadpis? Odvratiše mu: Cesarev. Tada im reče: Dajte dakle cesaru, što je cesarevo, a Bogu, što je božje."

Isus neuzbuniv naroda proti Tiberiju niti se ovomu omraziv, zasrami zlobne poslanike, da su se njegovoj mudrosti divili.

Reče za sve věkove ovu glasovitu: cesaru cesarevo, a Bogu božje. Kô da bi rekao: nebeski vladar postavlja vam zemaljskoga vladaoca: dajte mu osim štovanja porez u novcu i u krvi. Navlastito imamo mi u Austriji, kad je potrebno, to žrtvovati za svoga prejasnoga, apoštolskoga Cesara Franja Josipa I.ª i za Njegovu cesarsku obitio. Tim većma, što naša visoka cesarska kuća daje Bogu božje, Svojim uzornim ponašanjem, štiteć katoličku věru, a podupirajuć crkve. Doduše neimade u siromaškoj Istri sela, što nije upoznalo Njezinu neizcrpivu darežljivost!

Kô što je Isus umuknuo te zastidio Fariseje, kašnje zasrami po svojih slugah čarobnika Šimuna,

Digitized by Google

što si je mislio, da božji darovi mogu se dobiti za novce. Otaj drznu čudesno letěti: nù plati svoju ludu drzovitost sramotnom smrću. Slične sramote dogode se i sadanjim uspavanikom iliti hypnotizatim.

Zato jesmo li mi božji neprijatelji te grešnici, opametimo se polag istine davati Bogu božje, eda nebudemo na sudu pred celim světom zastiděni.

Amen.

ZA XXIII. NEDĚLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada pročitano nam predstavlja na naše razmatranje dva čuda. Prvo čudo je ozdravljenje krvotočne žene; drugo pako, uzkrisenje umrle děvojke.

I.

Prvo čudo, ozdravljenje krvotočne žene, prip. sv. V: „I nuto, žena, što dvanaest godinah patijaše s krvotoka, pristupi sastraga, i dotaknu mu se skuta od haljine; jer govoraše u sebi: ako mu se samo haljine dotaknem, to ću ozdraviti. A Isus obazrěv se, te ju opaziv, reče: Uzdaj se, kćeri, tvoja ti je věra pomogla. I od onoga časa ozdruvi žena.“

Isus oto ćudo pripišuje velikoj věri u njegovu svemogućnost, što ju je imala krvotočna žena. Radi nje ju ozdravi te pohvali govoreći joj: tvoja věra ti pomože.

Digitized by Google

Komu možemo prispodobiti krvotočnicu? Duši, što boluje mnogo godinah duševnom boleščU. U nemiru sprovodi vrème u zalud tražeć u predragih i preskupih zabavah lèka si srdcu, da mu zadovolji. I krvotočnica potrati svoje imanje na lèčnike i na lèkarije; nù nenadje si zdravlja.

Njeziuu nemoć bez pomoći ubrajaše zakon medju kužne te joj zapovèdaše družtveno odruženje i samovanje. Zato straga, da nebude opažena, protura se medju mnogobrojan puk s vanrednom vèrom u Isusa, dotaći se i njegovoga skuta. Taj dotičaj kaže neograničeno povèrenje u božju pomoć, jer se je bila osvèdočila, da naravske lèkarije joj lè nemogu pomoći.

Isto tako zapletena duša mnogo vrème, naročito u nečistu grèhu, puna nemirne gorkosti, ostavlja svoje varalice. Krijomice, obično u gradovih, gdè imade manastirah, došulja se do noguh pravoga pomoćnika, izpovèdnika, da traži bolna istinito zdravlje. Podpuno, doduše, ga nadje ne u dodiraju Isusovoga skuta, nego u Isusovom uživanju.

II.

Drugo čudo, uzkrisenje umrle dèvojke, prip. sv. V: „Eto pristupi neki poglavar i klanjaše mu se govoreći: Gospodine, kćerca mi sada umrè; ali dodji, položi svoju ruku na nju, pa će oživlèti. I ustav Isus podje za njim sa svojimi učenici, I došav Isus

Digitized by Google

u poglavarevu kuću, i opaziv svirače i bučeće ljudstvo reče: Odstupite; jer děvojka nije umrla, nego spava. A oni mu se podsměvahu. I kada iztisnuše ljudstvo unidje on, i prihvati ju za ruku. I ustade se děvojka, I prosu se glas otaj po svoj onoj zemlji.“ Jajir, starešina u sbornici neimadjaše satnikove věre moleć Isusa, da dodje mu u dom oživlět umrlu jedinicu, kćercu.

Ipak Isus zadovoljan s njegovom věrom podje. Stupiv u njegovu kuću te sobu, gdě je bila mrtvica, nadje sve spremno za sprovod polag ondašuje navade. Znadući da će ju uzkrisiti te da njezina smrt je kratak san, što ga prespava zdrav čověk, reče: děvojka spava! Na te rěči stadoše mu se Fariseji rugati te podsměvati, jer živinska čeljad nerazumije božjega duha. Njihov rug naslěduju i sada proti čudesom nekoji bezvěrci.

Sasvim tim, kada je iztěrao nedostojne rugaoce, uzkrisi dvanaestgodišnju děvojku, da takodjer ojača nadu u uzkrisenje svih umrvših.

Komu možemo prispodobiti Jajira? Ljubežljivu krštjaninu, što mnogo radi, da grešnika povrati na bogugodan život. Zanj pada na koléna ovako moleći: Gospodine, uzkrisi mi grěšna brata, prijana! Zapovědjeno bo nam je: duševno grešnika pomagati, eda se na božjem sudu na nas nepotuži kô li onaj, što je trideset i osam godinah bolovao govoreći: Gospodine, neimadoh čověka, da mi pomogne.

Digitized by Google

Zato bolni tražimo podpuno zdravlje u Isusovom Fĕlu, klanjajući mu se, da nam uzkrisi grĕšna brata na život.

Amen.

ZA XXIV. NEDĔLJU PO DUHOVIH.

Sv. V. sada proćitano nam predstavlja na naše razmatranje dva strahovita proročtva. Prvo proročtvo je razor grada Jerusalema; drugo pako, razor svĕta.

I.

Kraljevski grad Jerusalem bijaše veoma glasovit; ilika i glava cĕlomu iztoku, obkoljen sa četiri zida, a preznamenit radi pravoga bogoštovlja kroz mnoge vĕkove. U njegovom veličanstvenom hramu sam Isukrst učaše.

Proročtvo mu proriče propast, a dava mu stanovnikom naputke, da izbĕgnu gotovoj smrti. Veli im: nekupite se unj kô u tobože mĕsto sigurno od rata i glada, već negubeći vremena, hitro iz njega bĕžite opazivši neprijateljsku vojsku. Jaoh i naopako tada biti će nosećim i dojkinjam! Pretežko svim, ako se ta grozota na sve vĕke nečuvena dogodi u sobotu, jer vam nije dopušteno mnogo putovati ili pak u zimsko doba, kad su loši putevi. Svakako nećete svi poginuti, jer imade medju vami odabranikah. Nù nedajte se zavesti krivimi proroci š njihovih lažičude-

Digitized by Google

sah. Rimljani će naglo te iznenada poput munje dolětiti te će vas ubijati i napadati kô što gladni orlovi napadaju strminu.

I zbilja povĕst pripovĕda, da godine 70 po kristovom narodjenju rimski vojvoda Tit je dopeljao preveliku vojsku pred Jerusalem; da ga je tako stisnuo odasvuda, da radi pomanjkanja hrane je skapalo njegovih žiteljah do 120000 s gladi. Dapače, nekoja majka sama svoje dĕte umori, skuha te pojede.

Jeda li je mogô Isus dopustiti taj grozoviti razsap narodu, iz kojega se je njegova majka te on kô čovĕk porodio? Istina, premilosrdan na vrĕme ih ljubezno opominjaše te ih kô kokoš svoje piliće pod svoja krila okupljaše. Ali kô prepravedan dopusti, da se njihov bogoubojiti vapaj pred Pilatom izpuni: krv njegova osveti se na nas i na našoj dĕtci!

Zato u tom razsulu proli svoju krv, što na križu, što pod maćem do 100000; a opet poginu ognjem do 1,000000 židovah.

Sasvim se izpuniše božje rĕči: Jerusaleme, jer nisi htio spoznati časa Isusova pohoda, zato te neprijatelji sa zemljom sravniše i u tebi kamena nad kamenom neostaviše.

Jasan i živ je to primĕr, kako Bog užasno kazni još na ovom svĕtu ne samo pojedine ljude nego cĕle narode, kad im se napuni broj njihovim opačinam. U mnogo manjoj mĕri se to dogodi babilonskomu, grčkomu i rimskomu narodu, kô što se može u svako doba dogoditi svakomu, neprodje li se na dobu na novo propinjati Isusa s pretežkimi grĕsi.

Digitized by Google

II.

Drugo proročtvo veli, da odmah iza te nevolje, jer pred vĕčnim Bogom jesu vĕkovi kô jedan hip, će popalati gnjevan sudac cio svĕt, za kojim će uzslĕditi nov, da odalme cĕla narav, a da se primĕreno naplati krĕpost te se konac učini i svakoj mogućnoj krivdi.

Za svoga života dobro se goste nekoji okrutni bogataši; uživaju ljudsku muku ubojice Ahabi i u svilu se odĕvaju nevrĕdne Jezabele. Mi toga nemožemo razumĕti, jer nebo uvĕk nešalje Danijele, da dokažu Suzaninu čistoću, Josipovu nevinost i Jobovu bogobojaznost.

Spoznati ćemo svi na skončanju svĕta božju pravicu, o kojoj jesmo možda kadkad posumnjali. Kada pako bude to obćeno spoznanje? Toga nam neobjavi božanstveni Učitelj, zato nije niti potrebno znati. Kaza nam, da će propasti svĕta na svršetku vĕka preići krvavi ratovi; hude bolesti; odpad od vĕre i krivi nauci.

Govori i danas, da će tada biti najbliža znamenja na nebu i na zemlji, što će navĕstiti ljudem obćeni sud svĕta i njegov razor, kô što naznanuje smokva, kad joj mlaz pomladi te prolista, toplo lĕto. Za nas je dosta, da ga razmišljamo te da nam svedjer šumi ušima božja trublja: ustanite mrtvi ljudi, da vas svih Bog sudi, — da tako za života bdijemo nad grĕhom.

Amen.

Digitized by Google

U město kazala dodajem nekoje molitve, što su ih ovdě do pred trideset godinah molili župnici skupa sa narodom za velike mise.

Pobožni pako pokojni biskup Dobrila mudro naredi, da se u njihovo město narodu propověda, a da se ih dětcu drugom prigodom uči. Ote molitve kanonici ovoga kaptola dadoše napisati u rukopis (= kgnigu) godine 1787, kô se to čita na njegovoj prvoj strani. Zato na stolětnici toga rukopisa hvalim Boga, a za one kanonike, što su jur tada upoznali korist i potrebu jednolikih molitavah, molim: pokoj věčni daruj im, Gospodine, i světlost věčna světila im.

Amen.

Takodjer pokoj molim i glasovitomu kanoniku barbanskomu, Stankoviću, što je dao natisnuti u Trstu god. 1828 molitve iliti kratak krščanski nauk za barbansku župu. Med ovimi i onimi molitvami neima niti nemože biti razlike u stvari. Barbanac i njegovi susědi mole bogoslovne krepo sti iliti děla na kraće

Digitized by Google

Druguda svetjenici rabe izvrstni molitvenik: Otče, budi volja tvoja.

Mimogredno napominjem, da ja jesam za svoga osamnaestgodišnjega kapelanovanja gdègdè činio napisati i taljansku dètcu „gli atti“ prema župnim te običajnim, što se nisu slagali sa tiskanimi u katekismu. Nadam se, da će se vremenom uvesti kakva proměna u obliku našega školskoga katekisma na lagınju toli mladeži koli věručiteljem, medju koje brojim na svih ovděšnjih učionah i svoju malenkost. Nù neka nitko nemisli, da naš, vanjski dvanaestgodišnji dètčak, što nepolazi učione, je manje poučeu u kršćanskom nauku nego li gradski. Od svakoga bo se zahtèva u toj dobi, kad se ga za prvi put pričesti, da ne samo podpunoma znade na izust sve slèdeće molitve, nego i njihovo raztumačenje, a to je skoro cio katekisam.

Kršćansko zlamenje:

U ime Otca, i Sina i Duha svetoga.
Amen.

Gospodinova molitva:

Otče naš! koj si na nebesih; sveti se ime tvoje; pridji kraljestvo tvoje; budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji. Krnh naš svakdanji daj nam ga danas; i odpusti nam duge naše, kako i mi odpuščamo

Digitized by Google

dužnikom našim; i neuvedi nas u napast, dal' izbavi nas oda zla.

Amen.

Andjeosko pozdravljenje:

Zdravo, Marijo! milosti puna, Gospodin je s tobom, blagoslovljena si ti medju ženami, i blagoslovljen plod utrobe tvoje: Isus. Světa Marijo! majko božja, moli za nas grešnike sada i u vrěme smrti naše.

Amen.

Apoštolsko věrovanje:

Věrujem u Boga, Otca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isukrsta, Sina njegovoga jedinoga, Gospodina našega; koj bi začet po Duhu svetom, rodjen od Marije děvice; mučen pod Poncijem Pilatom, propet, mrtav i pokopan; sidje nad pakao, treći dan uzkrsnu od mrtvih; uzidje na nebesa, sědi ob desnu Boga Otca svemogućega; odtuda ima doći sudit žive i mrtve. Věrujem u Duha svetoga; u svetu crkvu katoličansku, u svetu občinu; u odpuščenje grěhah; u puti uzkrsnuće; i u život věčni.

Amen.

Digitized by Google

Deset božjih zapovědih:

1. Ja sam gospodin, Bog tvoj; neimaj drugoga boga izvan mene.
2. Neuzmi u tašće imena božjega.
3. Spomeni se svetiti dane svetačne.
4. Poštuj otca i mater, (eda dugo živeš, i da ti je dobro na zemlji.)
5. Neubij.
6. Nezagrěši bludno.
7. Neukradi.
8. Nereci kriva svědočanstva.
9. Nepoželi tudje žene.
10. Nepoželi nikakve tudje stvari.

Dvě zapovedi o ljubavi:

1. Ljubi Boga vrhu svake stvari sa svim srdcem, sa svom pametju i sa svimi moćmi.
2. Ljubi iskrnjega svoga kako sam sebe.

Dvě zapovědi o naravi:

1. Nečini drugomu, česa nebiš htio, da se tebi učini.
2. Čini drugomu, što biš htio, da se tebi učini.

Digitized by Google

Pet crkvenih zapovědih:

1. Obslužuj blagdane zapovědane.
2. Slušaj cělu misu u nedělje i na ostale blagdane zapovědane.
3. Posti korizmu, četiri vremena i ostale poste zapovědane; i nejedi mesa petkom i subotom.
4. Izpovědi se najmanje jedan put svake godine, i pričesti se u vrěme vazmeno u svojoj plovaniji.
5. Nepiruj u vrěme zabranjeno.

Sedam svetotajstvah.

1. Kršćenje.
2. Krizmanje, iliti sveta potvrda.
3. Sveto tělo Isukrstovo, iliti sveta pričest.
4. Pokora, iliti sveta izpověd.
5. Sveto ulje, iliti sveta poslědnja pomast.
6. Sveti red.
7. Sveti zakon, iliti sveta ženitba.

Pet stvarih potrebnih za dobru svetu izpověd:

1. Razmišljati pomnjivo sve svoje grěhe.
2. Pokajati se radi svih svojih grěhah.

Digitized by Google

3. Obećati Bogu, da se ga neće u napréd uvrèditi.

4. Izpovèdati sve svoje grèhe, i nezatajati nijednoga ni sa straha ni sa srama.

5. Ovršiti pokoru, što ju izpovèdnik naredi.

Obćinska izpověd:

Izpovèdam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda dèvici, blaženomu Mihovilu nadangjelu, blaženomu Ivanu krstitelju, svetim' apostolima Petru i Pavlu, svim svetim, i tebi, otče! da sam mnogo zagrèšio: mišljenjem, govorenjem i činjenjem. Moj grèh! moj grèh! moj preveliki grèh!

Zato prosim blaženu Mariju vazda dèvicu, blaženoga Mihovila nadangjela, blaženoga Ivana krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete, i tebe, otče! da se moliš za mene gospodinu Bogu našemu.

Amen.

Dělo pokajanja iliti skrušenja:

a) *Kako ga moli Labinjanin.*

Kajem se i bolim, Gospodine Bože moj! sa svim srdcem svojim, da sam te vele krat uvrèdio, čineći proti tvojoj svetoj volji. Evo, u naprèdak odlučujem stanovito s tvojom pomoću, da te nigdar više neću uvrèditi i da hoću tvoje svete zapovèdi obslužiti. Da dostignem oprošćenje grèhah svojih želim se udilje

Digitized by Google

skrušeno i pravedno izpovědati i pričestiti s tělom Isusovim, neka po njegovoj dobroti on prebiva u meni, a ja u Njem, kako je on isti rekao.

Amen.

b). *Kako ga moli Barbanac.*

Milostivi Bože moj! ja se kajem sa svim srdcem oda svih svojih grěhah. I nekajem se da sam pakao zadobio, ni kraljestvo nebesko izgubio, nego se kajem, da sam tebe, svoga dobroga Boga uvrědio. Od sada u naprědak obećivam sto krat umrěti, nego nigdar već tebe, moj dobri Bože, uvrěditi, i da ću běžati od svake bližnje, grěšne prigode. Oprosti meni, moj Bože, grěhe moje.

Amen.

Sedam darovah svetoga Duha:

1. Mudrost
2. Razum
3. Svět
4. Jakost
5. Uměnje
6. Bogoljubstvo
7. Strah božji.

Tri stvari potrebne za dostojnu, svetu pričest:

1. Budi čist svakoga grěha, navlastito smrtnoga.
2. Budi na tašće od prošašte polnoći do svetoga pričešćenja.

Digitized by Google

3. Približaj se sa živom věrom, s poniženstvom, sa strahom i s pobožnošću primit tako velikoga Boga u svetom Otajstvu.

Sedam glavnih grěhah:

1. Oholost
2. Lakomost
3. Bludnost
4. Nenavidost
5. Proždrljivost
6. Srditost
7. Duhovna lěnost.

Bogoslovne kreposti za Labinjanina:

1. *Dělo věre.*

Ja gospodine, Bože moj! stanovito i temeljito věrujem u preslavno Trojstvo, da je Otac i Sin i Duh sveti. Da Sin, to jest, Isukrst se je uputio u utrobi děvice Marije, od koje se je porodio, i da bi mučen, i da je umro na križu za naše spasenje, i da je uzkrsnuo, da već neumre. Věrujem sve ono, što věruje sveta mati, crkva rimska, katoličanska i apostolska, a navlastito ono, što se uzdrži u onih dvanaest članih věrovanja. I u ovoj svetoj věri pripravan sam dati svoj život, kako su ga dali sveti mučenici. I u ovoj svetoj věri odlučujem stanovito živěti i umrěti, zašto ti, Gospodine, koj si istinita istina, nemoreš prevariti, ni prevaren biti, tako si objavio svetoj materi crkvi.

Digitized by Google

2. *Dělo ufanja.*

Ja, gospodine Bože moj! ufam u tvoje milosrdje neizmèrno; i u krv Isukrstovu prolitu za me, da ćeš mi oprostiti sve moje velike i neizbrojne grèhe, i da ćeš mi dati pomoć dostojno te služiti na ovom světu; a pak te priti uživat i ljubit u raj nebeski.

3. *Dělo ljubavi.*

Gospodine, Bože moj! Kakovu ljubav ću ukazati prama tebi na tolika dobra tvoja! Na priliku tvoju si stvorio mene; put človečansku si primio radi mene; muku i smrt na križu si podnesao cića mene. O ljubavi, o dobroto neizrećena! čim ću uzvratiti tolika dobra; ne drugo nego ljubim tebe sa svim srdcem, dušom, razumom i jakošću svojom i za tvoju ljubav ljubim još iskrnjega svoga kao sam sebe.

Bogoslovne kreposti za Barbanca:

1. *Dělo věre.*

Svemogući moj Bože! ja věrujem stanovito, da ti jesi jedini Bog u trih sobstvih božanstvenih, nadaritelj dobrih i pedepsatelj zlih; da Isukrst, Sin tvoj se je uputio, i umro na drvu križa za naše odkupljenje; i da Duh sveti svojom milošću nas sveti. Věrujem sve ono što sveta mati, crkva rimska, kato-

Digitized by Google

ličanska mi zapovèda vèrovati, jer ti si joj oznanio, moj dobri Bože! koj nemoreš prevariti, ni prevaren biti. I jesam pripravan krv svoju proliti, nego nigdar ovu svetu vèru izgubiti. Potvrdi, Bože, vèru moju!

2. *Dèlo ufanja.*

Gospodine Bože moj! ja se ufam, da po kreposti presvete muke i smrti Isukrsta, Sina tvoga, i po velikoj milosti tvojoj, i po svojih dobrih dèlih, kao dobar kršćanin hoću zadobiti raj nebeski, kao ti, moj Bože, obećao jesi dobro činećim.

3. *Dèlo ljubavi.*

Dobri Bože moj! ja te ljubim iz svega srdca svoga vrhu svih stvarih, jer ti jesi ista dobrota, i dostojan biti ljubljen, i za tvoju ljubav ljubim, i ljubit ću iskrnjega svoga kao sam sebe.

Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu, kao što bijaše u počelu, tako budi sada i vazda i u vèke vèkovah.

Amen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google